

GÜNEY

KÜLTÜR • SANAT • EDEBİYAT DERGİSİ

VAKFI
Destek Derneği

Yıl : 2 Sal :
Sayı : 5 Heimar :
Ocak — Şubat — Mart
Çile — Sibat — Adar
1994

GÜNEY

Kültür • Sanat • Edebiyat Dergisi

Yıl: 2 Sayı : 5

Ocak - Şubat - Mart

1994

Derginin Sorumlusu ve Yazışma Adresi:

Förderverein Der Y.Güney

Stiftung e.V.

Solinger Str. 1/A

47166 Duisburg

Tel: 0203/54 87 23

Fax: 0203/54 88 23

Banka Hesap Numarası:

Stadsparkasse-Duisburg

BLZ: 35050000

Knt.Nr.: 207/008 764

Derginin Fiyatı:

10.000.- TL

5.- DM, 5.- FL, 15.-FR, 35.- SL

Abone ve İsteme Koşulları

Dergi fiyatına 3.- DM posta ücreti eklenerek.

Tek siparişlerde 8.- DM'lik posta pulu karşılığı.

İlan Koşulları:

Havale önceden ödenip gönderilince:

	İç Sayfalar	Kapak İçi
Tam Sayfa	100.- DM	120.- DM
Yarım Sayfa	55.- DM	65.- DM
Çeyrek Sayfa	30.- DM	40.- DM

Kültür ve demokratik içerikli ilanlar alınır.

İÇİNDEKİLER

- Sunu
- Emeğin Ressamı; Abidin Dino
- Edebiyat Kahvesi
- Şeyh Bedreddin Ayaklanması
- Üç Kişiydi Onlar
- Önce İnsan Olmak
- Yabancılar Sorunu
- Alman Ordusunun Somali Seferi
- Duisburg Açlık Grevi
- Özgürlük Yürüyüşü
- Y.Güney Destek Derneği Topl.
- Kültür Sanat Platformu
- Li Tai Pe
- İntiharlar
- Güneşin Çocukları
- Zararlı Alışkanlıklar Kültürü
- Dağların Dili
- Rojhilat (Tiyatro)
- Köln 3. Sinama Günleri
- Ağıt Filmi
- Oğluma Hikayeler
- Kürtçe Dil Dersleri
- Baykuş-Mizah
- Okuyucu Mektupları

Değerli Okuyucular!

*Dergimiz, sizin katkılarınızla daha da gelişip zenginleşecektir. Kültür ve sanat üzerine haber * Yorum * İlan * Eleştiri * Öneri * Şiir * Resim * Karikatür * Araştırma vb. sanatsal ekinlerinizi, Dergimize ulaştırırsanız yayınlayabiliriz.*

SUNU

Yeni yılda tüm okuyucularımıza ve halkımıza barış-sevgi ve mutluluklar diliyoruz. Biliyoruz ki, bu sadece bir temennidir. Ama yine biliyoruz ki halkımız mücadele ettiğinde alamayacağı hiçbir hak, başaramayacağı hiçbir iş yoktur.

Bu sayımızda Abidin Dino'yu anlatıyoruz. Tesadüfler neredeyse dergimizi gelenekselleşmeye götürdü. Her sayıyı hazırlarken kültür-sanat cephesinde bir hazinemizi yitiriyoruz. "Mutluluğun ressamı" Abidin Dino'ya kısa bir tanıtım ile bu defa yer veriyoruz. İlerde kendisini ve sanatını daha geniş araştıracağız, tartışacağız.

1994 yılında yeniden Merhaba!

Bilindiği gibi Şeyh Bedreddin en ünlü halk kahramanlarımızdan biridir. Bu sayımızda onu kısaca da olsa okuyucularımıza tanıtmaya çalışıyoruz. Bu vesileyle, aramıza yeni katılan Erol Yıldırım dostumuzun bir şiirini de aynı sayfadan veriyoruz.

Köln'de yapılan "Sinema Günleri"nin üzerinden epey geçmesine rağmen önemli bulduğumuzdan yayınlıyoruz. "Zararlı Alışkanlıklar" adlı yazının da ikinci bölümünü veriyoruz. Uzak doğunun ünlü bir şairi Li Tai Pe'yi yine bu sayıda sizlere tanıtıyoruz.

Bu sayımızın en önemli konularından birisi de kuşkusuz, Avrupa'daki sanatçı ve aydınlarımızı ortak hareket etmeye teşfik eden bir "Platform Önerisi"dir. Biz bunu bir ilk adım olarak kavrıyoruz. Bundan böyle bununla ilgili bir tartışma sayfası açılacaktır. Bunun yararlı olacağı inancındayız.

Toplumsal bir yara olan ve günden güne giderek artan "İntiharlar" olaylarını bu sayımızda analize etmeye çalışıyoruz. "Güneşin Çocukları" adlı bir eğitim yazısını da önemli ve ciddi gördüğümüzden dolayı siz okuyucuların incelemesine-tartışmasına sunuyoruz.

Tiyatro bölümünde Gabar Çiyan dostumuzun bize ulaştırdığı bir oyunu, Derdiyoklar, Erol Ars, Fuat Kaplan, C. Yeşil ve Malatya Cezaevindeki dostlarımızın elimize geçen birer şiirlerini yayınlıyoruz. "Gündem" bölümünü ise bu sayımızda B.Fundermann ve H.Osman arkadaşlarımızın yazıları ile doldurduk.

Geçen sayımızda, "Yılmaz Güney'i Anlamak" başlıklı B.Fundermann arkadaşımızın yazısı bir dizgi hatasından dolayı bir paragraf atlatılarak verilmiş. Düzeltir okuyuculardan ve yazar arkadaşımızdan özür dileriz.

1993 yılını geride bırakırken, lhepinize yeniden sağlıklı ve neşeli yeni bir yıl, zorluklara, eşitsizliklere ve haksızlıklara karşı başarılı mücadeleler diliyoruz.

Tüm güzelliklerin sizin olması dileğiyle

Güney

BİR YILDIZ DAHA KAYDI

EMEĞİN RESSAMI ABİDİN DİNO

Portre: Abidin Dino İmza: Nazım Hikmet

7 Aralık 1993'te Paris'te, resim sanatımızın parlak temsilcisi "Mutluluğun Ressamı" Abidin Dino hayata gözlerini kapadı. Abidin Dino'nun naaşı "Enternasyonal" marşı ile İstanbul Rumelihisarı Aşiyan mezarlığında toprağa verildi.

Abidin Celal Dino 23 Mart 1913'te İstanbul'da doğdu. Doğduğu andan itibaren İsviçre'nin Cenevre kentine yerleşti ailesi. Sanatsever, kültürlü bir aile ve çevre içinde büyüyen Dino, 1925 yılına kadar İsviçre ve Fransa'da yaşadı. Babası meclis yazıcısı, annesi ressam ve edebiyatçı idi. 1925 yılında Korfu Adası üzerinden geriye dönüp İstanbul'a yerleştiler. Abidin Dino Robert koleje girip orta öğrenimini sürdürmeye çalıştı. Daha sonra ders çalışmaktan çok resim ve karikatür çizmeyi sevdiğinden, okuldan ayrıldı.

Abidin Dino resim çalışmalarının yanısıra edebiyat ile de ilgisini sürdürdü. İlk resim ve karikatürleri 1930 yılında "Yarın" gazetesinde, ilk öyküleri 1931 yılında Fikret Adil'in çıkardığı "Artist" dergisinde yayınlandı. Daha sonraları Nazım Hikmet'in şiir ve kitaplarına desenler çizmeye başladı. "Sesini Kaybeden Şehir" 1931'de, "Ölü Evi" 1932'dde onun resimleriyle süslendi. Aynı yıl Cemal Nadir ile birlikte bir karikatür sergisi düzenlediler.

Abidin Dino, ağabeyi Arif Dino'nun yenilikçi-çağdaş düşüncelerinden etkilenerek 1933 yılından itibaren ressam arkadaşları Nurullah Berk, Cemal Tollu, Zeki İzer, Elif Naci ve heykelci Zühtü Müritoğlu ile birlikte "D Gurubu" adıyla anılacak olan çağdaş bir sanat topluluğu oluşturdu. Bu topluluk, sanata siyasi dünya görüşlerini ana çizgilerle yansıtıp, çeşitli sergileri ve koleksiyonu birlikte oluşturdu. Bu arada "Yarın" adlı gazetede karikatürler çizmeye başladı.

1933'de SSCB'li yönetmen Sergey Yutkeviç "Türkiyenin Kalbi Ankara" adlı filmini çekmek için Türkiye'ye geldiğinde Abidin Dino'nun resimlerini görünce oldukça ilgilendi onunla. Yutkeviç, Abidin Dino'yu yanında Leningrad'a götürerek orada desinatör ve ressam olarak ona bir film stüdyosunda iş buldu. Dino, Sovyetler Birliğinde birçok film, tiyatro ve operanın tablolarını yaptı. Oradaki ünlü Sovyet sanatçıları ile dostluk ilişkileri geliştirdi.

1937'de Paris'e geçen Dino, oraya yerleşti. 1939'da İstanbul'a geri dönen sanatçı, yoksul balıkçıların yaşamından derinden etkilendi. Bunun sonucu olarak, aralarında Avni Erbaş, Selim Turan ve Nuri İzer'in de bulunduğu "Liman Grubu" diye de anılan çağdaş "Yeniler Sanat Topluluğu"nu oluşturdu. Bunlar 1941'de balıkçıların yaşamlarını dile getiren "Liman Sergisi" düzenlediler.

1941 yılında ağabeyi Arif Dino ile birlikte estetik-siyasetin, Soyutla-somutun çelişki ve bağlarını araştırarak 2. Dünya Savaşının acılarını resimlerinde dile getirdiler.

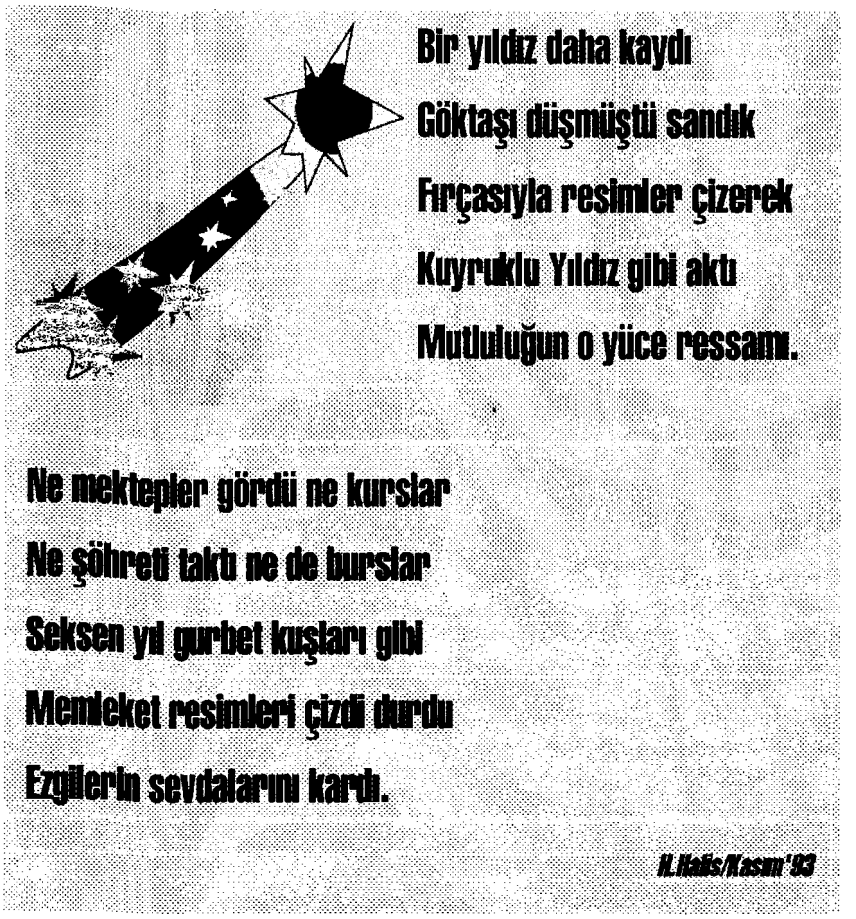
Aynı yıl devrimci düşüncelerinden dolayı Sıkıyönetim Komutanlığınca önce Çorum Mecitözü'ne, daha sonra da Adana'ya

sürgün edildi. Adana'da "Türk Sözü" gazetesini yönetti. "Kel" adlı bir oyun yazdı. Bu oyun yazıldıktan sonra toplatıldı. Burada kaldığı sürece Çukurova'lı pamuk işçilerinin yaşamını sanatında dile getirdi. Yine ilk heykeltraş çalışmalarını da Adana'da başlattı. Adana'da iken, Adana Halk Evi içinde birçok tiyatro gurubu oluşturan Dino "Sıtmalı Adam" adlı oyununu devletin baskıları sonucu birtürlü sahneleyemedi. 1943 yılında İstanbul Üniversitesinde asistanlık yapan Güzin Dikel'in Adana'ya gelişiyle kendisiyle evlendi. Bu beraberlik 50 yıllık bir beraberlikle sonuçlanacaktı.

1944 yılında Orhan Kemal'in öykülerinden esinlenerek "Toros'un Destanı" adlı Fransız işgaline karşı köylülerin ayaklanmalarını dile getiren resimler çizdi. 1945 yılında Kayseri'ye sürgün edildi, orada 9 ay sürgün kaldı. 1948'de Mehmet Ali Aybar ile birlikte "Nuhun Gemisi" adlı dergiyi çıkarmaya başladı. 1959'de "Çingeneler" adlı bir film senaryosu hazırladı, fakat o da hemen yasaklandı. Bu dönemde Nazım Hikmet'in hapisten çıkarılması için önemli çalışmalarda bulundu. 1950-51 arası Anadolu uygarlıklarından esinlenerek, geleneksel anlayıştan seramik süslemeleri çalışmalarını da yaptı.

Abidin Dino 1951 yılında Roma'ya, 1952'den itibaren de Paris'e geçip oraya yerleşti. Zaman zaman ülkesine dönerek sergiler açtı. O'nun açtığı sergilerin herbiri bir sanatsal anlam taşıyordu. 1931-32'de "Esrarkeş" ve "Parmak İstifleri" adlı resim dizilerini sergiledi. 1932'de "İkinci Dünya Savaşı", 1955'te "İşkence-Atom Korkusu ve Uzun Yürüyüş" adlı, unutulmayacak destansı resim dizilerinin sergilerini düzenledi. 1959'da "Uzay", 1964-65'te "Adalar" 1966'da "Savaş ve Barış", 1976'da "Çıplaklar" adlı resim dizileriyle sergiler açtı.

1985'te Ankara ve İstanbul'da 60 plastik sanatçısı ile birlikte "tarihi" sergisini, 12986'da

Ankara'da "Bu Dünya" adlı sergiyi, Aynı yıl Paris'te, İstanbul'da ve Tokyo'da sergiler açtı. 1987'de Paris'te "100 Heykeltıraş" ve "Siyahtan Beyaza" adlı resim sergileri açtı.

Abidin Dino'nun üstün sanatsal çizgileri, Nazım Hikmet'in "Kuvayi Milliye Destanı"nı 1968'de olağanüstü bir gerçeklikle yansıttı. 1978'de Yaşar Kemal'in "Deniz Küstü" adlı kitabını, 1979'da İlhami Bekir'in "Unuttum" ve Melih Cevdet Anday'ın "Tanıdık Dünya" 1984 adlı şiir kitaplarını resimlendirdi. 1980'de Fikret Mualla ile birlikte "Ara Güller", "Eller", 1985'de Arif Dino'yla "Yüzler", Rasih Nuri İleri ile birlikte "Çok Yaşasın Ölüler", 1985'te Ferit Edgü ile birlikte "Abidin" adlı kitapları resimledi. 1966'da "GOL" adlı belgesel bir film ile Fransa'da "Flaherty" ödülüne layık görüldü.

Abidin Dino'nun dünyanın birçok yerinde resmi ve özel koleksiyonlarda ve müzelerde resimleri yer almaktadır. O, resim sanatında geleneksel halk sanatından yola çıkarak kendine özgü yeni bir ekol yaratmıştır. Onun sanat anlayışı, ezilenlerin yaşantısının dışa yansıması, baskı ve sömürüye karşı isyan arzusunun öne çıkmasıdır. Onun desenleri soyutlanmış anlamsız figürlardan kendini arındırmıştı. Bütün bunları O, hiçbir okul ve eğitim yüzü görmeden kendi çabalarıyla başarmıştı. Bu yüzden düzenin savunucusu sanatçılar tarafından O, herzaman dıştalanmaya çalışılmış ve ona komünist damgası basılmıştır. Abidin Dino bütün bunlara rağmen 80 yıllık yaşamı boyunca Nazım'mın deyimince "işin kolayına kaçmadan, mutluluğun resmini" çizmeye, ezilen halkların safında yerini almaya çalıştı.

❐❐❐

Edebiyat Kahvesi

Geçen sayımızda tanıtımını yaptığımız, Duisburg'ta çeşitli yazar-şair ve sanatçının katıldığı "Edebiyat Kahvesi" ayda birkez çalışmalarını sürdürmektedir. Aralık/93 te yapılan çalışmasını GÜNEY okurları için yeniden izledik.

Toplantıyı yazar Fakir Baykurt, Abidin Dino'nun ölümü üzerine kısa bir konuşma yaparak başlattı. Öneriler üzerine toplantının esas gündemi bu konudan oluşmaya başladı. Fakir Baykurt kısaca Dino üzerine aşağıdaki değerlendirme ve hatıralarını toplantıda hazır bulunan 15 dolayında sanatçıya aktardı.

"Abidin Dino Türkiye'nin sayılı ressamlarından birisidir. O, fikir özgürlüğünün yokluğundan dolayı, eserlerini özgürce yaratabilmek için ömrünün çoğunu yurtdışında geçirdi. Ama O, hiçbir zaman halkından kopmadı. Sağlığında onu sürgüne gönderen, ona komünist damgası basıp eserlerini yasaklayanlar, O ölünce ona sahip çıkar gözüktüler. Türkiye Kültür Bakanı ile Cumhurbaşkanının açıklamaları bu iki yüzlülüğü ortaya serdi.

Abidin Dino, Nazım Hikmet'in "Gel Zaman-Git Zaman" adlı kitabını resimleyince bir arkadaşlık gelişti aralarında ve bu ölüme kadar sürdü. Ama bazı iddiaların aksine aralarındaki samimi bağlar akrabalık değil, düşünce yakınlığından idi. Nazım O'na, "Abidin sen mutluluğun resmini yapabilir misin?" demişti. Abidin alçak gönüllüce "Henüz onu yaşamadım. Bu zordur" demişti. Yani yaşanılmayan mutlulukların tarifi çok zordur kısaca.

1950 yılında Abidin Dino ile tanıştım. Ondan dinlediğim bir anıyı size aktarayım: İkinci dünya savaşı başlayınca Almanların Fransa'yı işgali gündeme gelir. Bu durumda Fransada yaşayan tüm sanatçılar-gazeteciler vs. Güney'e, Marsilya'ya doğru kaçarlar. Orada bir gemiye binip ülkelerinei gitmek için çalışırlar. Abidin Dino'da bunların arasındadır. Akdenizde seyreden geminin güvertesinde yorgun düşünce bir banka uzanarak yatar. Akdenizin rüzgarı Dino'yu üşütür ve toparlak bir hale getirir onu. Sabaha doğru bir ara uyandığında üşümediğini ve bir sıcaklık duyduğunu hisseder. Üzerine baktığında üstünün kalın bir palto ile örtüldüğünü görür. Etrafına bakınır durur bu kez. Üşümesin diye üstüne paltosunu atan adam Vedat Günyol'dur. Böylece Vedat Günyol ile ömürboyu bir dostluk ilişkisi sürüp gider.

İkinci bir anım daha vardır, son olarak da onu anlatayım: Eski Cumhurbaşkanlarından Fahri Korutürk bir parti düzenlemişti. (1974'lerde olsa gerek) Eskiden devlet tarafından düzenlenen böylesi partiler için yanlızca askeri-politik çevrelere resepsiyonda yer verilirdi. Bu toplantı için bir de "Basın-yayın-bilim ve sanat insanları"na davetiye çıkarılmıştı, nerede şaştılarsa! Ben de bu çağrıya uyup oraya gittiğimde Abidin Dino'nun da Paris'ten oraya geldiğini görmüştüm. Ama orada onu rahat bırakmadılar yine. Daha önce bazı seramikler üzerine çizdiği desenlerdeki imzasını güya orak-çekiş'e benzetilmiş diye birileri tarafından şikayet edilmişti. Bu yüzden Abidin Dino yeni yeni baskılara maruz kalıyordu".

Edebiyat Kahvesi'nin ikinci bölümünde gazeteci ve yazar Günay Aslan üzerine konuşuldu. Şair Kemal Yalçın "Otuzüç Kurşun" adlı araştırma ödülü almış kitabın yazarı Günay Aslan'ın bu kitabından dolayı Muğla cezaevinde yattığının bilgisini verdi. Kendisi onunla dayanışma maksadıyla yazışmış ve ondan gelen bir mektubu okudu. Bunun üzerine Günay Aslan ile dayanışma için yazışmak gerektiği üzerine duruldu, adresi herkese verildi. "Otuzüç Kurşun" öyküsünün bilinmesi açısından Ahmet Arif'in aynı adlı şiiri okundu. Yazar Fakir Baykurt bu şiirin ortaya çıkışını Refik Durbaş'ın "Kalbim Dinamit Kuyusudur" adlı kitabından esinlenerek genişçe anlattı.

Toplantının son bölümünde, orada bulunan yazar ve şairler kendi eserlerinden birer parça okuyarak üzerine görüş alışverişinde bulundular. İlk önce Sultan ... isimli bir kadın şair arkadaş kendi şiirlerinden bir demet okudu. Bu şiirlerde özellikle de kadının toplumsal yapıdaki yerini dile getirdi. Ezilen bir cinsin üzerindeki baskıları çok açık bir tarzda açıklayan özlü bir çalışma idi bunlar.

Aykut ... isimli genç şair arkadaş, kendisine okuma sırası geldiğinde "Gençliğim ve Senden Sonra" adlı şiirlerini okudu. Bu şair duygularını çok ince bir elekten süzmüş, geleceğin kilimlerini narin bir şekilde dokumuştu. H.Halis, okuma sırasını kadının toplumsal yerini sorgulayan "Ana Arılar" adlı şiiri ve GÜNEY Dergisinin 4. sayısında yayınlanan "Edebiyat Kahvesi" adlı yazısıyla yerine getirdi. Daha sonra şair ve yazar Erol Yıldırım üç şiirini okuyarak toplantıyı süsledi.

Bu bölümün en ilgi çekici yanını,. yeni bir yazar olan bayan Salmancı'nın okuduğu öyküler oluşturdu. Bayan Salmancı öykülerinde iş hayatını anlatıyor, fabrika içi yaşamı gözler önüne seriyor. Bu çalışma içinde, özellikle üretime katılan kadının işyeri ve evindeki sorunlarını dile getiriyor. Bazı içeriksel ve estetiksel eksikliklerine rağmen olumlu bir başlangıç olduğu toplantıdaki herkes tarafından onaylandı. Bu arada bu bayan yazar arkadaşın öykülerini bastırmadaki zorlukları üzerine duruldu. Yeni yazar ve şairlerin, maddi ve çevre zorluklarından dolayı kitaplarını binbir güçlükle bastırabildikleri ortaya konuldu. Böylece Edebiyat Kahvesinin bu toplantısı da sona ermiş oldu.

❐❐❐

TOPLUMSAL EŞİTLİK İÇİN BİR İSYAN: ŞEYH BEDREDDİN AYAKLANMASI

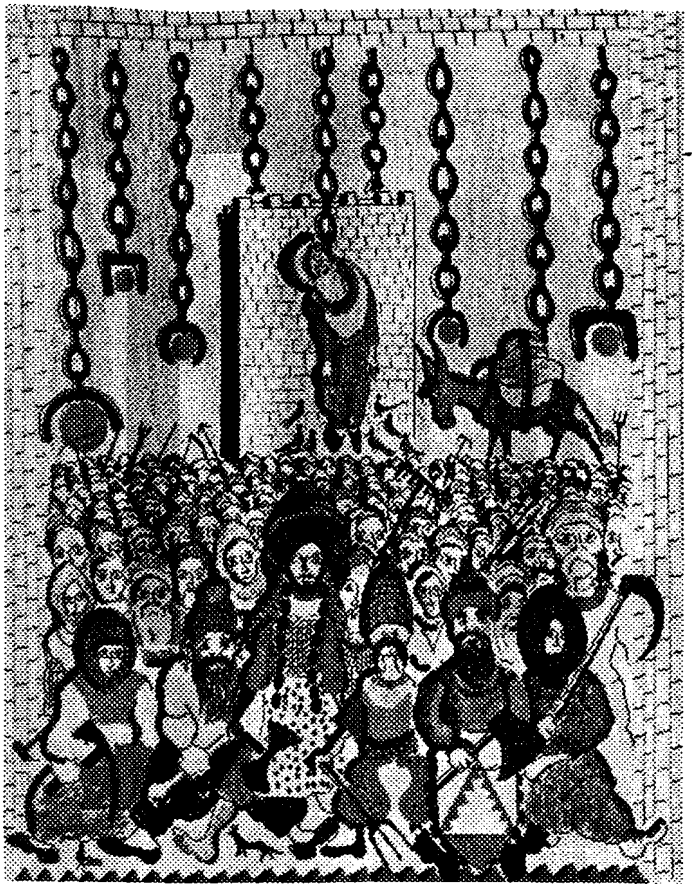
Ahmet GÜNEŞ

Kollektif mülkiyeti savunması ve emeğe verdiği değerle Rönesans sonrası Batı ütopyacılarınınkiyle akraba bir ideolojinin taşıyıcısı olan Şeyh Bedreddin'i Anadolu'daki bütün batinilerden ayırd eden özelliği, 13. yüzyıl boyunca Anadolu ayaklanmalarının devamı niteliğindeki bir halk ayaklanmasının esin kaynağı ve örgütleyicisi olması, devlet düzenini zora dayanarak sarsmaya çalışması ve hatta devlet güçleriyle açık bir çatışma içinde yaşamını kaybetmesidir.. Bedreddin'i, uğrunda canını kaybettiği isyankar düşüncelere yönelten, Mısır'da gördüğü eğitim sonrası başlıca ilgi alanını oluşturan tasavvuf'un, dolayısıyla uzunca bir süre içine kapanma biçiminde oluşan inançların etkisiyle, tarihsel gerçeklere varmanın yolunun ancak Tanrı ile kurulacak yakınlık sonucu insanın Tanrı'yla özdeşleştiği ve cennetin ancak bu dünyada kurulabileceği fikrine ulaştıran süreçtir.

Şeyh Bedreddin, yeryüzünde olduğuna inandığı cennete erişmek isteyen, (çünkü cehennemi yeryüzünde bulmuş olan ezilenlere yol gösterdiği için, egemen soylular tarafından daha baştan dinsiz, sapık, asi ilan edilmiştir) bunun için savaşan bir bilim adamıdır.

O, düşüncesinde özel bir yer verdiği sevgiyi, insanın tanrı katına ulaşması olarak tanımlarken, kardeşlik, eşitlik düşüncelerini öne çıkartarak eşitlikçi ve komünar bir toplum planının savunucusu olmuştur. İran, Bizans, Moğol vb. gibi farklı kültürel ve dini geleneklerin yaşandığı Anadolu topraklarında aykırı sayılabilecek yaşam biçimi ve gelenekleriyle ezilen toplulukların çevresinde toplandığı bir önder durumuna gelmiştir.

İslam dininde Tanrı ile kul arasında kurulan ilişkilerin başında gelen ibadet, ortodoks islam geleneklerinde Tanrı'ya bağlanmak, kulluk

Tablo: Muzaffer ORUÇOĞLU

etmek biçiminde algılanırken, Bedreddin'de başka bir anlam kazanır. Bedreddin'e göre *"ibadetin esas anlamı, namaz, oruç, zekat vb. biçimleri altında yapılırken, insanın bütün kötülüklerden arınması, Tanrı'ya kavuşmasıdır. İbadet ancak bütün kötülüklerden ve özellikle bütün çıkarlardan arınmış bir gönülle yapılması gereken ahlaki bir sorundur. Birtakım insanlar, birtakım insanlara taparlar, kimi altın ve gümüş paralara, kimi yenilecek, içilecek nesnelere tapar da Tanrı'ya taptığını sanır"* derken, ibadetin dışa dönük bir görevin yerine getirilmesi, bir kazancın, çıkarın sağlanması, cennete gidilmesi amacıyla yapılmasını açık bir dille reddeder. Bedreddin'e göre Tanrı'ya ya da

başka bir deyişle Tanrı'nın bir görünüşü niteliğine kavuşma çabasındaki insana yakışan, mülk ortaklığının olduğu bir toplum düzenidir.

Şeyh Bedreddin'in mürüdlerinden Börklüce Mustafa, bazı kaynaklara göre, Sakız adası yöresinde Hiristiyanlar ve keşişleriyle ilişki kurup, onlara Şeyh'in görüşlerini açıklamış, dini farklılıkları gözetmeksizin ortak bir yaşantı kurmak amacıyla ortak davranma olanaklarını aramıştır. Bu çalışmalarında onlar kısa sürede önemli başarılar elde etmişlerdir.

Gençliğinde fikih, hadis, kelam, tevsir gibi Kuran'a bağlı bir eğitim görmesine rağmen, daha sonra gittiği Mısır'da ilk tasavvuf eğitimini alan Bedreddin, Anadolu'ya döndükten sonra Edirne'den Konya'ya kadar uzanan uzun süreli yolculuklarında inançlarını yaymaya çalışmış, engin bilgisi sayesinde kısa sürede kazandığı saygınlığıyla velihat Musa Çelebi'nin kazaskeri olarak Edirne'de göreve başlamıştı. Bedreddin, Musa Çelebiyi etkileyerek toplumsal bir devrim ve eşitlikçi bir düzen kurmaya çalışıyordu.Ancak Yıldırım Beyazıd'ın Ankara savaşı sonrası ölmesi ve ardından oğulları arasında çıkan taht kavgasını Çelebi Mehmet'in kazanmasıyla İznik'e sürülmüştü.

Bedreddin, Musa Çelebi'yle birlikteyken, bu toplumsal devrimi kansız olarak gerçekleştirmek amacındaydı. Fakat Musa Çelebi'nin yenilgisinden sonra çözümün eylemsel mücadeleden geçtiğine inanmıştı. Bundan dolayı Bedreddin, şu yönergeyi veriyordu yoldaşlarına;

Ben gayrı zuhur ve huruç edeceğim!
Toprak adamları toprağa fethe gideceğiz.
Ve Kuvvetli ilmi, sırrı tevhidi gerçeklendirip
Biz milletlerin ve mezheplerin
kanunlarını iptal edeceğiz.

İznik'te örgütlenme faaliyetlerini sürdüren Bedreddin, özellikle Börklüce Mustafa ve Torlak Kemal adlı mürüdlerinin de Anadolunun değişik kentlerinde açık faaliyeti sayesinde oldukça geniş bir kesim üzerinde nüfuz kazanmıştı.

Sıcaktı.
Bulutlar doluydular.
Neredeyse tatlı bir söz gibi
ilk damla düşecekti yere.

Birden- bire
kayalardan dökülür, gökten yağar
yerden biter gibi
Bedreddin yiğitleri Şehzâde ordusunun
karşısında çıktılar.

Dikişsiz ak libaslı
yalnayak ve yalın kılıçtılar, baş açık.
Mübalâğa cenk olundu.
Aydın'ın Türk köylüleri,
Sakızlı Rum gemiciler,
Yahudi esnafları,
on bin mülhid yoldaşı Börüklüce Mustafa'nın
düşman ormanına on bin balta gibi daldı.
Bayrakları al, yeşil,
kalkanları kakma , tolgası tunç saflar
Pâre pâre edildi ama,
boşanan yağmur içinde gün inerken akşama
on binler iki bin kaldı.
Hep bir ağızdan türkü söyleyip
hep beraber sulardan çekmek ağı,

demiri oya gibi işleyip hep beraber,
hep beraber sürebilmek için toprağı,
ballı incirleri hep beraber yiyebilmek,
yârin yanağından gayrı her şeyde
her yerde
hep beraber!
diyebilmek için
on binler verdi sekiz binini...
Yenildiler.

Bedreddin'in etrafında toplananların ortak özelliği ölümü bir "ölümsüzlük" saymalarıydı. Bedreddin tarafından Aydın'a gönderilen Börüklüce Mustafa'nın etrafında toplanan kalabalığı kendi tahtı için tehlikeli bulan Çelebi Mehmed'in gönderdiği askeri gücün Börüklüce Mustafa'yı şiddetli bir savaştan sonra Karaburun'da öldürdü.

Bu gelen
Şehzâde Muratttı
.....
Baktı köylü Mustafa
Baktı korkmadan
kızmadan
gülmeden

Ve zorlu bir savaş başlar teçhizatsız Bedreddin Yiğitleriyle Büyük Osmanlı ordusu arasında....

Bunun üzerine Rumeli'de önce Eflak, oradan da Deliorman'a kaçan Bedreddin, ayrıntıları

ve biçimi kesin bilinmediği bir tarzda yakalanıp Serez Çarşısı'nda, gene değişik kaynaklara göre, 1413, 1417 veya 1420'de idam edildi.

Bir Kaynağa göre*Bedreddin, yargılanmak üzere Serez'e getirildi. Alınan fetva üzerine 1420'de çarşı içinde çıplak olarak asıldı. Uzunca bir süre asılı duran şeyhlerin cesedini müridleri daha sonra indirerek gömdüler".*

Yağmur çiseliyor.
Serez'in esnaf çarşısında,
bir bakırcı dükkânının karşısında
Bedreddinim bir ağaca asılı.
.....

Yağmur çiseliyor.
Serez çarşısı dilsiz,
Serez çarşısı kör.
Havada konuşmamanın,
görmemenin kahrolası hüznü
Ve Serez çarşısı kapatmış elleriyle yüzünü.
Yağmur çiseliyor.

Bedreddin'in öldürülmesinden sonra da yandaşları varlıklarını sürdürdüler. Bedreddin'in düşüncesinin sürdürülmesinde Rumeli Bektaşilerinin oldukça katkıları olmuştur. Şeyh Bedreddin düşüncesini ölümünden sonra da devam ettirenlerin çoğunluğunun okuma yazma bilmeyen, sünnilerin yaşama biçiminden çok farklı bir yaşam biçimi benimseyen, kadın-erkek ayrımını reddedenler oluşturuyordu. Bunlar yılın belli günlerinde kadınlı erkekli toplantılar düzenliyor, içki içiyor, birbirlerine çok saygılı davranıyor ve bir kardeşlik içinde yaşıyorlardı.

Bedreddin'in yaktığı ateş sönmedi. Onun izleyicileri türküleriyle-eylemleriyle onu günümüze dek yaşattılar. Onun adına türküler, ağıtlar yakarak günümüze kadar getirdiler. İşte böyle bir örnek:

Aydın ellerinde ceran gezerdi
Analar al yeşil tuğra bezerdi
Bacılar tuğraya sedef dizerdi
Sedefin üstüne âyet yazardı.

İriş pirim iriş gör ki olanı
Kurtar muhannetten elde kalanı.

Beşparmak üstünden bir bulut ağdı
Bulut değildi de bir koca dağdı

Alazlanıp gelen billâh çerağdı
İrahmet çekildi ok cıda yağdı.

İriş koç yiğidim uğrular geldi
Uğrunun soluğu bağrımı deldi.

Kılıç üşürürdü beyi sultanı
Atını koşturdu veziri hanı
Biz de helal ettik bu kuşça canı
And verdik yoluna dökeriz kanı.

İriş Dede Sultan kavgaya iriş
İmdi can günüdür gazaya giriş.

Aydın'da Ortaklar Karaburun'da
Kılıc ceran oldu oynuyor kında
Bir elim harmanda bir elim kanda
Kanara kurarız biz de yakında.

İriş koç yiğidim er meydanına
Sultanım ettiğin koma yanına.

Sultanoğlu leşkerine buyurdu
Buyruğunu dört bir yana duyurdu
Kılıç çaldı ana bebe savurdu
Yalım esti her yanları kavurdu.

Vur yoldaş vuralım kavga günüdür
Ahırı evveli gine ölümdür.

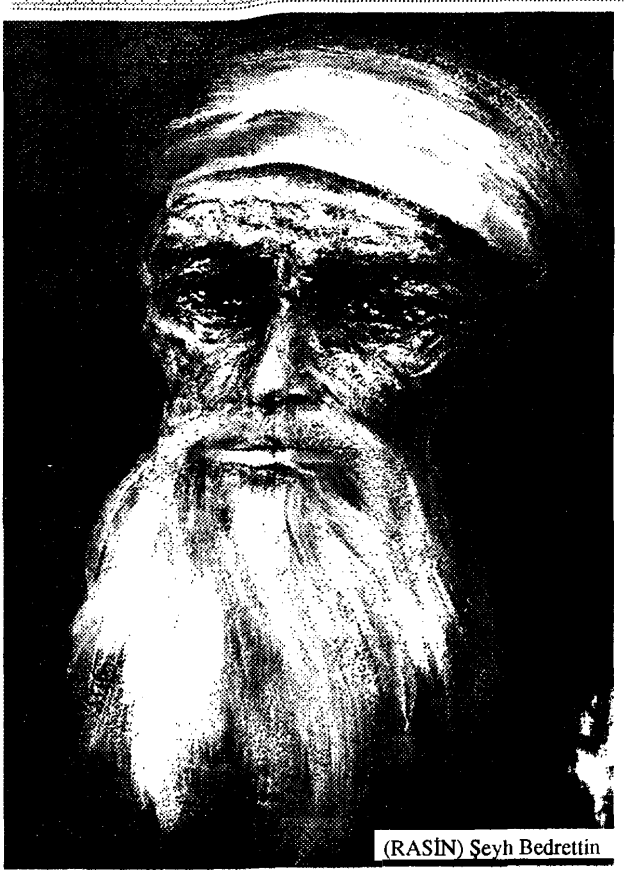
Mülk ortaklığını temel alan tarikat, Bedreddin'in içinde yetiştiği manevi ortamın bütün özelliklerini kendisinde toplamıştı. ***"Dünya kimsenin egemenliği altında deyildi ve insanların güçlerine dayanarak toprakları ellerine geçirmeleri özel mülkiyeti doğurmuştu. Halbuki doğada böyle bir durum yoktu ve bütün yararlar insanlığın hizmetine sunulmuştu. Bütün ürünler eşit olarak kişilerin ihtiyaçlarına göre dağıtılmalıydı".***

Anadolu'daki isyan geleneğinin 15. yüzyıldaki takipçisi olan Bedreddin'in Tanrı sevgisi ve tasavvufun islami bir biçim içinde mazlumların mücadele silahına dönüşebilmesi imkanını ortaya koyan bir düşünür ve eylem adamı olarak islamın orijinal felsefesini derinleştirmiş, egemenliğin ideolojisi olarak gelişen islam'ın diğer varsiyonlarıyla (şekilleriyle) arasına kalın çizgiler çekmiştir. Şeyh Bedreddin isyanı Babai isyanlarının, Türkmen rahatsızlıklarının en son ve gelişmiş biçimiydi. Babailik-Bektaşilikle bir yerde uzlaşmış, yeni bir yaşam felsefesi ortaya çıkmıştı.

❐❐❐

ÜÇ KİŞİYDİ ONLAR YÜZBİNLER OLDULAR

Erol YILDIRIM

(RASİN) Şeyh Bedrettin

O kanatlı bir atlı
bir kaya yamacında
nasıl keskinse
o da atının üzerinde
öylece sertti
zırhının kızıllığı
bir arslan yelesi
şöyle yaylandı
kartal bakışlarını
taktı yola
uzun uzun baktı yola
bir yel koptu uzaklardan
bir kasırga terkisinde
gelen karayağız
karayel gibi adam

tuttuğu garip bir silahı
çevirdi al atlı dev'e
başladı dertli dertli söylemeye
dedi şahım hünkarım pirim
yoluna yoldaş oldum

dedi ki geçmişim geleceğim
seninle kardaş oldum

dedi söyle yolunda ölem
Pirsultan Abdal kölen
Hızır Paşa başımı ister
hançerim kınından çıkık
zehirli yılan
izin eyle başını vuram

dedi ki izin yok talibim sana
yardım gerek doğru yolu bulmana

II

Simavna Kadısı oğlu
Şeh Bedrettin
bir ulu eren
düzenlemişti
büyük bir tören
ak sakalı elinde
Varidat'ı dilinde
canlar cem olmuşlar
insan insan içinde

bu koca adam
koca bir lafı
ufaltıp küçak bir kalıpta
yaşama gerekli
bir ilaç yapmış
sunuyordu insana

yarin yanağından gayri
her şeyde bir birlik

çevresinde saf bağlayanlar
yanık yanık ağlayanlar
coşkun bir denizde
Bedrettin'in müritleri
sanki pupa yelken giden bir gemi
tayfalar
prangalarını eritip
kazanlarda
yelkenli gemilerine
al bir bayrak yapmışlar

III

ak sakallı yaşlı adam
başı tıraşlı adam
gördü kopmuş geliyor
uzaklardan
iki atlı
birinin giysisi al
diğerinde bir şal
bir ak bulut sanki
göklerden kopmuşlar
yağmur dolup
bir umut olup
toprağa akmışlar

ak libaslı ihtiyar adam
al atından inmişti arslan
üç gönül üç can
bir olmuştu
o canım toprağa
bağdaş kurup oturmuştu

Sultan hem çalıp hem söylüyordu
dünya ahvalinden haber eyliyordu
acımasızdı eşkiya bozuktu düzen
yeni Mervanlar türemişti
bunu duyunca Bedrettin
incir ağacının altına
asasını çaktı
ak libaslarını
çıkarıp üstüne taktı
döndü dedi
eğer izin vermessen
bırakmassan yok edeyim
zalimin zulmünü
sonunda asacaklar
ikimizi de
böylesi bir ipte
çatık kaşlı adam kaygılı
kaldırdı çatal kılıcını
salladı gök yüzüne
indirdi Zülfikarı
soktu yerin dibine
ne gök delindi birden
ne de su fışkırdı yerden
olanlar olmuştu
anlaşılmıştı kehanet
edilmeyecekti asla
insanlığa ihanet

öğütmek değirmende unu
pişirip yapmak ekmek
insanlık adına haksızlık olur
her işi bizden beklemek
katığını kendisi bulsun ekmeğinin
hep tuza banılıp yenilmeyeceğinin
zincirini
bırakalım kendileri kırsın

üst üste yığdılar libaslarını
anadan üryap olup
çatal kılıcı sokmadılar
bir daha kınına
karabasan yaptılar
sürdüler bir baştan bir başa
o güzelim toprağı

su toprağa
toprak suyun
hasretine doymuştu
ekinler başaklarını
taşıyamaz olmuştu
efendilik gitmiş
ırgatlık bitmişti

türküler söylediler hep bir ağızdan
ne kutsal ne bereketliydi toprak

IV

gelenler gördüler ki
anadan üryan
üç garip kişi
çatal bır kılıcı
çekmişler kınından
tutup yapmışlar
bir güzelim karabasan
görenler şaşırmadı
yeniden başlamak yaşama
çıkarıp libaslarını
onlar da attılar
ötekilerin yanına

birden yok olmuştu
farklılıklar
insanın insana kulluğu
onlar şimdi sadece canlı
birer verimli
topraktılar....

NEREDE KALDI O GÜNLER

Fuat KAPLAN

Söyle bana
Nerede kaldı o eski coşkular
Bi z ki bir zamanlar
Umudu türkü tadında içimize çekerdik
Yarin sevdasını güneşle sırtımıza yükleyip
Dersimin eteklerinde halay çekerdik.

Söyle bana
Nerede kaldı düşlerin ötesindeki
gecenin sonsuzluğunda,
Şafakların öteki yüzünü
birlikte seyrettiğimiz günler
Biz ki, sevinci zamansız vurmasınlar diye
Çığlık çığlığa sevgiler kuşanıp
Yaşamı emek dilinde türküledik
Ve 18. yaş çocukluğumuzun gözyaşlarını
Kankırmızı akan Munzur'a saldık.

Söyle bana
Nerede kaldı o taş üstünde
taş koymadığımız günler
Biz ki, kuşatılmış bir kentin yorgunluğunda
Sevmenin bir yürek işi olduğu dönemler bile
Nesli tükenen sevgilerden akranlar edindik
Ölüm kapımızı çaldığında
Dizginsiz bir fırtına gibi
Yüreğine akıverdik yaşamın.

Söyle bana
Nerede kaldı turuncuyu, maviyi,
yeşili renginde seyredebilmek için,
uğruna ölümler satın aldığımız günler
Biz ki, gelecek adına yangınlar kucakladık
Dostlar sofrasında yüreğimizi doldurduk tabaklara
Bir gülü dalında koklamanın
Ve güzelliğin kıymeti bilinsin diye.

Söyle bana
Nerede kaldı o bizi bizde yaratan günler
Biz ki, bir zamanlar
Her şeyi sonsuz ederdik içimizde
Tarih okuyup felsefeyle yazardık
sevginin destanını
Bir inanç uğruna susmanın
En güzel örneklerini verdik
Dalda asılı dururken bedenler.

Söyle bana
Nerede kaldı kardeşliğin dilinde
türküler söylediğimiz günler
Biz ki, suyu aşkın pınarından içerdik
Göğsümüzün bağrında duygu adına
nice acılar tükettik
Her seferinde yaklaşan ayrılığımıza
Hasretler çizdik gözlerimizin renginde
Nerede kaldı o günler
Biz mi yanıldık
Yoksa,
Zaman mı kapattı kapılarını bize.

26.12.1993

Bir dağın tarihi nasıl yazılır
Kurt, kuş ve çakal sesleriyle mi
Yoksa uçurumların uğultusunda
Bir çoban yalnızlığıyla mı
Nasıl yazılır bir dağın tarihi
Ahmet Telli

ÖNCE İNSAN OLMAK

Erol YILDIRIM

> **Alınmış aptesim aldırırlarsa**
> **Kılınmış namazım kıldırırlarsa**
> **Sizde Şah diyeni öldürürlerse**
> **Ben de bu yayladan**
> **Şah'a giderim**
> Pirsultan Abdal

Daha küçük yaşlardayken kimi çocuklar bize "Siz nesiniz?" diye soru yöneltirlerdi. Biz de bilgiççe, "Biz Türk'üz" diye sevecen yanıtlardık. Soruyu yönetenler verdiğimiz yanıtın saflığıyla alay ederek, "Hayır, önce Müslümanız, sonra Türk'üz "diye düzeltirlerdi. Bizler de o arkadaşlarımızdan öğrendiğimiz bu oyunu başka arkadaşlarımızı mat etmek için kullanırdık. Çocukluk işte. Mahallede, okulda, evde, daha nice nice ipe sapa gelmez, bilimle taban tabana zıt abuk sabuk kavramlarla küçücük kafalarımız doldurulduk.

Oysa biz herşeyden önce, canlı bir varlığız, sonra düşünen, yorumlayan insanız. Bir canlının en temel hakkı, vazgeçilmez hakkı, yaşama hakkıdır. Mademki biz hem canlı, hem de insanız; o halde yaşamak, gelişmek; düşünmek ve üretmek, ürettiğini güzel bulduğu yararlı saydığı yolda tüketmek özgürlüğü, insanın en vazgeçilmez temel hakkıdır. bu hak uluslararası yasalarla, her ülkenin uyması zorunlu, dokunulmazlığına da sahiptir. Hangi toplumda, hangi ülkede bu özgürlükler çiğneniyor, saptırılıyorsa, o ülkede demokrasinin "d"sinden bile söz edilemez.

Şimdi bu herkesce bilinen teorik girişten sonra, ülkemizde ve yurt dışında yaşayan büyük çoğunluğun, yüreğinde yaralar açan ve giderek daha da tehlikeli boyutlarda onarılmaz düşmanca tohumlar yetiştirecek olan üç olay üzerinde durmak istiyorum.

Çok yeni olduğu için önce, Erzincan olayından başlayacağım. Basının yazdığına göre, Sivas'taki Pirsultan Kutlamaları'ndaki vahşete misilleme olsun diye, PKK'lı gerillalar Erzincan'ın bir köyünü basıyor ve burada otuzu aşkın erkeği köy meydanına götürüp kurşuna diziyorlar. Bunun üzerine hükümet, Erzincan ve Erzurum yörelerindeki Sünni Türkler'e kendilerini savunmak(!) amacıyla, kırmızı bir hat çizilerek bu kırmızı hattın ötesindekilere karşı kullanılmak üzere, -hedef belli: Aleviler- silah dağıttırıyor.

Burada ilk parantezi açıp bir soru yöneltelim: **Bu emri veren kim?**(1)

Sivas'ta Pirsultan Şenlikleri düzenleniyor. Çeşitli çevrelerden yazarlar, ozanlar Pirsultana gönül vermiş canlar geliyor. Amaçları zulme başkaldıran ve bu uğurda ölümü hiçe sayan bir ünlü ozanımızı, Pursultan Abdal'ı anmak.

Sonra ne oluyor? Camilerden çıkan kimi örgütlü sağcı militanlar, peşlerine taktıkları çapulcu takımıyla olaylarının yoğunlaştığı, kırka yakın insanın yakılarak öldürüldüğü, Madımak Oteli'ni sarıyorlar. Bu yobaz ve çabulcu yığınına karşı kolluk kuvvetlerine, "Silah kullanma" emrini de aynı yetkili veriyor, **bu emri veren kim?** (2)

Cephe Hükümetleri döneminde, düşüncelerinden dolayı bir yığın genç -68 Kuşağı-, o dönemlerde **örgütlü katiller -Ülkücüler-** tarafından kıstırıldıkları yerde öldürülüyordu. O dönemin en yetkili koltuğunda oturan, ***"Bana sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz."*** **Diyen kimdi?** (3)

Demirel şimdilerde, T.C.'nin başı. Bakın Sivas olaylarındaki tavrına; Sivas Valisi'ne aynen şöyle emrediyor: ***"Sakın polisi halkın üzerine salma".*** Halk dediği örgütlü radikal sağcılar ve birtakım çapulcular. Otelde mahsur kalanlarsa düşman cephesi saydığı, -Aydınlar, aleviler- Bu emrin anlamı açıkça, "bırakın ölen ölsün, onlar ölümü zaten hak etmişler"dir.

Demirel, artık bir partinin, bir inancın, bir politik düşüncenin lideri değil, devletin başı; tarafsız kalmak için inançları üzerine yemin etmiş, anayasaya saygılı olmaya zorunlu bir kişi. Daha yemininin yankısı meclis duvarlarından silinmeden, Demirel, Erzincan ve Erzurum'daki kimi minsanlarımızı, aynı topraklar üzerinde yaşayan sadece inançları farklı -Alevi- vatandaşlarımıza karşı, ***"silahlandırın"*** emrini veriyor. Hadi ettiği yemini yuttu sayalım. Anayasa'da eşitlik ilkesini savunan 10. maddeyi de mi unutuyor Demirel? Yani başka bir deyişle anayasayı hiçe sayarak **ihlal** suçu işliyor.

Dün "Bana sağcılar suç işliyor dedirtemezsiniz" diyen Demirel, sünni köylerin insanlarını silahlandırmak için **emirler** veriyor...

Aynı Demirel, bir avuç aydın ve ilerici alevinin toplandığı Madımak Oteli'ndeki **katliama da yeşil ışık yakıyor.**

Şimdi yazımızın başına dönmeden burada, Aziz Nesin'in bir yanılgısından söz etmekten geçemeyeceğim. Aziz Nesin, bir keresinde, Demirel için şöyle demişti: "Türkiye'de birkaç kez daha askeri darbe olsa, korkarım ki Demirel komünist olur (!)". Hayır Demirel bırakın komünist olmayı, sosyal demokrat bile olamamıştır ve olamaz. Aziz Nesin'i yanıltan -hatta her defasında Türk seçmenini de yanıltan- Demirel'in oynak politikasıdır.

İnsan Olmak, konumuz ne olursa olsun insana

ve insanlığa yakışır kararlar üretmekten geçer. Sokrat "Düşünüyorum o halde varım" derken, erdeme yakışan düşünceden söz etmiş olmalı.

Canlının yaşam hakkını elinden alan, insana insanca değer biçmeyen anlayış iktidar olursa o yerde, Vahşi Batı'nın zorbalık yasaları egemen olur. Dağ kanunu haklılık kazanır.

Şimdi **yaşama hakkına dokunulmazlığın** savunucuları olarak; bu çirkin oyunun; "Kürt'ü Türk'e, Alevi'yi Sünnii'ye kırdırma oyununun "ön ve arka perdesindeki tezgahlayıcılarının iyi ayrımına varmak gerek. Baş aktörüyle aktristi, füguranı kim varsa onları gerçek kimlikleriyle teşhir etmeliyiz. En temel insanlık hakkı olan, yaşamak hakkını insanlarımıza çok gören bu çevreler, medyasıyla, yazarıyla çizeriyle, yağdanlığıyla, politikacısıyla, elbirliği etmiş, ekonomik ve politik anlamda halkımıza kirli savaşı dayatıyorlar. Yıkılmadan savaş çığırtkanlığı yapıyorlar. Kimi kime karşı biliyor bu çevreler? Kimi kime karşı bu çarpık politikayla kırdırıyorlar? Kürt'ü Türk'e, Alevi'yi Sünni'ye kırdırmakla, varılacak yer, **Pirus Zaferi**'dir. Bu çevreler ne zaman yarasa gözlüklerini çıkarıp aydınlığı görecekler?

Onlar bulundukları koltuklarda iğreti oturduklarını çoğu zaman unutmak gafletine düşüyorlar. Bizler biliyoruz ki, Anadolumuzun o canım mozayiği çok renkliliğiyle daha milyonlarca yıl yaşayacak. Bu mozayiği yok etmeye hiçbir insan gücü yetmedi, yetmez de.

Bizans İmparatorluğu çoktan yıkıldı. Moğol İmparatorluğu yerle bir oldu. Osmanlı İmparatorluğu hani nerede? Ama Anadolu, o canım insanlarıyla tüm gelip geçen anlı şanlı saltanatların hiç birine papuç bırakmadı. Silkeleyip sırtından o keneleri attı. Doğasını bozmadan, mozayiğindeki renklere renk katarak, kültürleri zenginleştirerek, canlılığını koruyor, korumayı da sürdürecek.

Düsseldorf, Eylül-'93

❐❐❐

"Tek Dostumuz Alman İşçi Sınıfıdır"

Aralık ayında Almanya'nın Wuppertal kentinde **Prof. Server Tanilli**'nin katıldığı **"Kürt sorunu, Alevi Sorunu ve Yabancı Düşmanlığına Karşı Görevlerimiz"** konulu bir konferans düzenlendi. İlgi ile izlenen ve **Tanilli** tarafından üç bölüm olarak sunulan konferansın sonunda, konularla ilgili sorular da cevaplandırıldı.

Kürt ve Türk dostlarının arasında bulunmaktan mutluluk duyduğunu söyleyerek konferansa başlayan **Tanilli**, konuları derinliğine alamayacağını, zaman darlığından dolayı üzerinde bir gezinti yapacağını belirtti. Tanilli; *"Kürt sorunu başta gelen yaşamsal niteliktedir. Bu Kürt için de, Türk için de böyledir. Aydınların, Kürtlerin ulusal haklarına ve özgürlük taleplerine hayır demeleri doğru değildir"* diyerek, onların da Fransızlar, İngilizler kadar devlet kurma hakları olduğunu belirtti.

İç sorunun çözümüyse, bunu da Kürt ve Türk halkının çözeceğini kaydeden Tanilli, tek umudunun yaşarken bunu görmek olduğunu söyledi. **Tanilli** şu şekilde devam etti: *"Onlara kendi kaderlerinin tayin hakkının verilmesi Türkiye'de çağdaş demokrasinin de yolunu açacaktır. Kalemi ilk kez elime aldığımda Türk ve Kürt sorununun da iç içe olduğunu gördüm. "Nasıl Bir Demokrasi İstiyoruz" adlı kitabımda da buna geniş bir şekilde değindim. Türkiye'de demokrasiyi Kürt ulusal hareketiyle işçi sınıfı kuracaktır"*.

Fransa'da yayınlanan Dünyaca ünlü **"Lemonde diplomatic"** dergisinin geçenlerde **"Kürdistan'da Türk ordusuna açık kart"** diye bir makale yayınladığına dikkat çeken **Tanilli**, *"biz doğru olan bu tespiti onlardan öğrenmedik, ama bu da dünyanın sorunu ne kadar ciddiyetle yaklaştığını gösterir. Kürdistan'da Türk ordusuna açık kart verilmiştir"* diyerek, bunun da Türkiye'de demokrasinin olmadığına dair açık kanıt olduğuna işaret etti. **Tanilli,** Kürtler'le ilgili bölümü şöyle bitirdi:

"Savaşa son verilerek diyaloğun önü açılmalıdır. İkisi de soylu olan Türk ve Kürt halkının bu sorunun üzerinden geleceğine inanıyorum. Mart ayında PKK bu yolu açtı, güzel ve kısa sürdü, yürümedi. Ama bu sorun çözümsüz kaldı, bitti anlamına gelme meli. Bu diyaloğun yolu tekrar açılacaktır. bu savaşta diyaloğu tekrar açan taraf kazanacaktır. Zayıf görünürüz endişesiyle bu yol kapatılmamalıdır".

Öte yandan alevi sorununa değinerek kısaca; *"Kürt alevil[illegible] Kürtlüğünü, Türk alevileri Türklüğünü bilmeli. İki halkın da [illegible]si vardır. **Hacı Bektaşi Veli; "Her ne ararsan insanda ar[illegible] dis'te, Hac'ta, Mekke'de arama**der. Biz de bunu yapmalıyız. Alevilerin onca derneği var. Alevilerde gördüğüm bir eğilim ise Diyanet Başkanlığında masa kapma çabalarıdır. Ve bana göre yanlış tır, onları devlet içine hapis eder. Alevi toplantıları dedelerin istilasına uğramış. Çağımız dede-hacı-hocaların öncülüğü çağı değildir, dede eli öpülmekle işler yürümez"* dedi.

Tanilli, yabancı düşmanlığı konusunda ise yine kısaca şunları belirtti: *"Önceleri törenlerle karşılanan sizler giderek tehlikeye çekildiniz. Son yıllardaki gelişmeler son derece acıdır. Eli silahlı bir takım gerici-faşist çevreler Kürt'ü, Türk'ü diri diri yakıyor. Yabancı değil, emekçiyim deyin. Emeğin yurdu yoktur. Unutmayın tek dostunuz Alman işçi sınıfıdır. Kürt'ü ile Türk'ü ile sosyal haklarda eşitlik mücadelesi verin"*.

❐❐❐

YABANCILAR SORUNU

Hacı OSMAN

Geçtiğimiz Eylül 93'te Federal Almanya'da yaşayan yabancılar, bu ülkede 30 yıllık bir dönemi geride bıraktılar. Buraya gelen ilk yabancıların Almanlar tarafından nasıl karşılandıklarını hepimiz bilmekteyiz. 30 yıl sonra burada yaşayan yabancıların sayısında giderek artış oldu. Bu sayı resmi rakamlara göre 6 milyonun üstünde. 30 yıl sonra burada yaşayan yabancıların sorunları halen giderek artıyor. Aile bölünmelerinden tutalım, ekonomik sorunlara kadar. Gerçi Almanya'da bu yıl yabancılar haftası diyebiliriz ki tüm Almanya genelinde çeşitli kültürel etkinlirlerle kutlandı. Neyazık ki bu kutlamalar bir folklorik ve müziksel gösterilerden öteye gidemedi.

Asıl konumuz yabancılar haftası kutlanırken tam bu ortamda, eyaletler parlementosu tarafından "Çifte Vatandaşlık Yasası'nda Değişiklik" ile ilgili olarak hazırlanan yasa tasarısı geçtiğimiz Kasım ayında Alman Federal Parlemento'sunda görüşüldü. Bilindiği gibi bu yasa tasarısı ana muhalefet partisi Sosyal Demokrat Parti (SPD) tarafından hazırlanmıştı.

Federal Meclis'teki tartışmalarda yalnız hükümet'in büyük kanadını oluşturan Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) ve Hiristiyan Sosyal Birliği (CSU) partileri karşı çıktı. Her iki parti adına konuşan Federal İç İşleri Bakanlığı Müsteşarı Eduard LINTNER, şunları söyledi "1 Ocak 1991 tarihinde yürürlüğe giren yeni Yabancılar Yasası ile Alman uyruğuna geçişin büyük çapta kolaylaştığını. Tüm bu değişmelere rağmen, yabancıların buna ilgi göstermediklerini" belirtti. Belki bay Eduard LINTNER kendi görüşünde haklı olabilir. Fakat burada yaşanan yabancıların hangi zorluklarla karşı karşıya bulunduklarını kanımca yeterince bilmiyor. Bu ülkede herhalukarde bir yabancı düşmanlığı bulunmaktadır. Meşhur Möln, Solingen ve diğer olaylar halen tüm hafızalarda canlı olarak bulunmaktadır. Elbetteki böylesi bir ortamda burada yaşayan yabancılar "Çifte Vatandaşlık" olayına sıcak bakmayacaklardır. CSU ve CDU partileri adına söz alan diğer konuşmacılar, yabancılar eğer Alman vatandaşlığına geçmek istiyorlarsa, kendi milliyetlerinden ayrılmalarını vurguladılar. Hani Avrupa sınırsız bir kıta olacaktı. Demek ki burada yaşayan yabancılar için değil. Federal Parlemento'da grupları bulunan diğer partiler "Çifte Vatandaşlık" hakkının yabancılara verilmesinden yana olduklarını belirttiler.

Daha sonra SPD adına bayan Cornelie Sonntag-Vollgast söz aldı. Sonntag Volgast şunları belirtti: "Burada doğup büyüyen, burada yetişen yabancı gençler ile yaşamlarının belli bir kısmını burada geçiren birinci generasyon yabancılara hala çifte vatandaşlık haklarının verilmemesini" eleştirdi. Hür Demokrat Partisi (FDP) adına Federal Hükümet'in Yabancılar Danışmanı bayan Cornelia Schmalz-Jacobsen konuşmasındna "uyumun yolunu Çifte Vatandaşlık ilkesinin de kabulü ile alman yurttaşlığı hakkının kazanmasında geçtiğini" vurguladı. Peki bayan Sonntag-Vollgast ve bayan Schmalz-Jacobsen'e sormak gerekir, madem bu hak yabancılara verilmeli, ki bu burada yaşayan tüm yabancıları kapsamamaktadır. Neden burada yaşayan ve bir alman yurttaşı gibi yurtaşlık görevlerini yerine getiren yabancılar seçme ve seçilme hakkından yoksunlar. 30 yıldan beri burada yaşayan yabancılara "misafir işçi göözüyle" bakılmaktadır. Madem uyumdan bahsedilmekte, burada yaşayan yabancılara ilk olarak insan gözüyle bakılması gerektiğini belirtmekten bence yarar vardır. demokratik Sosyalizm Partisi (PDS) ve Birlik90/Yeşiller temsilcileri Ulla JELPKE (PDS), Konrad WEISS (Yeşiller)'de "Çifte Vatandaşlık" ilkesinin kabul edilmesi gerektiğini ve isteyen yabancılar Alman uyruğuna geçme hakkı verilmesini dile getirdiler. Tasarı federal yasaya göre, federal Meclis'te görüşüldükten sonra Adalet ve İçişleri Komisyonlarına gönderildi. Sonucun ne olacağını hep birlikte bekleyelim.

Çifte vatandaşlık tasarısı ve bu yasanın önemli maddeleri şunlardı:

* Anne veya babası Alman olan ve burada doğan çocuklar da direk olarak alman vatandaşlığına hak kazanırlar.

* Yasal olarak 8 yıldır burada yaşayan yabancılar ile 4 yıldır burada yaşayan iltica başvuruları kabul edilenlere de alman vatandaşlığına geçme hakkı verilmeli.

* Anne veya babanın süresiz oturma izni veya oturma hakkına sahip olması halinde, burada doğan çocukların da direk olarak alman vatandaşlığana hak kazanır.

* Alman yasalarına karşı herhangi bir suç işlenmemesi gerekli.

ALMAN ORDUSUNUN SOMALİ SEFERLERİ

Baran FUNDERMANN

Alman ordusunun (Bundeswehr) Somali'ye çıkmasıyla birlikte oluşan tepkiler günden güne yayılırken, bunun Somali'ye ilk çıkış olmadığı biliniyor. Yalnız ordu mu? Polisinden oluşan özel tim GSG-9'da var işin içinde. GSG-9 en son olarak Almanya'nın Bad Kleinem kasabasındaki tren istasyonu cinayetiyle ünlü. Bilindiği gibi burada bir RAF (Alman Kızılordu Fraksiyonu) militanını katletmişti.

Federal Alman hükümeti hala işgal ordusunun büyük idiallere hizmet eden, insani amaçlı (!) Somali'ye çıktığı iddiasında. Oysa öte yandan Federal Alman Cumhuriyeti (FAC)'in Afrika Boynuzu'ndaki müdahale geleneği uzun bir geçmişe sahip. Bunun nedeni ise, *"Afrika Boynuzu'nu elegeçiren, burayı atlama tahtası olarak kullanıp Ortadoğu petrollerine ulaşır"* inancıdır. Öyle iddia edildiği gibi insani amaçlarla alakası yok.

Alman imparatorluğunun 19. yüzyılda bölgede pay alamamasının, günümüz politikacılarınca da hazmedilemediği kanısı hayli yaygın. 1. Dünya Savaşı öncesi Alman tüccar ve mühendisler Etiyopya imparatorluğuna düşmanlıklarıyla bilinirler. Bu sıra imparator II. Menelik'tir. Hitler döneminde ise, İtalya'nın saldırısı teşfik ediliyor. 60'lı yıllar ABD başta olmak üzere birkaç ülkeyle birlikte Almanya'da kendi çapında pay kapma çabasında. 60'lı yılların başında FAC, bugün Türk polisini eğittiği gibi Somali polisini de eğiterek, silahlandırıp para pardımı da yapıyordu. Batı Alman yetkililer 5 yıllık bir planla yola çıkarak, Lufthansa şirketine Somali hava yollarının kalifiye elemanlarını eğitiyor. 70'li yıllarda ise, sosyalist maskeli Sovyet ordusu bölgede üstünlüğü ele geçirerek, Batı Almanya'nın planlarını suya düşürüyor. Etiyopya'nın Mengistu ve Somali'nin Barre rejimleri bu yıllarda maskeli sosyalistlerin ileri karakolları haline getiriliyor.

1977'de Filistinliler, Alman Hava Yollarına ait Lufthansa'nın **"Landshut"** adlı uçağını, RAF tutuklularını serbest bıraktırmak amacıyla Mogadişu havaalanına inmeye zorluyor. Bu da GSG-9'un ünlü eylemini yapmaya yol açar. Bu olay FAC emperyalizminin bölgedeki nüfuzunu arttırmak için büyük bir fırsat olarak değerlendirilir. Gerek bu olaylar, gerekse de diğer bir takım gelişmeler, Mogadişu havaalanında GSG-9'a büyük hareket serbestisi sağlar. Daha sonra Alman rejimi "minnettarlık" ve "kalkınma yardımı" adı altında Somali'deki gerici rejime büyük miktarda paralar gönderir. Gönderilen paraların çoğu silaha yatırılmıştır.

Federal Alman hükümeti hala işgal ordusunun büyük idiallere hizmet eden, insani amaçlı (!) Somali'ye çıktığı iddiasında. Oysa öte yandan Federal Alman Cumhuriyeti (FAC)'in Afrika Boynuzu'ndaki müdahale geleneği uzun bir geçmişe sahip. Bunun nedeni ise; "Afrika Boynuzu'nu ele geçiren, burayı atlama tahtası olarak kullanıp Ortadoğu petrollerine ulaşır" inancıdır. Öyle iddia edildiği gibi insani amaçlarla alakası yok. Bu arada reformist girişimlerle kendi esas güçlerine dahi danışmadan düzenle işbirliğine giren Mandela giderek halkın desteğini yitirmektedir. 94 Nisanında yapılacak seçimleri halka kurtuluş olarak dayatan Mandela, daha şimdiden tarih önünde suçlu duruma düşmüştür.

Ne olursa olsun, gerici Barre rejimi 1991'de yıkılmaktan kurtulamadı. Etiyopya ve Eritre halkları iktidardaki asalak Mogadişu rejimini yıkarak, emperyalist karşıtı devletlerini kurmaya başlayıp, emperyalizmin bölgedeki hayallerini de yıkmış oldular. Sovyetler Birliği'ndeki bürokratik sosyalizmin çökmesiyle de, emperyalizmin bölgedeki istikrarı iyice gerildi. Bu da özellikle batılı emperyalistleri yeni arayışlar içerisine soktu. Bunun başında dünyanın her yanında olduğu gbi, bölgede işbirlikçi bir rejim yaratarak emellerine ulaşmak geliyor.

FAC bu arayışın en ön saflarında yer almak için çalışmalara başladı. Yaptığı ilk iş olarak, daha Federal Anayasa Mahkemesi ve Federal Parlamento'nun dahi onayını almadan orduyu işgal için hazırlamak oldu. Öncü birliklerden bir komanda başçavuş şöyle diyor: "Biz gördüğümüz eğitim ile böyle bir hareket için, son yıllarda hazırlanmıştık. Şimdi de bunu tatbik ediyoruz."

Oysa şimdiden emperyalistlerin Viyetnam batağına saplandıkları ortadadır. Daha şimdiden solukları kesilen işgalciler, saplandıkları bataktan en ucuzundan kurtulma çabasındalar. Dünya *"yeni dünya düzencilerini"* gördü ve başta kendi halkları olmak üzere onları lanetliyor. Afrika mutlaka kazanacaktır. Tarih bize zaferin Afrika Boynuzu'na ait olduğunu gösteriyor. Zafer Afrika halklarınındır. Güney Afrika'daki gelişmeler de aynı düşünceleri doğruluyor.

MANDELA'NIN YOLU....

Ancak diğer yandan Nelson Mandela rejimle bir takım ilişkilere girerek, uzun yıllardır verilen mücadelelerin kazanımlarını tehlikeye sokmuş durumdadır. Mandela halka çağrı yaparak 94'te yapılacak seçimlerin *"zaferle"* sonuçlanacağını ve durumu daha da iyiye götüreceğini ileri sürüyor. Mandela'nın bu tutumu başta halk olmak üzere ANC'nin silahlı kolu olan UMKONTU tarafından şiddetle eleştiriliyor. Silahlı güçler Mandela'nın kend ilerine danışmadan rejim ile tehlikeli ilişkilere girdiğini belirtiyorlar. Yapılan gözlemlerde halkın silahlı güçlere olan desteği her geçen gün biraz daha artmaktadır.

Geçenlerde Mao Zedung'"un yüzüncü doğum yıl dönümünden dolayı tanıştığımız ve Özgür Gündem gazatesi adına görüştüğümüz Afrikalı yazar Avukat, ANC üyesi ve **"Liberation"** dergisi sahibi Karrim Essack'ın bize aktardığı bilgiler hayli ilginçti. Mandela'nın son tavrından dolayı, ona büyük alaka duyan gençliğin hayal kırıklığına uğradığını belirten Essak, *'Mandela halkı ve onun örgütlerini 94'ün Nisan'ında yapılacak seçimlere katılırsa büyük güç" olacaklarına inandırmaya çalışıyor. Bruni'de ne olduğunu biliyorsunuz; Başkan'ın iliziyonu vardı ve silahları susturamayıp öldürüldü. Bu Güney Afrika'da da böyledir. Mandela bilmeli ki, ANC gibi halkın silahlı güçleri olmadığı sürece de Klerk rejimi barışa yanaşmaz"* diye konuyla ilgili görüşlerini belirtti. Mandela'nın bu politikasından dolayı emperyalizme kapıları daha da açılacak Kara Afrika'yı daha zor günler bekliyor. Ama yine de zafer Afrika halklarının olacaktır.

DUİSBURG'TA BASIN AÇIKLAMASI VE AÇLIK GREVİ

Baran FUNDERMANN

Almanya'nın Duisburg kentindeki Kürdistan Zentrum bir basın konferansı düzenleyerek, kapatılmalarından dolayı Alman hükümetini kınadı. Kürt sorununun çözümünün Kürt dernek, gazete ve enformasyon komitelerinin kapatılmasında değil, Kürt liderlerle görüşmede olduğu belirtilerek, Alman hükümetinin Türkiye'ye para ve silah yardımının durdurulması istendi.

26 Kasım 1993'te Alman hükümetinin demokratik Kürt dernek ve bilgilendirme komitelerini kapatmaya yönelik aldığı karar, çeşitli çevrelerin yanı sıra, Kürtlerin öfkesini üzerine çekmeye devam ediyor. Kararın hukuki değil, politik olduğu konusunda birleşen birçok çevreler de değişik şekilde protestolarını dile getirmektedirler.

Çeşitli yabancı ve yerli basın mensubuyla radyoların da bulunduğu Duisburg'taki Kürdistan-Zentrum'un yukarıdaki gelişmeler çerçevesinde düzenlediği basın konferansına gittiğimizde, odaların bomboş ve adeta talana uğradığı görüldü. Kararın ertesi gününde kadın-erkek, çoluk-çocuk yediden yetmişe kurumlarına sahip çıkarak derneği kendi insiyatifleriyle açan onlarca insan, üç gündür yerlerde oturuyorlardı. Adeta evlerini buraya taşımışlardı. Öte yandan dernek duvarlarının Abdullah Öcalan'a ait büyük boy poster ve ERNK bayraklarıyla tekrar süslendiği de gözlenenler arasındaydı.

Daha sonra basın konferansında Kürtlerin kısa özgeçmişine değinilerek, yüzyıllardır sümrülen, horlanan ve katliamlardan geçirilen bu halkın tam da ayaklarının üzerine kalktığı bir dönemde, Alman hükümetinin takındığı bu yanlı tavrın düşündürücü olduğuna değinildi. Diğer Avrupa ülkelerinin yanı sıra Alman hükümetinin Kürdistan'daki savaşta özel bir yerinin olduğu vurgulandı. Konuşmacı, "Alman hükümetinin TC'ye tank-top ve para yardımının yanısıra GSG-9'un da yine TC 'Rambolaarini' eğittiğini herkes biliyor" dedi.

Kapatılan kurumların sosyal ve kültürel faaliyet yürüten demokratik kurumlar olduğu da söylenerek, *"Alman hükümeti barışçıl çözümler için çaba sarfetmeli"* denildi. Diğer tüm kurum ve kuruluşlar gibi *"Kürt halkı da özgür kurumlarını oluşturabilmeli"* denilerek soru bölümüne geçildi.

Alman basınından gelen sorular genelde, *"Alman kurum ve kuruluşlarının sizlerle dayanışmaları var mı? Karara itiraz edildi mi? Çıkarmaya çalışırlarsa tavrınız ne olur?"* şeklindeydi. Sözcü Alman Marksist-Leninist Partisi'yle (MLPD) yine Alman Yeşiller Partisinin yanı sıra birçok desteğin olduğunu belirterek, yerli ve yabancı diğer çevrelerin de kendilerini ziyaret ettiklerine değindi. Hukuksal konunun da avukatları tarafından irdelendiği belirtildi.

Bu arada dernek sakinlerinden yaşlı bir hanım ise ***"çıkarırlarsa ne yapabiliriz?"*** şeklindeki soruya, "burası bizim evimizdir, çıkaramazlar" derken, bazıları da ***"kendimizi yakarız gerekirse!"*** diye bağırdılar. Genelde ölüm orucuna gidilebilineceği üzerinde duruldu. Ve birden salon ***"Yaşasın uluslar arası dayanışma", "Biji serok Apo!", "Alman panzerleri Kürdistan'dan defolsun", "Kürdistan'da katliamlara son"*** sloganlarıyla yankılandı.

Toplantı bitiminde ise Duisburg'taki çeşitli Kürdistanlı çevreler olayı kınayan bir basın bildirisi okuyarak, dayanışmalarını dile getirdiler. Basın bildirisinde şu çevreler yer aldı: Kürt-Alman Dostluk Derneği, Kürt Gençlik Derneği-Komciwan, Duisburg'lu Sosyal Demokrat Kürtler, Kürt-Alman Kültür Topluluğu-Keske/Sor, Bahoz ve Kürdistan-İnfo dergileri, Tiyatro Zagaros vb.

Almanya'nın 26 Kasım 1993'te aldığı Kürtlerle ilgili bir dizi yasaklama kararına paralel, bu ülkedeki Kürtler arasında protesto eylemleri değişik biçimleriyle giderek yaygın hale gelmeye devam etti. diğer birçok yerlerde olduğu gibi, Duisburg'lu Kürtler de buradaki Kürdistan-Zentrum'da 4.12.1993'ten bu yana süresiz açlık grevine gitmiş bulunuyorlar. Kürdistan-Zentrum'un Alman televizyon kanallarıyla basının yanısıra, Kürdistanlılar başta olmak üzere Türkiyelilerle Almanların da destek akınına uğradığı gözleniyor. Destek veren kurumlar arasında kiliseler de var.

Açlık girevine giden 38 kadın ve erkek eylemci Kürdistan'daki kirli savaşa değinerek, Alman rejiminin bu konudaki kirli desteğine dikkat çekiyorlar. Almanya'nın T.C.'ye silah yardımının derhal durdurulmasını isteyen grevciler, savaşın haklı tarafı olan Kürtler'le değil, T.C. ile uğraşılması gerektiğini söylüyorlar. KURD-HA'nın Kürdistan'daki savaşta tek tarafsız haber kaynağı olduğuna da değinilerek, çalışmasının Almanya'da zorlaştırılması değil, desteklenmesi gerektiğine de dikkat çekilerek, KURD-HA üzerindeki baskı protesto ediliyor.

Son olarak Kürdistani dernek ve kurumlar üzerindeki yasağın kaldırılması, el konulan mal varlıklarının tekrar iade edilmesini de talep eden eylemciler, Alman hükümetinin T.C.'nin yürüttüğü Kürt katliamlarına dur demesini ve Kürtlerle T.C. arasında demokratik bir çözüm için baskı yapılmasını da istediler. Grevciler ölümüne de olsa, talepleri yerine getirilene kadar eyleme devam edeceklerini söylüyorlar.

Bu arada Almanlarla bir komite oluşturularak, buradaki sosyal ve siyasal kurumların son gelişmeler hakkında bilgilendirilip desteklerinin istediği de edinilen son bilgiler arasındal. Eylemleri baştan itibaren destekleyen ve sürekli destek ziyaretinde bulunan bir grup Türkiyeli ve K.Kürdistanlı Bolşevik Partizan ve TİKB taraftarları devrimciler de bir haftasonu açlık grevine bizzat yatarak enternasyonal dayanışmanın güzel bir örneğini sergilediler. Daha sonra bir yazılı açıklama yaparak bunu kamuoyuna duyurdular.

YENİ DÜNYA İÇİN

Adres: Cmemal Nadir Sokak No: 17/72 • Cağaloğlu-İstanbul• Tel: (212/519 27 16

BASIN AÇIKLAMASI
HAKİM SINIFLAR GERÇEK YÜZLERİNİ BİR KEZ DAHA GÖSTERDİLER!

T.C.'nin "demokrasisi" son sürat yoluna devam ediyor! İşçiler, emeçiler, ezilen ve sömürülen sınıf ve katmanlar üzerinde egemen sınıfın elinde bir balyoz olduğu artık gizlenemez durumda. Ve artık hakim sınıfların demokrasi ninnilerini teşhir etme ihtiyacı duydukları apaçık ortada. Sokak ortalarında devrimcilerin kurşunlanması demokrasinin adı, ygözaltında insanların kaybedilmesi demokrasinin adı, bilmem ne kadar gerillanın öldürüldüğünün TV de tüm dünyanın gözü önünde övünçle söylenmesi, cesetlerin teşhiri ve öldürme olaylarının teşviki demokrasinin adı, hırsızlıkların, yolsuzlukların ayyuka çıkması demokrasinin adı. Hakim sınıflar ile çatışma içinde olan düşüncelerin söylenmesinin suç sayılması, bu düşüncelerinden dolayı sosyalistlerin, devrimcilerin, demokratların, yurtseverlerin yıllarca tutan hapis cezalarına çarptırılıp ceza evlerine atılması, milyarlara varan para cezalarına çarptırılması demokrasinin adı. Zam, zulüm, işkence, hapis... bunlar faşist hakim sınıfların demokrasisinin adıdır.

İşte bu "demokrasi"den tüm devrimci, demokrat, yurtsever yapılanmaların olduğu gibi dergimiz **Yeni Dünya İçin** de nasibini almaktadır. Yalnızca dergimize yönelik onlarca dava açılmış ve bu davalar son sürat sonuçlandırılmaya çalışılmaktadır. Bu davalardan ikisi İstanbul DGM tarafından astronomik cezalarla karara bağlanmıştır. Bölücülük propagandası yapmak gerekçesiyle açılan bu davalardan sonuçlanmış olan ikisi için dergimiz **Yazıişleri Müdürü Züleyha ŞAHİNKAYA 12 ay hapis, 500.000.000 milyon para cezası, dergimizin sahibi Nazım DÜZENLİ ise 1.000.000.000 TL para cezasına çarptırılmıştır.**

Ayrıca, 11. Sayımız için **KAPATMA** davası açılmış bulunmaktadır. Tüm uygulamalar apaçık olarak göstermektedir ki, hakim sınıflar dikensiz gül bahçesi yaratma sevdasına kapılmış ve bunu yaratmak için ellerinden geleni ardlarına koymamaktadırlar.

Yeni Dünya İçin dergisi olarak biz diyoruz ki: Evet elinizden geleni ardınıza koymayın! Biz Marksizm/Leninizme sımsıkı sarılarak, onun bilimsel öğretileri ışığında işçilere, emekçilere, ezilen, sömürülen tüm sınıf ve katmanlara gerçeği taşıma işlevimizi yerine getireceğiz. Tüm ezilen ve sömürülenlerin yanında, onlarla el ele yolumuza devam edeceğiz.

5 Ocak 1994

AYDINLARIN DÜZENLEDİĞİ BONN-BRÜKSEL "ÖZGÜRLÜK YÜRÜYÜŞÜ" İLE DAYANIŞMA DUYURUSU

T.C.'nin Kuzey Kürdistan'daki katliamlarına ve emperyalist Avrupa devletlerinin, Kürdistanlı yurtseverlerin demokratik haklarına yönelik saldırılarını protesto eden "Özgürlük Yürüyüşü"nü enternasyonal dayanışma ruhu gereği destekliyoruz.

Bizler, Yılmaz Güney'in devrimci eserlerini, sanatını ve siyasetini yaşatmayı hedefleyen "Yılmaz Güney Vakfı Destek Derneği" olarak, tüm ezilen sınıfların ve ulusların baskı ve sömürüye karşı verdikleri haklı savaşlarını destekliyoruz. Bu durumda T.C. tarafından katledilmeye ve yok edilmeye çalışılan Kürt ulusunun ayrılıp ayrı devlet kurma hakkını savunuyor ve bu mücadelede de onu destekliyoruz.

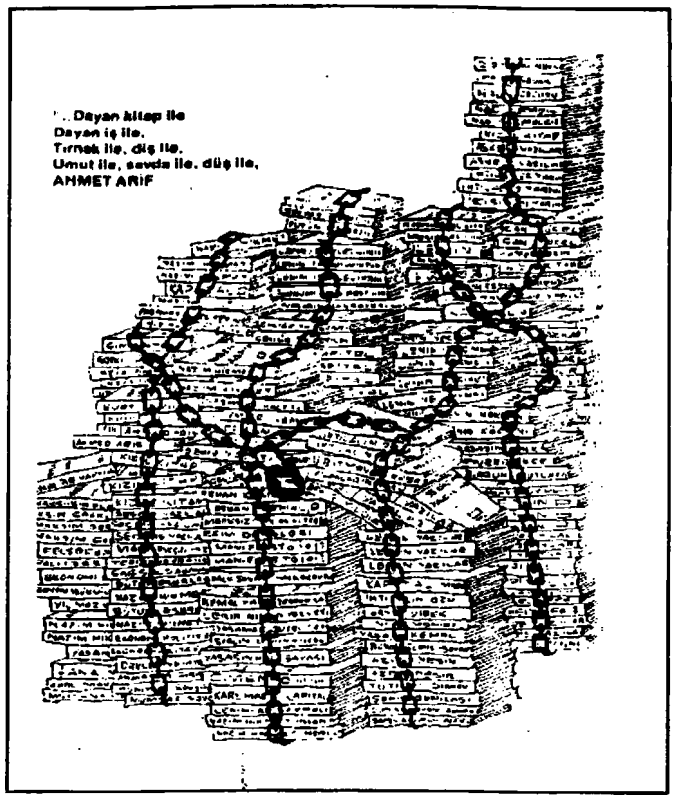
Türkiye- Kuzey Kürdistan'da yürüyen kirli savaşta, sessiz kalmak gelişmekte olan Türk şövenizmini onaylamaktır. Tüm yurtsever, devrimci-demokratlar bu konuda ortak platformlar yaratıp mücadele etmelidirler.

Türk devletinin asimilasyon ve yok etme savaşına karşı, emperyalist devletlerde Kürdistan'lı yurtseverlerin demokratik kurluşlarını kapatıp, onları takibat altına alarak desteklıyorlar. Bu yüzden bütün devrimci güçler yaşadıkları ülkelerde, emperyalist devletlerin bu oyunlarını boşa çıkarmak için daha aktif mücadele etmelidirler.

*** Kahrolsun Türk Şövenizmi!**

*** Yaşasın Kürt Ulusunun Ulusal Kurtuluş Mücadelesi!**

25 Aralık 1993

ÖZGÜRLÜK YÜRÜYÜŞÜ DURDURULAMAZ!

Emperyalizm dünyamızı geriye dönüşü olmayan kamplara bölmüş. Bizden, emekten olan herşeyi kendi hesabına ezmeye-yok etmeye çalışıyor. Gezegenimizin her bir köşesine kan-kin ve nefret tohumları ekmektedir. Halkları birbirine boğazlatmakta, emekçileri birbirine düşman etmektedir. Kendilerinin çıkarlarına ters düşen, her çeşit demokratik hareketleri kanla ve en modern savaş araçlarıyla eziyorlar.

Türkiye-Kuzey Kürdistan'da kirli ve haksız bir savaş sürmektedir. Emperyalizmin bir uzantısı olan T.C. devleti Kürt ulusunun ulusal kurtuluş ve uyanışını engellemek için hertürlü faşist-gerici önlemlere başvurmaktadır. Onlar, Kürt köylerini boşaltmakta, kasabaları bombalamakta, Kürt gerillaları ve halkını toplu katliamlardan geçirmektedir. Ülkeyi bir bütün Kürt-Türk çatışmasına çekmek istemektedir. Uyanmakta olan diğer ulusal azınlıklara; Çerkezlere, Lazlara karşı da susturma politikası izlemektedir. Türkiye işçi sınıfını Türk şövenizmi ile zehirleyip ağızlarına bir parmak bal çalarak zararsız bir duruma düşürmeye çalışmaktadır.

Bu duruma karşı sessiz kalmak, tavırsız kalmak demokratlıkla bağdaşmaz elbet. Bunun için tüm devrimci-demokrat-yurtsever basın bu duruma karşı mücadele ediyor. Bu mücadelede yazarları-muhabirleri kadlediliyor, dağıtıcıları gazetelerle birlikte yakılıyor. Milyonlarca para cezası ve yıllarca hapis cezasına çarptırılıyorlar. Devrimci basını destekleyen aydınlarımız, devletin komplolarına kurban gidiyorlar.

Bugün kendi basınımıza ve aydınlarımıza sahip çıkamaz-

sak, yarın çok geç kalabiliriz. Musa Anter'i, Turan Dursun'u, Cavit Orhan Tütengil'i ve daha nice aydınlanma savaşçılarımızı ancak bugünkü aydınlarımıza sahip çıkarak yaşatabiliriz.

Türk devleti ülkedeki asimi lasyon ve yok etme savaşını şimdi yurtdışına da taşımak istiyor. Emperyalist müttefiklerinin destekleri ile Avrupa'da da yurtseverlerin-devrimcilerin örgütlenmelerini engellemeye çalışmaktadır.Bunun için çeşitli sivil faşistleri devreye sokmakta, onlar vasıtasıyla dernekler ve camiler kurmaktadırlar.

Daha dün Sivas'ta tertipledikleri aydın katliamını, bugün yurtdışında basın, örgütlenme ve en temel demokratik talepler uğruna Bonn'dan yürüyüp 11 gün sonra Bürüksel'e ulaşan Kürdistan'lı Aydınlar Birliğinin düzenlediği aydınların yürüyüşüne saldırarak aynı katliamların provalarını yapmaktadırlar.

Bürüksel ve Zürih'deki örneklerin de gösterdiği gibi ortak provakasyon ve katliam provalarını Avrupa'da da pratikte yürütüyorlar. Bütün bu faşist oyunlara karşı mücadele etmeli, tüm devrimci güçlerle birlikte hareket etmeliyiz. Yaşadığımız ülkelerde bu faşist oyunları boşa çıkarmalı, enternasyonal dayanışmanın en güzel örneklerini sergilemeliyiz.

Yukarıdaki "Yeni Dünya İçin" Dergisinin basın açıklamasında görüldüğü gibi devrimci basın üzerkindeki faşist baskılar gün geçtikçe artıyor. Tüm devrimcileri, aydınları ve halkımızı bunlara karşı mücadeleye ve devrimci basın ile dayanışmaya çağırıyoruz.

❐❐❐

YILMAZ GÜNEY VAKFI DESTEK DERNEĞİ 1. ÜYE GENEL TOPLANTISI YAPILDI

19 Aralık 1993'te yapılan toplantıda Yönetim Kurulu adına aşağıdaki kısa bilgiler verildi.

"Derneğimizin Aralık 1992'de yaptığı olağan 1. Genel Kurulu toplantısı ile bizleri bu göreve seçti. Bu tarihten itibaren Derneğin Lokalini Duisburg'a taşıdık. Ocak 1993'te basının da katıldığı bir açılış toplantısı yaptık. Yeni çalışmalarımızı tüm üyelere, Y.Güney Vakfına, F.Güney'e, Paris Kürt Enstütüsüne ve tüm demokratik kuruluşlara bir mektupla bildirdik. Bu tarihten itibaren devrimci kamuoyuna yönelik çeşitli kültürel ve siyasal çalışmalar yaptık. İlk önce bir folklor ekibi kurduk. Bu çalışmaya 35 dolayında genç insanı kattık. Bunların içinden yetişen bir ekip ile 6 gece ve sokak şenliğinde gösterilere çıktık. Bu çalışmamıza devrimci çevre somut bir destek vermedi. Hatta bazıları gençlerin arasına adamlarını sokarak böyle bir çalışmayı dağıtmaya çalıştılar.

İkinci adım olarak bir müzik çalışması başlattık. Buna bağlı olarak önce bir saz kursu başlattık. Daha sonra saz hocamızın yönetiminde bir "GÜNEY Müzik Gurubu" oluşturduk. Yeni dönemle birlikte, bu çalışmalara bir "Güney Çocuk Korosu" oluşturarak devam ediyoruz. Müzik gurubumuz şimdiye kadar değişik biçimlerde yedi kez gecelere çıktı. Bir defa Duisburg'ta derneğimizi şehir radyosunda 1 saat tanıtan bir program yapıldı. Henüz daha istediğimiz bir düzen ve stile ulaşmamasına rağmen, müzik çalışmalarımız iyiye doğru gelişmektedir.

Kürtçe kurslarını ilk önce ilk altı aylık çalışma zarfında düzenledik. Buraya ilgi ve isteğin az olması, disiplinsiz katılımlar yüzünden yeni dönemde bu çalışmalara yer veremedik. Yine aynı dönemde özgür sahne tiyatrosunun oynadığı "Kardeş Payı" adlı Orhan Kemal'in bir oyununu salon tutarak Duisburg'ta oynattık. Buraya da ilginin az, masrafların fazla olması dolayısıyla bir daha tiyatro akşamları yapmadık.

Derneğimizde çalışmalar başladıktan sonra iki defa yazar ve şairlerle okuma günü düzenledik. Buraya şair H.Eren Çelik, Erol Yıldırım ve yazar A.Kadir Konuk ile Ali Yıldırım'ı davet ettik. Yeni bir çalışma ve devrimci yığınları kültürel ve edebi olarak eğiten bir çalışma olmasına rağmen bunlara da çok az bir ilgi gösterildi. Heryere ilan asılmasına rağmen bir duyarsızlık ve sorumsuzluk hakimdi, edebiyat dostlarının ilgisi azdı. Bunun dışında şehrimizde yapılan ve 10 dolayında yazar ve şairin katıldığı bir edebiyat toplantısına iki kez katılıp derneğimizi ve dergimizi tanıttık.

Dekrnek lokalimizin açılışından sonra ayda bir olarak düzenli toplanan bir "Kadınlar Kahvaltısı" düzenle dik. Bu toplantılar 4 kez tekrarlandı. Bura da 8 Mart, Y.Güney'in hayatı ve toplumların oluşumu üzerine seminerler verildi. Aynı dönem, yine bir ayda bir araya gelen bir gençlik çalışmamız vardır. Bu toplantılarda gençliğin sorunları, devrimci kültür ve ahlak, dernek sorunları tartışılmaktadır. Bu çalışmalara bağlı olarak bir kır gezisi ve bir gençlik eğlence toplantısı da düzenlendi. üyelerimizden çok, bugün bu gençler derneğimizin çalışmalarını sürdürmektedirler.

Dışımızdaki devrimci-demokrat basın, dernek ve kuruluşlarla düzenli bir ilişkimiz kuruldu. Bazı gazete ve dergilerde çalışmalarımız ile ilglili haber ve ilanlar çıktı. Duisburg ve Essen yerel radyolarında çalışmalarımız tanıtıldı. Çalışma dönemi sürecinde 8 Mart 93, Hürriyet'in F.Güney'e yaptığı saldırılara, Brüksel'deki Kürdistan açlık grevi, Y.Güney'in 56. doğum günü üzerine,Sivas katliamı, Y.Güney'in 9. ölüm yıldönümü ve Özgür Gkündem'de Hasan

Ceylan imzalı Vakıf'ı hedef alan yazı üzerine bildiri ve basın açıklamaları çıkardık ve kamuoyuna dağıttık.

Bu yıl Yılmaz Güney'i yaptığımız iki toplantı ile andık. 9. ölüm yıldönümü dolayısıyla iki (Türkçe-Almanca) ilan çıkardık, iki yerel radyolardan ve bir günlük gazetede ilan verdik. Türkçe yapılan 1. toplantıda, Y.Güney'in hayatı-eserleri ve mücadelesi üzerine bilgi verildi. İkinci toplantı almanca yapıldı. Burada yine Y.Güney üzerine bilgilendirme yapıldı, Yol filminin almancası gösterildi ve Güney Müzik Grubu müzik programı yaptı. Yılmaz Güney'in 56. doğum günü'nü de bilindiği üzere Paris'te anıtının başında kutlamıştık.

Yeni Yönetim Kurulunun görev aldıktan sonra başardığı en önemli görevi kuşkusuz "Güney Kültür Sanat Edtebiyat" dergisinin çıkarılmasıydı. dergimiz bir dizi maddi, kadro-teknik yetersizliklere rağmen çıktı. Çok sayıda hata ve eksikliklerini süreç içinde düzeltmeye çalışıldı. Yurt dışında devrimci çevrenin kültürel sorunlarını dile getiren bir dergiye dönüştürülmeye çalışıldı. Gelinen yerde GÜNEY'i artık hem yurtdışı, hem de yurt içinde yaymanın görev haline geldiği açıktır.

Bu çalışmalardan başka Y.Güney'in 9. ölüm yıldönümü dolayısıyla 1994 yılmaz Glüney takvimi çıkarıldı. Bazı eksikliklerine rağmen bu olumlu bir başlangıç oldu. Bunun dışında dernekte bir Kültür-Sanat arşivi oluşturuldu. İlk başta Y.Güney'e ait ve onun üzerine olan tüm filmler, kitaplar, dergiler, resimler, yazılar toplanmaya başlandı. Ama aynı zamanda tüm devrimci kültür sanatçılarının eserleri toplanmaya çalışılıyor. Elimize geçen şiir-yazı ve resimleri GÜNEY dergisinde yayınlanıyor ve böylece kalıcılaşıyor.

Dernek içi çalışmalar dışında, devrimci kamuoyuna yönelik bilgilendirme ve onlara devrimci kültür-sanat-edebiyat ürünlerini taşıma görevini de çalışma döneminde esasında başarılı yaptık. Tüm devrimci gecelere gidip sergi açtık, tüm yürüyüşleri, açlık grevlerini destekledik. Dernek ve demokratik kuruluşları sürekli ziyaret ettik. Bizler bunu yaparken bazı dernek ve kuruluşlar zaman zaman hakkımızda çekememezliklerini spekülasyonlar derecesine vardırdılar. Bazı toplantılarda bize hiç sergi açtırmadılar, bazen de Y.Güney dışında hiçbir kaset-kitap satışı yapamayacağımızı söyleyip sansür kurulları rollerini üstlendiler. Bazen de söz verip bizi 300-500 km. yol götürüp sergi açtırmadan geriye gönderdiler vs. Hiçbir zorluk çıkarmayan çok az sayıda kuruluşlar da oldu. Derneğimiz bunlara teşekkür borçludur.

Yeni Dönem Çalışmaları Üzerine:

1994 yılında aşağıdaki çalışmaları planlıyoruz:

Çalışmalarımızı tanıtmak ve amacımızı kamuoyuna götürmek için önümüzdeki dönem Almanya'da beş tanıtım toplantısı düzenlenecektir. 19 Şubat Berlin, 20 Şubat Hamburg, 25 Şubat Franfkurt, 26 Şubat Nürnberg, 27 Şubat'ta Stuttgartta bu toplantılar yapılacaktır. Buralarda kendi çalışmalarımız, Y.Güney'in yaşatılmasının önemi ve kültür programları yer alacaktır, bölgedeki üyelere bunlar iletilecekitr.

1994 yılı içinde 4 sayı GÜNEY dergisi ve 1995 Y.Güney takvimi çıkarılacaktır. Ayrıca Folklor, müzik ve gençlik çalışmalarımız devam edecektir. Y.Güney'in 10. Yıldönümünü anma çerçevesinde 2 veya 4 yerde büyük anma geceleri yapılacaktır. Yine bu çerçeve içerisinde Derneğimizin amacını belirten ve Y.Güney'i kısaca tanıtacak 2 kitapçık Türkçe-Kürtçe-Almanca olarak basılacaktır. Siyasi Yazılarının Türkiye'de basılması için yeniden çalışılacaktır. Piyasada olmayan bazı yazı ve filimlerinin yeniden basılması için denemelerde bulunulacaktır. Ayrıca çeşitli basın kuruluşlarında tanıtım çalışmaları yapılacaktır.

Tüm üyelerimizi ve Yılmaz Güney dostlarını bu çalışmalardan yanımızda olmalarını diliyoruz. Ayrıca önümüzdeki dönem bir "Yılmaz Güney Kültür Sanat erkezi" oluşturmayı ve buraya Yılmaz'ın bir büstünü yapmayı da görevlerimiz arasında görmeliyiz. Bu onurlu görevler için tüm yurtsever-devrimci-demokrat kamuoyunun da desteklerini bekliyoruz. Gece ve toplantılardan zaman zaman sergi açmamızı önleme ve kısıtlama getirmeye karşı tüm halkımızı duyarlı olmaya çağırıyoruz.

*** Yılmaz Güney ve Onun Gibi Kültür Emekçilerini Birlikte Yaşatalım, Onlara Sahip Çıkalım.**
*** Derneğimizi ve Dergimiz GÜNEY'i Kültür-Sanat-Edebiyat Mücadelesinde Destekleyelim.**

YOLCULUK NEREYE ALMAN EFENDİ?

Fırınlar yaktığın çağa doğru mu?
Yolculuk nereye Alman efendi?
Kasaplık yaptığın sağa doğru mu?
Yolculuk nereye Alman efendi?

Hitler de küçüktü sonra büyüdü
Kurdu orduları aldı yürüdü
İnsanlık üstünde kurşun eridi
Yolculuk nereye Alman efendi?

Senin tarihinde kara leke var
Silmeye çalıştın bu güne kadar
İster misin faşizm dirilsin tekrar
Yolculuk nereye Alman efendi?

Yirminci yüzyılın son saniyesi
İnsanca yaşatmak varken herkesi
Hoşuna mı gitti ırkçının sesi??
Yolculuk nereye Alman efendi??

Satanlardan satın aldın sen bizi
Tükettik işinde genç ömrümüzü
Yakışmaz sürmeye Hitlerin izi
Yolculuk nereye Alman efendi?

Derdiyoklar karşıdır her barbarlığa
İnsanlar yanmasın çığlık çığlığa
Bu gezegen yeter tüm insanlığa
Yolculuk nereye Alman efendi?

DERDİYORLAR İkilisi

AVRUPA'DA KÜLTÜR-SANAT EMEKÇİLERİNİN BİRLİĞİ İÇİN BİR PLATFORM ÖNERİSİ

Ülkemizde örgütlü bir kültür-sanat hareketi yoktur. Bugüne kadar da oluşamadı. Genelde ortaya çıkan bazı kurumları, bazı küçük burjuva çevrelere dayanarak bu sürede tekkeleştiler. İdeolojik bir mücadele değil, politik kaygılar ve ekonomik çıkarlar bu mücadelede öne çıktı. Legal bir platformda ortaya çıkan bu hareketler, devletin doğrudan engelleriyle-baskılarıyla karşı karşıya geldiler. Bu durumda reformizme, "bağımsızlığa" ve legalizme giderek bulaşıldı. Var olan burjuva gerici yasaları ve baskıları zorlayan, onu işlevsiz kıklaya çalışan çok az kurum ve kişi ayakta kalabildiler.

Kültür ve sanat, bir toplumsal üretim ilişkileri üzerinde yükselen ideoloji-siyaset ve felsefesinin dışa yansımış ruhsal içgüdülerinin en berrak halidir. Her kültür ve sanat bu yüzden belirli bir sınıfın veya sınıfların dünya görüşlerinin ideolojik yansımalarıdır. Bugün dünyamız ideolojik olarak iki kampa bölünmüştür zaten. Emperyalist-Kapitalist-faşist-feodal gerici-sömürücü kültürüne karşı, devrimci-demokrat-yurtsever-sosyalist-emekçi kültürünü yaşatmak için çalışma görevimiz karşımızda duruyor.

Hedefleri sosyalist-emekçi kültür-sanatı yaşatmak olan kültür ve sanat emekçileri kendilerini bağımsız değil, emekçi sınıfların aydınları onların temsilcileri olarak görmek zorundadırlar. Bu nedenle "bağımsızlık" teorilerine karşı en aktif bir mücadele yürüterek, bağımsızlığın burjuva kültüründen etkilenmek olduğunu açığa çıkarmalıdırlar. Bağımsızlık kişinin düşünebilme ve üretebilme yetisinde varolmalıdır. Yoksa sınıf mücadelesinde burjuva baskılarından kurtulmak için "bağımsızlık" teorisi yanlızca onları güçlendirir.

Kültür ve sanat emekçileri sınıf mücadelesinde tek başına başarılı olamaz, kalıcı ürünler üretemezler. Burjuvazi ortaya çıkışından beri örgütlüdür. En başta onların iktidar aracı olan devletleri vardır. Ondan sonra eğitim kurumları, okulları, televizyon-radyo-gazete araçları, kültürel merkezleri vardır. Buralarda çalışan herkes burjuva devletinde beslenip, onlar tarafından örgütlenmişler. Eğitimci-bilimci ve kültür ile ilgilenenler ayrı ayrı sendika ve derneklerde toparlanmışlar. Bütün bunlardan sonra, emekçi aydınlar-sanatkarlar-bilim adamları-eğitimciler vs. de bu örgütlü yapıya karşı mücadele etmek istiyorsa kendi örgütlenmelerini yaratmak zorundadırlar.

Kültür ve sanat emekçileri en devrimci ve kalıcı sınıf olan işçi sınıfının ideolojik önderliğinde sınıf mücadelesinde yerlerini almalıdırlar. Kalemini, fırçasını, sazını, fikrini onun nihai kurtuluşu için hizaya getirmelidirler. Bunun için, proletarya patisi önderliğinde burjuva medya araçlarına karşı, yozlaştırma ve satın almalara karşı, sınıf bilincinin kararlılmasına karşı aktif bir mücadele yürütmelidir. Sınıfın diğer örgütlenme araçları ile en sıkı ve bilinçli bir bağı kurmak ve birlikte mücadelenin ortamını yaratmalıdırlar.

Kapitalist üretim hızla gelişirken, teknolojik yapıda da önemli değişiklikler yaşanıyor. Bu gelişme ve değişmelere rağmen, emekçi sınıfların yaşamlarında hergün biraz daha kötüleşme olmaktadır. Çünkü kapitalist üretimde tüm toplum, bir avuç asalak sınıf ve zümre hesabına çalışmaktadır. Dolayısıyla toplumun yönetici kesimi olan bir avuç burjuva lüks ve aşırı ziyankarlık içinde yaşarken, milyonlar yoksulluk sınırının altında-asgari ücretle çalışmaktadırlar. Burjuvazinin aşırı kar hırsı ve herşeye hakim olabilme amacı, toplumda geriye dönülemez derecede eşitsizlikler ve çelişkiler yaratmıştır.

Kapitalizm bu durumun devamını sağlamak için çok yönlü önlemler ve örgütlenmelerde yaratmıştır. Özellikle kültürel alanda emekçilerin bu durumu değiştirmesini önlemek için güçlü kurumlar oluşturmuştur. Sanatçının ürettiği ürünü piyasaya göre dalgalanan bir metaya dönüştürülmesi, onu pazara bağlamıştır. Sanatçı ile sanata ilgi duyanı birbirinden kopartmıştır. Bu durumda sanatçı bireycileşmiş, herkes kendi başının çaresine bakar hale getirilmiştir. Buna karşı mücadele çok cılız ve yetersiz kalmış, dolayısıyla esasında başarısız olmuştur. Çünkü kapitalizmin tüketim ideolojisine karşı kalıcı ve yıkıcı mücadele edilememiştir.

Burjuvazi, zengin medya araçları ve reklamlar vasıtasıyla kendisini sürekli olarak yıkılamaz ve ulaşılamaz olarak gösterir. Bununla birlikte emekçi yığınlarda karamsarlık, kendi değirmen suyuna akıtma, liberalizm ve teslimiyet yaratmaya çalışır. Bu noktadan devrimci sanatçı ve aydınlara çok önemli görevler ve sorumluluklar düşer. Onlar, topluma umudu ve direnmeyi aşılayan bilinci, yapıtlarıyla taşırlar. Burjuvazinin herşeyi

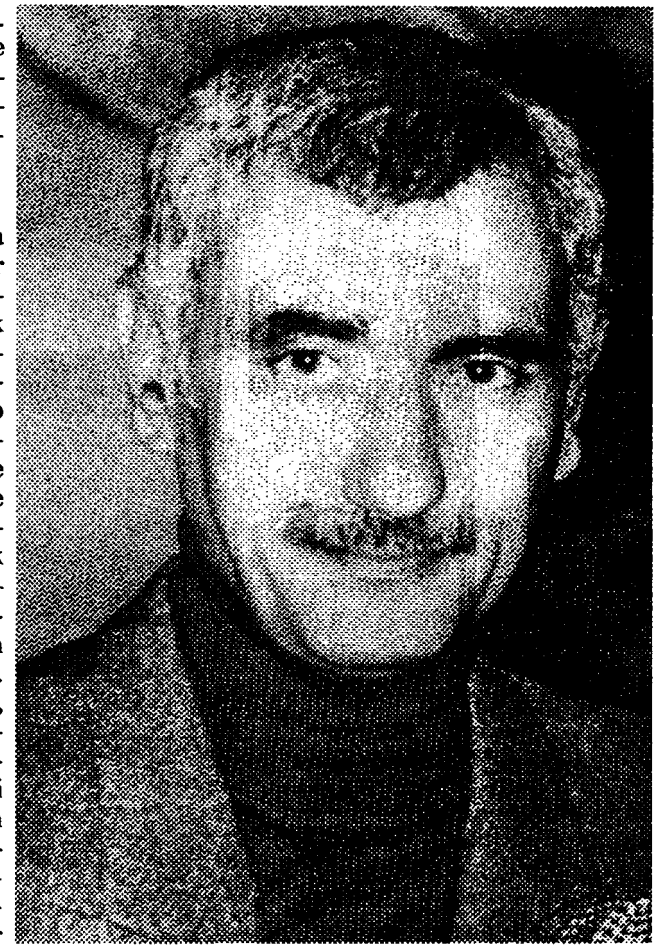
satın alamayacağını, herşeyi yenemeyeceğini yığınlara kavratırlar. Bunun örgütlü bir mücadele ve dayanışma sonucu olacağını diğer ülkelerin deney ve pratiklerini de göstererek ispatlarlar.

Burjuvazi bu noktadan da rahat duramaz. Onun elinde sayısız imkan ve yollar vardır. Devrimci sanatçının işlevlerini yerine getirememesi için her araca baş vurur. Bunu bazen açık faşist baskılara, bazen de çok "demokratik" yöntemlerle başarır. Bazen tüm medya araçları onlara yasaklanır. Basın-yayın yasaları ve astronomik cezalarla sanatçı sanatından vazgeçirilmeye çalışılır. Susturamadıklarını da ya içeri atarlar, veya bir oyuna getirerek yok ederler vs. Tüm baskılara rağmen halka ulaşabilen devrimci eserlerin özü boşaltılmaya, amacı saptırılmaya çalışılır.

Yurt Dışında Durum Nedir:

Avrupa'da burjuva demokrasisi ve burjuva kültür kurumlarının yerleşmesi bir asırı geçiyor. Burada otuz yıllık bir göçmen işçi tarihimiz vardır. Göçmen işçilerin 1960'lardan itibaren Avrupa'ya akın etmeleri onların kültürlerini de beraberinde taşımıştır. Giderek Türkçe radyo, TV programları, Türkçe gazeteler çıkartmaya başladı. İlk başlarda "Gurbet" konserleri çok meşhurdu. Türkiye'den buraya akın akın "Hasret"lik konserleri veriliyor ve "sanatçılar" cepleri dövizle dolup geriye dönüyorlardı.

On yıllık bir aradan sonra 1970'lerde politik ve kültürel dernekler ve aynı içerikli dergiler çıkmaya başladı. İşçi ve öğrenci dernekleri olarak oluşturulan bu kurumlar Türkiye'deki sınıf mücadelesine paralel olarak devlet yanlısı sağ güçlere ve devlete karşı mücadele eden sol göçlere bölündü. Bunun sonucu olarak, bu dernek ve kuruluşların önderliğinde konserler-geceler düzenlenmeye, filmler gösterilmeye ve toplantılar tartışmalar yapılmaya başlandı. Bu dönemde hızlı bir saflaşma ve mücadele yaşandı.

Yurtdışında ortaya çıkan kültür ve sanat çalışmaları ilk planda oldukça geri bir yapıya sahip burjuva kültürünün bile çok gerisinde idi bazı noktalarda. Halk ozanları ve şairler bu çalışmalardan en başı çektiler. Ozan Zamani, Temeli, Mehmet Koç, Seyfili, Fermani vb. bunların başında geliyorlardı. Bunların hiçbirisinin temel bir müzik ve edebiyat birikim ve eğitimleri yoktu. Güzel ses, güzel saz çalma ve iyi şiir yazabilme yetenekleri vardı. Ama en önemlisi ve saygı duyulması gereken yanları ise sınıf mücadelesi içinde kendilerine halktan yana bir yer belirlemiş olmaları idi.

Daha sonra devrimci işçi ve öğrenci derneklerinde; özellikle de ATÖF ve daha sonraki ATİF içerisinde folklor grupları, tiyatro ekipleri, müzik koroları, resim, karikatür, yazar ve ozanların yetiştirilmesi gündeme geldi. İlk başta bunlar çok bilinçsiz, feodal değer yargılı, genelde küçük burjuva köylü kültürünü yansıtmalarına rağmen giderek gelişti. Çağdaş olanak ve bilgilerden yararlanmaya başladı. Bu dönemde militan, mücadeleci ve toplumsal kaygıları öne alan sanatsal değerler üretildi.

1981 lerden itibaren Avrupa'daki devrimci işçi ve öğrenci derneklerinde siyasal ayrışmalar keskinleşmiş ve çok sayıda fraksiyonlara bölünmüştü. Artık hiçbir kesim Türkiyeli işçilere tam anlamıyla hitap edemiyordu. 12 Eylül'ün gelmesiyle birlikte, çok sayıda politik ve ekonomik iltica-cıların istilası başladı. Bu tarihten itibaren politik mücadele değişik bir boyut kazandı. Buna karşılık yılgınlık-karamsarlık-burjuva kültürüne hayranlık aşırı derecede arttı. Eski devrimci değerlere küfür edilir bir ortam doğdu. Birçok yapılaşma kendi varlıklarını sorgular hale geldi. Ekonomik kaygılar ve kısa sürecek rahatına kavuşma önemli oranda erdemleştirildi.

İşçi sınıfının öncülerinden ortaya çıkan bu durum aydın ve sanatçılardan da yansımasını buldu. Bu dönemden itibaren devrimci saflarda gelişmekte olan taasfiyeci-kendini aşma kültürü ilerledi. Avrupa'ya ayak uy-

durma adına, geçmişte yapılan küçük burjuva feodal içerikli sanatı aşma adına, yeni döneme, yeni çağa kendini uydurma adına, gerçekdışı-kahpçı ve uyduruk burjuva kültürü yayılmaya başladı. İşçi marşları yerine arabeskler, halk ozanları yerine disko müzik grupları, floklorun yerine dans grupları almaya başladı vs. Tüm bu gelişmeleri emperyalist burjuvazi, gençlik merkezleri, Türk-Danış ve kültür kurumlarıyla destek verdiler.

1990'lara gelindiğinde durum biraz daha karmaşıklaştı ve yeni sorunlar gündeme geldi. Bugün artık 4. 10 yıllık bör göçmen işçi dönemi içersindeyiz. 1960'larda gelen işçilerin önemli bir bölümü geriye döndü, ikinci ve üçüncü kuşak bugün esas duruma gelmiş bulunmaktadır. Tamamen burada doğup büyüyen Türkiyeli insanlar artık bir burjuva kültürü ile eğitilip büyümektedirler. Dolayısıyla 1970'lerde yapılan kültürel çalışma ve metodlar artık onlar için tatmin edici gelmiyor.

Bugün daha modern, çağdaş teknoloji ve bilim ile donatılmış bir kültür sanat çalışması yürütülmek zorunlu hale gelmiştir. Tüm sorunlara ve olaylara milliyetçi "ülke" çerçevesinde bakmak artık yetersiz bir hale gelmiştir. Enternasyonal bir çalışma ve üretme tarzı zaten proletaryanın enternasyonal düşüncelerinde vardır. Bugün şartlar yurtdışındaki aydın ve sanatçıyı ulusal çitlerini ve alışkanlıklarını yıkmaya zorluyor. Ama hiçbir zaman her ülkenin devrimcilerinin somut koşullarında yola çıkmayacaklarını, sumuttan genele doğru yürümeyeceklerini getirmez. **Yurtdışındaki Aydın ve Sanatçıların Görevleri:**

Yukarıdaki tartışma tezlerinden sonra, Avrupa'da ciddi kültürel sorunlarımızın olduğu meydandadır. Şartların ve hayatın devrimci sanatçılara ve aydınlara dayattığı bir gerçeklik vardır artık. Örgütlü bir sanatsal-yazınsal faaliyetin yokluğu. Bunun için fikirsel bir çalışmanın yapılması gerekmektedir. Böyle bir ortamın yaratılması için bazı somut adımların atılması gerekmektedir. Emperyalist-kapitalist sınıf hegomonyasına karşı, işçi sınıfının hegomonyası için bir kültür-sanat platformunun yaratılması gerekmektedir.

Yurtdışında toplumumuzda yaşanan kültürel erozyonlaşmaya karşı, bilinçli bir tepki hareketi örgütlenmelidir. Sanatçı ve aydın olarak kendimizi ve toplumu değişik araç ve yöntemlere sorgulamalı ve değiştirmeliyiz. Dışımızda gelişen sınıf mücadelesine daha aktif ve müdahaleci davranmalıyız. Toplumsal muhalefet güçleriyle daha sıkı ittifaklar geliştirmeliyiz. Kendimizi bazı değişmez-tutucu kalıpların içine hapsedip, marjinalleşmeye ayak diretmeliyiz.

Varolan sorunları tekrarlamak yetmiyor, onu hergün yeni temalarla işlemek te yetmiyor. Toplumumumuzun gerçekleri ile bağdaşmayan ithal kültürden çalıntı ve sürekli esinlenme de yanlıştır. Tüketici kültürüne karşı üretici-yaratıcı kültürü savunalım. Milliyetçi ve kopyeci ithal kültüre karşı, enternasyonal somut kültürü savunalım.

Bugün yurtdışında somut olarak komünist-yurtsever-devriimci-demokrat aydın ve sanatcılarımızın özlemini duydukları emekçilerin yeni bir toplum sistemi için kültürel ve politik çahşmalarıyla daha aktif katılabilirler. Tek başına, herkesin kendi yolunda gitmesi ile fazla birşey değişmiyor. Bu nedenle yurtdışında yaşayan Türkiye ve Kuzey Kürdistanlı devrimci sanatçıların ortak bir platform oluşturması ve bunun etrafında ortak mücadelelerde-etkinliklerde bulunması gelinen yerde zaruri bir hale gelmiştir. Böylesi bir çalışma dağılmaya yüz tutmuş güçlerimizi biraraya toplar, gücümüzü çarçur etmekten kurtarabilir.

Emperyalist devlet nimetlerinden yararlanan, dolayısıyla kendi bireysel çıkarları için sanatını onların hizmetine sunan, onlarla içiçe uyumlu bir çalışma sürdüren bir avuç işbirlikçi yazar-çizer-sanatçı dışındaki tüm dürüst aydın ve sanatçılarımız böyle bir faaliyette yeralmalıdırlar. Gençliğimizi devrim ve sosyalizm kültürüyle donatmak, kendi toplumsal gerçekliğinden soyutlanmasını önlemek için bu zorunludur. Köhnemiş emperyalist-kapitalist pazar sanatına karşı, bu bir isyan ve bilinçli davranıştır. Sanatın giderek bireycileşmesine karşı, kollektif bir karşı koyuştur.

Her sorunun bir çözüm yolu da mutlaka vardır. Kendi sorunlarımızı biraraya gelerek kendimiz çözelim. Sorunlarımızı ve birikmiş bilgilerimizi denyelirimizi birbirimize aktaralım. Birlikte mücadele edelim, pratik içinde birbirimizden öğrenelim.

GÜNEY dergisi bizi birbirimize yaklaştırmak ve birbirimizle diyaalog için bir kürsü görevi görebilir. O halde hepimiz yazalım, yurtdışındaki kültür ve sanat sorunlarını tartışalım. Aydınlarımız ve sanatçılarımızın sorunlarını tartışalım. Toplumumuzun sorunlarını tartışalım ve çözüm yolları önerelim. Bundan daha iyi bir öneri ve fırsat olabilir mi?

*** Ya Hep Beraber, Ya Hiçbirimiz. Kurtuluş Yok Tekbaşına.**

*** Bilgisini Yalnızca Kendisine Saklayan Aydın Olamaz.**

*** Bilgisini Birlik İçin Esirgeyen Aydın, Dünyayı Değiştiremez.**

LI TAI PE
- İNSAN OLABİLMEK İÇİN ÖNCE ŞAİR OLMAK GEREKİRDİ O ÇAĞDA -

Oturan ADAM

Tang Sülalesinin egemenlik sürdüğü yıllardır bahsettiğimiz dönem. (618-907'li yıllar)

En önde gelen sanat şiirdi o çağda 2300 ayrı şairin yazdığı 48.900 tane şiir süslemektedir imparatorluk kütüphanesini. Bu rakamlar bize, sanata ve edebiyata dair söylenecek bir tek sözcük bırakmıyor Çin için. Ortadadır sanata verdiği değer. Var mıdır sanata böylesine paha biçen bir ülke o çağlarda?

Evet diyemiyoruz ne yazık ki.

Lİ TAİ PE

O doğduğunda, Sakura ve Kasımpatı çiçeklerinin zamansız açtığını, arktik kuşunun sabaha kadar en güzel türkülerini susmadan söylediğini yazar tarihçiler. Himalaya dağları eteklerinde dünyaya gelen Budha'nın efsanevi doğumu gibidir dünyaya gelişi.

Annesi ise doğum gecesi rüyasında Zöhre-Vezüv yıldızını gördüğünü söylemiş. Çin'liler "büyük bilgelik yıldızı" derler ona.

On yaşına girdiğine Konfüçyüs'ün ve Tao'nun bütün kitaplarını ezbere öğrenmiş olan bu dahi çocuk, bütün çağların en büyük şairi Lİ TAİ Pe olacaktı.

Lİ PO derler Çinliler ona. Anlamsız bir sıradanlığı taşımaz bu ad Çin'de. Dinleyin ismin verdiği görkemi; *"Lİ PO; baş döndürücü Tai tepesidir. Ikibin dağın ve tepenin üzerindedir. Milyonlarca yıldızın parıltısını karanlığa atan güneşin parlaklığıdır"*, Çin mitolojisinde. Yakıştırılan ünvana dikkat ediyorsunuz değil mi? Gerçekten bir sanat abidesidir aydınlatır dizeleriyle tüm yaşlı kıta Asya'yı. Romantizm, doğa ve yurt sevgisi ağırlıktadır kaleminde, insanlığa açıktır bu dahi, renk, ırk aramaz, tapar güzele tıpkı Mazdek'ler gibi.

Onun için değil midir ki imparatorun gözdesi Yang Kuei FEİ'ye haslettiği bir şiiri yüzünden sürgüne uğrayışı. Kuei FEİ'nin güzelliğini dinleyin şimdi. *"Teni dünyanın en nadir ipekleri kadar yumuşak, rengi de tertemiz bir yeşim taşı kadar saydam, uzak ufuklara açılan badem gözleri fevkalade çekici, kaşları söğüt dalları gibi ufak rüzgarda eğilir cinsten. Ağzı aralandığı zaman Mercan reginin arkasında fildişi güzelliği görünür, herkesi büyüleyen bir kokusu varmış."* Nasıl en güzel şiirini onun için yazmasın Lİ TAİ PE? Lakin doğru söyleyeni orada da koovarlarmış dokuz köyden. Onuncu köyü ararken görürüz onu Lo Yang şehrinden kaçıp Kiu Kiang dağlarına sığınırken.

O KADAR KUSUR KADI KAZINDA DA VAR!

Sarhoşun tekidir Li Tai Pe, ayyaşın tekidir hatta, içer de içer. Çangan (bugünkü Siyan) sokaklarında hayranlarından biri Li Tai Pe'nin şarapiç-

mesi için bir salon bile yaptırmıştı onun adına. Belki böyle rahatlıyor, düşünü kurduğu dünyanın gerçeğine buyle ulaşıyordu. Bilemeyiz.

Sarayın yapmacık protokollerini tanımayan ve sarayda bütün kuralları alt-üst edip sık sık zindana atılan bu dahi şair, o çağın kendi ayarındaki en büyük şairi ile birlikte yaşadı, aynı havayı teneffüs etti. Dahası bu iki dahi ozan el ele dolaştı, şiirlerini düzelttiler karşılıklı olarak. Bu günkü modern Çin edebiyatının ve şiirinin babası olarak nitelendirilen bu dev şair TU FU idi. (712-772)

Kendi oğlunun açlıktan ölüsüne şahit olmuştu TU FU. Şiirleri daha çok eleştirici niteliktedir acı ve hüzün vardır mısralarında derin ve duygusaldır kalemi.

Nasıl Karamsar ve Duygulu Olmasın TU FU?

Neden derindir dahası kalemi? Neden...

O Çin ki saraylarında paha biçilmez değerde yakutlar, zümrütler, inciler, ipeklerle dolu sütünlar süsler selamlıkları.... O Çin ki, fildişinden şarap kupaları, fildişinden küpeler, gerdanlıklar süsler kuğu boyunlu dilberleri harem-u humayunlarda. Ve gene O Çin ki, bulandır ilk kez Matbaayı, barutu dünyada ilk kez, keza kağıt parayı. Dahası sanatta (şiir, resim, seramik...) en önde ülke durumundadır çağında. O Çin ki Astroloji'de de çok çok ileri bir noktadadır Avrupa'dan... O Çin ki steplerin çobanı, gobi çölünün şu barbar adamı Cengiz Han'ı, altın top gülleri ile karşılayan Çin seddinin önünde... TU-FU'nun gözyaşları içirisinde açlıktan ölen oğlunu verdiği toprak, O Çin'di gene.

Açlık onu nefis terbiyesiyle, ölüm onu insan sevgisiyle yoğurmuş, umutsuzluk, çıkış bulamayış çaresizlikten duygusal ve karamsar etmiştir kalemini ve de sitemkar!

YALNIZ

Bir şahin dolanıyor göklerde
Suyun yüzünde iki ak martı
Savruklara yükselip
Ne kolay süzülüp avlamak
Akıntıya kapılan kuşları
Çiğlerin parladığı otlarda.
Avunu bekliyor örümcek ağı
Dağda olup bitende
Benziyor insanların işine.
Yalnız başıma durmuşum
Binlerce acının içinde

Tu-Fu

Şiirdeki insanları kıyasladığı noktaya dikkat ediyorsunuz değil mi?

Sahi Lİ TAİ De Ne Yapıyor?

Sarhoştur bir sandalda. Biliyor şiirlerinin dilden dile dolaşacağını, dudaklarında ince masum bir tebessüm. Bakışlarında sonsuza uzanan yola küçümser bir eda. Ay ışığı gecenin karanlığında suya vurmuş, dokunsa tutacak avuçlayıp kucaklayacak. O kucaklamıyor. Dikiyor kadehindeki son yudumu son damlasına kadar dudaklarına ve fırlatıyor kadehi. Öpmek için ayın suya vuran şavkını eğiliyor, davet ediyor ölümü adeta. Boğuluyor, engin sularda. Vasiyeti üzerine Tai Ping dolaylarındaki en yüksek bir tepeye defnediyorlar ölüsünü (701-762).

Mao Çin'i şehre onun adını veriyor Lİ TAİ PE şehrii diye. Hala o isimdedir şehir. O yüce tepeden seyreder 1300 yıl geçmiş olmasına rağmen kendi şehrini, yaşar sokak sokak, mahalle mahalle kıyılarında. Sadece oralarda mı? İngilizce ve Almanca şiir kitapları vardır bu aşkın ve romantizmin kuğu kuşunun.

UZAK SEVGİLİLER

Sis bastırmış iyice, sular yükselmiş;
Yolu yok haber salmanın, mektup iletmenin.
Sadece ay -bulutlar ötesinde- mavi gökte
Parlıyor üzerinde uzak sevgililerin.
Bütün gün aklımda bu, neye baksam
Yürek dayanmıyor.
Açılması güç bir kilit gibi çatık kaşlarım
Her gece, gölgesi gelir diye düşümde.
Yarısını ona ayırıyorum üstümdeki yorganın.

Yalnızlığın koruyuculuğu altında
harfler çiziyorum
Dalgalanıyor bambular deniz dalgaları gibi
Süpürge otlarından dökülen çiğ taneleri
inciler gibi tıpkı
Ne kadar zaman parlayacak
güneş ışınlarının altında karlar?
İsterdim her zaman sürsün şu yazdığım şiir.

Bir şiire, bir de bize yazdırdıklarına bakın şu yüce bilge şair Li Tai Pe (Li Po)'nun tam 1300 yıl laradan geçmiş olmasına rağmen. Ne dersiniz, şiirleri hala süslemiyor mu antoloji sayfalarını, romantik duygulu gönülleri? Herhalde ölümün adı bu değil. Bu olmasa gerek en azından...

Not:

* ***Sakura:*** *Kiraz çiçekleri.*

* ***Arktik Kuşu:*** *Dört mevsimde, ydört defa renk değiştiren bir kuş.*

TOPLUMSAL BİR YARA İNTİHARLAR

Eda GÜNEŞ

İntihar; artan toplumsal ve sosyal sorunların karşısında, bireyin çaresizliğe kapılıp kendisinin biyolojik varlığına, yaşamına son verme işidir.

İnsanlar hayattan birşeylere umut bağlarlar, ondan mutlaka birşeller beklerler. Bu beklentileri istedikleri sonuçta çıkmayınca bir kısmı paniğe kapılır. Bu zorluklara göğüs germe, ona karşı mücadele etme yerine işin kolayı olan ölümü seçerler. Bu durum doğal olarak aniden ortaya çıkmaz, sadece bir sonuç olarak meydana gelir.

İntihar olayı; ruhsal-psikolojik dengelerin bozulması sonucu, sonuçta bireysel kurtuluşu seçen, zorluklardan kaçan, yanlızlık duygusunu kutsallaştıran bir küçük burjuva ideolojisidir. Bu durum, dünyanın bütün kötülüklerine karşı bir isyan, bir protesto gibi kullanılsa bile yanlıştır. En basit ve en kısa tarifiyle intiharlar, acizlik, toplumsal sorunlar karşısında çaresizliktir.

Günümüzde intiharlar giderek çoğalmaktadır. Hergün biraz daha fazla insan kendisine bu şiddeti reva görmekte ve cezalandırmaktadır. Kuşkusuz bunun nedenleri çok derinlerde yatmaktadır. Toplumsal ve sosyal sorunların günden güne artması, insanların önemli bir bölümünü çözümsüzlüğe, umutsuzluğa sürüklemektedir. Siyasal baskılar, ekonomik çıkmazlar, savaşlar, sosyal ve doğal felaketler, sevgisizlik, sevginin ve duyguların çıkar dünyasına feda edilmesi vb. çeşitli sorunlardır intiharların gerçek nedenleri. Bu nedenlerden biri veya birkaçı bireyi uç noktasında etkileyip, ruhsal bir bunalıma sürdüğü noktada intiharlar gündeme gelir.

Sosyal ve psikolojik sorunların altında yenilip, yaşama olan sevgilerini, insanlara olan güvenlerini ve geleceğe olan umutlarını yitiren insan intiharı seçer. Onları bu dereceye getiren sorunlar herzaman görülmez. Bazen kendileri de bu durumun nedenlerini açıkça ifade edemez, veya onu anlayamazlar. Birdizi karmaşık çelişki ve acıların sonucu ortaya çıkar bu bunalımlar. Ama intiharlar zaman zaman da ani etkilenme ve psikolojik deprasyonlar sonucu ortaya çıkarlar.

Burjuva yaşam kültürü, toplumu çeşitli hoş, ama boş alışkanlıklarla şırıngalar. Onu uyutup ömür boyu kendisine uysal bir hizmetçi yapmaya çalışır. Sürekli olarak toplumsal eşitsizlikleri ve çelişkileri büyütür. Bir kısım insanlar sonuçta bunalımlara, çaresizliğe düşer. Kimisi bu durumun değişmesi için mücadele eder, bunlar toplumun en sağlam iradesini temsil ederler. İkinci "büyük" kesim burjuvaziyle sosyal barışı ve ona itaati seçer. Küçük bir bölüm de iradesinin zayıflığını pratiğe sergiler. Böylesi yaşamı protesto için de intihar eder. Ama sorunlar, eşitsizlikler ve yaşam sürmeye devam eder.

Kapitalist aşırı kar için üretim tarzı toplumsal çelişki ve bunalımları hergün biraz daha büyütür. Daha fazla kar amacıyla işsizlik, aile içi bunalımlar, fuhuşun artması, hırsızlık-soygun gibi şeylerin artması, mafia türü sokak çetelerinin türemesi, alkolizm-uyuşturucu bağımlılığının artması gibi çürümüş burjuva geleneği güçlenir. Bunların sonucu ençok gençlik, genç emekçi kuşak etkilenir. Bu yüzden bunalımlar ve sonuçta bireysel kurtuluş yolu olan intiharlar ençok gençlerde görülür. Aşağıdaki Devlet İstatistik Enstütüsü'nün bir tablosu bu düşüncenin doğruluğunu ortaya çıkartıyor.

Yıl ve Yaş Gruplarına Göre İntiharlar

Yıl	Toplam	14	Oran	15-24	Oran	35-44	Oran	45-54	Oran	55-64	Oran	65-74	Oran	75+	Oran
1988	1099	44	44	316	28.8	139	12.6	130	11.8	104	9.5	59	5.4	39	3.5
1989	1172	48	48	329	28.1	143	12.2	137	11.7	126	10.7	58	4.9	64	5.5
1990	1357	48	48	423	31.1	209	15.4	148	1.*0.9	112	8.3	57	4.2	64	4.7

Kaynak: DİE, İntihar istatistiği, 90

Çağımızda çok sayıda aydın da çözümsüzlüklerin karşısında duramayıp intiharı seçtiler. Mayakovski, Hamingwey, Walter Benjamin, Attila Jossef vb. yazar ve şairler buna verilecek en tanınmış örneklerdir. Aydınlar çok hassas bir ruhsal yapıya sahiptirler. Onlar evrende meydana gelen gelişmeleri ilk önce sezinleyen ve bunların kaynaklarına inen insanlardır. Kişisel mutluluklarla yetinemeyen aydınlar, toplumsal mutlulukları araştırırlar, Dünyanın-sorunların yorumlanmasını mükemmel yapan bu insanlar, onun değiştirilmesine gelince takılıp kalmaktadırlar.

Hayatın tanınması değil, onun en iyi bir biçime kavuşturulması için verilen mücadele önemli ve belirleyicidir. Bu noktadan itibaren aydınlar takılıp kalıyorlar, çok az proletarya aydını bu mücadeleye katılıyor. Çünkü aydınlar genellikle kendinden başkasına güvenmez, yanlızlığını erdemleştirir ve toplumsal sorumluluklarını toplumu değiştirmek için açıkça savaşma derecesine kadar vardıramaz. Aydınlaın büyük bir çoğunluğu örgütlü mücadelenin akıntısına kendini vermez. Kendisi de tekbaşına bazı şeyleri başaramayacağını görünce acizliğe ve dolayısıyla intihara bavşurur.

Ülkemizde kapitalizmin dengesiz gelişmesi, çarpık kentleşmeler nufusu giderek bazı büyük kentlerde bir araya getiriyor. Altyapı ve sosyolojik sorunların çözümü için öenemli hiçbir önlemin alınmaması, bunalımlara, toplumsal deprasyonlara ve kültürel erozyonlara yol açıyor. İşsizliğin giderek artması, hayat pahalılığı ve enflasyonun yükselmesi, konut sorunu, eğitimin yetersizliği ve gericiliği, çevre ve ekolojik çöküntüler, kültürel yozlaşma ve tükenmişlikler vs. giderek büyür. Öte yandan boyalı medya araçları vasıtasıyla halktan yaratılan burjuva yaşam koşullarına duyulan özenti, sevgi, dostluk, dayanışma gibi insani değerlerin giderek yok olması intiharların zeminini yaratır.

Bütün bu nedenlerin hiçbirisi, bireyin kendisini yoketmesi için haklı nedenler olamaz. İntihar sonuçta kişinin kendi kendisine şiddet uygulaması ve düzenin çelişkilerinin önünde bir engeli daha ortadan kaldırarak onu güçlendirmesidir. Bu nedenlerden dolayıdır ki, hiçbir intihar biçimi hoşgörülemez veya desteklenemez. Bu arada geçerken belirtilmesi gereken bir sorun da işkencelerde intihar olayıdır. İşkencede sırvermeme gayesiyle de yapılsa, intihar etmek kolay yolu seçmek, cellatlara cesaret vermektir. En doğru devrimci tavır sonuna kadar direnmektir. Ancak bir mücadele biçimi olarak ölüm araçları bunlarla asla karşılaştırılamaz.

İntiharlar ve Kadınların Durumu:

Yapılan araştırmalar ve pratik yaşamsal deneyler intihar eden insanlar içinde, kadınların oranının oldukça yüksek olduğunu gösteriyor. Toplumsal sosyal yaşanti içindeki bu durum, kadınların daha çok ezildiklerini-horlandıklarını ve yaşamaya güvenlerini yitirdiklerini gösterir. Kadınları bu duruma sürükleyen ekonomik-sosyal-psikolojik şartlar, burjuva kapitalist-feodal sistemden kaynaklanan, veya da ondan etkilenen şartlardır.

Kadınların intihar etmelerinin nedenleri nelerdir o halde? Herşeyin sorumluları, herzaman burjuvazi midir? Bu soruları pozitif olarak yanıtlamak zorundayız, bunun nedenleri aşağıdadir.

Çünkü; gerek Türkiye-Kuzey Kürdistan'da, gerekse de Avrupa ve dünyanın diğer ülkelerinde intiharların ekonomik bir temeli vardır. Ayırı kar amacıyla yapılan kipatilist üretim sürecinde, toplumun önemli bir kesimi işsizliğe sürüklenir. Var olan işleri toplum arasında paylaşma yerine, milyonlarca emekçi işsizliğe mahkum edilir. İşsizliğin artması, ücretlerin artan sosyal yaşama göre yükseltilmemesi, enflasyon denen hayat hahalılığının giderek artması insanların yaşantılarında bir ters orantı yaşatır. Yukarıdaki durumun sonucu aşırı yoksullaşma gündeme gelir. Emekçiler sermaye sahibine aşırı bir derecede muhtaç olur, geçimini sağladığı ailesine karşı ezilir, sorumluluklarını yerine getiremez. Bu durum onu psikolojik olarak ezer, alçatır. Kimileri bu süreçte devrimci düşünceleri kavrayıp, ona karşı mücadele eder, ama unlar çok az bir kesimdir. Bir kesim kendini iyice kapitalizmin çarkına kaptırır. Geçinebilmek için uyuşturucu satma-kullanma, insan vucudunun veya kendi vücudunu pazarlama, şebekelere girme, soygun-hırsızlık gibi kolay para kazanma hayali peşine kapılır. Bütün bunlardan aradığını bulamayanlar intiharlara yönelir. Milyonlarca insan ise yoksullukla çaresiz boğuşmasını sürdürür gider. Bu kesim kendini bir önceki kategoriden tam olarak kurtaramaz. onların düştüğü bunalımlara zaman zaman bunlar da düşerler. Kısaca aralarında büyük uçurumlar henüz yoktur.

Bu koşullarda toplumda ençok acizliğe-çaresizliğe kapılıp intihara başvuran kesim kuşkusuz kadın cinsidir. Çünkü işsizlikten ençok nasibini alan kadınlardır. En berbat ve ağır işlerde çalışırken, en düşük ücreti yine onların alması kadınları daha çok ezer. İşini kaybetmemek için işyerinde patron ve onun temsilcileri tarafından cinsel

tacize uğrayan da yine kadınlardır. İşsiz kalması koşullarında evde yeni bir baskıya uğrayacak, sosyal ihtiyaçlarını en son sırada giderecek te kadınlardır. Çok kötü durumlarda çocuklarının ve kendilerinin yaşantısını sürdürebilmek için bataklıklara düşen, uyuşturucuya bulaşan, basit sokak hırsızlığına karışan kadınların sayısının yüksekliği işte bütün bu ekonomik çıkmazların bir sonucudur.

Kadın cinsi, sosyal yaşantı içinde yukarıdaki ekonomik sorunlar karşısında daha çok ezilir. Onların genel toplumsal yaşantı içinde sürekli ezilmesi, horlanması, kendine güvenin aşılanması yerine evdeki erkeğine güven beslетilmesi (böyle yetiştirilmesi), evdeki, sokaktaki, işyerindeki cinsel tecizler kadınların yaşamaya olan güvenlerini sarsar, onları intiharlara sürükler. Ama bu alınyazısı, değişmeyecek bir durum değildir ve olamaz da. Yukarıda çizilen tablo işçilerin-emekçilerin kendi iktidarları kurulduğunda bozulup- intihara neden olan nedenler azami ölçüde ortadan kaldırılmaya çalışılacaktır.

Bugün çevremizde Türkiye-Kuzey Kürdistanlılar içerisinde intiharlar, özellikle de kadınlar arasında hızla artmaktadır. Evli insanlardan ekonomik bunalımların yanısıra, koca-baba-kardeş kaskılarının ve cinsel tecizlerin artması bu oranı arttırıyor. Evliliklerde sevginin temel etken olmaması, cinsel tatminsizlik ve eş aldatmalarını gündeme getirip intiharlarla sonuçlanıyor. Ekonomik temeli çıkara "Kurtuluşa" dayanan, sevginin yaşanmadığı yoksul-zengin evlilikleri, yaşlı-genç evlilikleri, kız kaçırma-başlıkla satın alma evlilikleri vb. sonuçta önemli oranda bozulup intiharlarla sonuçlanıyor.

Evli olmayan kadınlarda intiharlara neden olan en önemli etkenlerden biri genç kızların sevdikleri genç erkeklere verilmemeleri olayıdır. Bunun yanısıra burjuva basın-yayın medya araçları vasıtasıyla genç kızların çevreleri pembe bir hayal dünyası ile örülür. Kimisi bu burjuva kültürden etkilenerek artist-sanatçı-zengin olmayı, kimisi ünlü insanlarla birarada olmayı düşler. Bunun sonucu olarak ya bu hayalperest yaşantı denenerek hayal kırıklığı yaşanır, veya da böyle bir yaşantının olanaksızlığı görüldüğü yerde diğer monoton yaşantıdan da nefret edilir. Sonuç olarak, her iki durumda da acizlik, hayata küsmek, insanlara güvenmemenin bir şekli olan intiharlar gündeme gelir.

Yukarıda anlatılmaya çalışılan neden ve olaylardan, intiharların gittikçe arttığı ve toplumsal bir yara haline geldiği çok açık bir şekilde gösteriyor. Bu durum, kapitalist-feodal toplumsal yapıları değiştirmek isteyen eşit ve özgürlükler uğruna savaşan toplumun öncülerine, proleter devrimcilere daha çok sorumluluk ve görevler yüklüyor. İntiharların maddi temelinin zaman geçirilmeden araştırılması, buna karşı kararlı ve yapıcı çalışmalarda bulunulması görevi hergün biraz daha önemini dayatıyor. Çevremizdeki insanlar ekonomik, sosyolojik, psikolojik sorunları temelinde eğitilmeli, onlara yol gösterici olunmalıdır. Proleter devrimciler günlük yaşamsal koşullara karşı verecekleri doğru ve ilkeli mücadeleleri ile, sorunlara uzun vadeli ve kalıcı çözümler üretebilirler.

İntiharlara karşı yaşama azmi, acizliğe karşı mücadele isteği, kimseye güvenmeme yerine dostluk-dayanışma ve güvenme duyguları ve ortamı yaratmak için el ele verip, direnelim.

❐❐❐

HASAN USTA

Çatlamış binayı sıvayıp durma
Temeli çürüktür hop Hasan usta
Ergeç yıkılacak, boşa yorulma
Yık onu yerinden, yap Hasan usta.

Büyük taş koyarlar, küçük ezilir
Bir yan çatlak verir sular süzülür
İnan yıkılacak, temel bozulur
İşin altüst olur, hep Hasan usta.

Temeli yeniden kar sağlam olsun
Üstüne binayı kur, sağlam olsun
Her yana eşitçe bir sağlam olsun
O zaman yıkamaz, top Hasan us ta.

Ne bir taşı geri ne bir ileri
Her yanından güneş vursun içeri
Bu senin görevin, yyap bu eseri
Engel olanları, tep Hasan usta.

Der Zamani karşı çıkanlar olur
Kurduğun binayı yıkanlar olur
Seni yılan gibi sokanlar olur
Bağlama onlara, hop Hasan usta

Ozan Zamani

GÜNEŞİN ÇOCUKLARI

H.KARADAĞ

Diren ile Umut içeriye girdiklerinde yaşlı adam çayı demlemişti bile. Onları güler yüzle, sevecen bir edayla karşıladı. Hallerini, hatırlarını sordu, *"bugün erkeencisiniz"* dedi. Evet geçen günkü tartışmadan sonra her toplantı ve çalışmaya geç gitmenin yanlışlığını artık anlamışlardı. Geç gittikleri zaman, kendilerinden önce gelen insanların zamanlarını harcadıklarını ve onlara karşı haksızlık yaptıklarını artık anlamışlardı. Üstelik böylesi durumlarda bir dizi sorunun çözülmediği ve hep ileriye ertelendiğini de kendi tecrübelerinden öğrenmişlerdi. Bunun bir alışkanlık haline gelmesi halinde, disiplin denen olayın da kalmayacağının bilincindeydiler şimdi.

Yaşlı adam onlara göre 20 yaş büyüktü ve 3 çocuk babasıydı, üstelik çalışıyordu. Ama o hem onlara çay hazırlıyor, hem de onları eğitiyordu. Diren ile Umut yolda gelirken, bir adamın hiçbir çıkar gözetmeden sabırlı bir yaklaşımla kendilerine eğilmesinin saygı değer bir durum olduğunu konuşmuşlardı. Acaba, bu adamın bu kadar kendilerine emek vermesinin temelinde ne yatıyordu? O da herkes gibi dünyayı kendi egoist çıkarları ve rahatı için kullanamazmıydı? Bu soruların cevabını artık kendileri vermişlerdi. Yaşlı adam, yeni bir dünya, baskısız-sömürüsüz bir dünya için kendini feda ediyordu. Birilerinin bu fedakarlığı yapması gerekiyordu. Yaşlı adam yalnızca bunlardan birisi idi.

Barış ile Eylem oraya vardıklarında sofra kurulmuş, diğer üçünün birşeyler yediklerini gördüler. Onlar da ceketlerini çıkarıp masaya yaklaştılar. Hoşbeşten sonra, çantalarındaki yiyecekleri çıkartıp masaya koydular. Onları gören Diren ile Umut utandılar, birbirlerine baktılar. Yaşlı adam durumu anladığından *"Gelecek seferde sizin yiyeceklerden yeriz gençler, elinize geçerse getirirsiniz. Buraya herkes elinde olan imkanları sergiler, hiç imkanı olmayanda bizimle ekmeğimizi paylaşır. Bu bir komündür, hiç bir ayrımcılık ve eşitsizlik burada olmaz"* dedi.

Yemek faslı bittiğinde Barış gönüllü olarak sofrayı topladı, çayları doldurdu. Yaşlı adam söze başladı: "Arkadaşlar bu gün devrimci kültür ve ahlak'ın kısa bir tanımını yapacağız. Bir devrimci insanın hareketlerinin nasıl olması gerektiğini tartışacağız. Herkes kendinde uygulayarak örnekler vermeli. Duyduklarını, bildiklerini anlatmalı. anlatacağımız kıstaslar, normlar ve bizim için geleceğe hazırlanmanın hedefleri olmalı. Bugün bu erdem ve özelliklere sahip olmayabiliriz, önemli olan ona varmak için mücadele etmemizdir. Bunun için, bunun ilk adımı olarak ilk önce eğitimini yapıyoruz. Ama bu eğitimi pratiğe uygulamak, bir adım daha ilerlemek için yapıyoruz.

İlk önce devrimle işe başlayalım. Devrim; var olan bozuk düzenin, baskı ve sömürünün, eşitsizliğin ve talanın tüm kökleri ile yıkılıp, yerine; işçilerin-emekçilerin eşit-adil-baskısız ve sömürüsüz düzenlerinin kurulmasıdır. Devrim vardır, devrim vardır. Biz bir sömürücüler sınıfının gidip diğerinin geldiği burjuva devrimlerini değil, sömürücü sınıfların tümünün tasfiye edildiği, proletarya devriminden yanayız. Şimdi bunu kendimize uygulayalım ardakaşlar. Devrimi ilk önce kendimizden başlatalım.

Burjuva-kapitalist alışkanlık ve kültürle yoğrulmuş bir insan olarak ilk önce kendimizi yenilemeli, kendi gerici yanlarımızı atmakla işe başlamalıyız. İnsanın içindeki istekler ve çelişkiler belirleyicidir her zaman. Bu yüzden kişi kendini tam olarak birşeye hazırlamadımı her işi yarıda bırakır. Kendimizden başlatamayacağımız bir şeyi başkasından isteyemeyiz. Bir devrimci herşeyden önce tutarlı olur, sözü ile pratiği uyumluluk taşır. Bu nedenle kendi kişiliğimizde bir devrim yapmalıyız. Geçmişin tüm burjuva alışkanlıklarını sorgulamalıyız. Reformcu bir tarzda sorunların üzerini kapatarak, dönüşüm yapmak çözüm değildir. Zira üstü kapanan yaralar, günü geldiğinde deşilir ve kangren olur. O zaman artık çok geç kalmış olunur.

Sınıflı toplumun oluşmasından bu yana tarafsızlık, ara yerde dolanma diye bir olgu yok oldu. Yaşayan bir insan üretimdeki konumuna göre belirli fikirler elde edinir. Bu fikirler hiçbir zaman tarafsız-bağımsız olamaz, mutlaka bir sınıfın düşüncelerine tekabül eder. Tarafsızlık burjuvazinin emekçi yığınları, onların kendi davalarından soğutma-dışta tutma ideolojisidir. Bu yüzden tarafsızlık politikasına aktif bir şekilde karşı çıkmalıyız. tarafsızlığın burjuvaziyi güçlendirdiğini, onun değirmenine su taşıdığını emekçilere anlatmalıyız.

Biz politikadan anlamıyoruz, politika yapmıyoruz veya politika politikacıların işidir" şeklindeki savlar da yanlıştır. Bu da bir politikadır. Yığınları politikadan, kendi yaşantıları üzerine düşünebilme ve karar verme olanağından koparılması, onların adına asalak bir zümrenin beslenmesi politikasıdır. Bütün bu saçmalıklara karşı kararlı-azimli ve uzun vadeli ideolojik-siyasi mücadele verilmelidir. Çünkü her siyaset veya politika belirli bir ekonomik yapının yansıması olan üst yapısıdır. Hiçbir politika ekonomiden, üretim ilişki-

lerinden bağımsız olamaz. Bilakis onun üzerinde yükselir, ondan gıdasını alır ve ona hizmet eder.

Proleter devrimci insan bu yüzden; soyut insan hakları savunucusu olamaz. Toplumun çoğunluğunu oluşturan emekçi sınıfların hakları ile bir avuç sömürücü ve asalak sınıfların hakları eşit olamaz. Biz, gerçek demokrasi, çoğunluğun demokrasisi olan proletarya demokrasisini bu yüzden savunuyoruz. Biz, üretime katılan, kendi emeğiyle geçinen milyonlardan yana savaşıyoruz. Hiçbir insan, içinden çıktığı üretim ilişkileri ve sınıfından bu yüzden bağımsız ele alınamaz. Ama sınıfına ihanet edip, karşı sınıfa hizmet eden örnekler de az değildir. Bundan dolayı soyut insan haklarının değil, emeçi sınıfların ve ezilen insanların hakları için uğraşmalıyız.

Breycilik; burjuva toplumunun temel ahlak kurallarından biridir. Bireycilik, kişinin kendi kişisel çıkarlarını tüm toplumun insanların çıkarlarından üstün tutmasıdır. Bireycilik, kollektif ve toplumsal yaşamın önünde en önemli engellerden biridir.Bireycilik, bencilliği yaratır, herkesi kendi çıkarlarına kullandırır. Fedakarlığı ret eder, hep başkalarından sorumluluk ve fedakarlık bekler. Bencillik, kişinin kendini herşeyin merkezinde görme olayıdır. Bireyciliğin kutsanması burjuva kültürün yaşatılmasıdır, onun güçlendirilmesidir.

İnsanın egoizmi ve kendini öncelikle düşünmesi, diğer insanlarla kaynaşmasının önünde engeldir. Çünkü egoizmde bireycilikten kaynaklanan ben merkezcilikten duraklayan bir burjuva ahlakıdır. Kendi gemisini kurtaran kaptan misali, her işte kendini kenara çıkarma, bütünden sorumluluk hissetmeme anlayışı bu yüzden yanlıştır. Böylesi yanlış anlayışlar, bireyin kendi kutsanmış çıkarları için köşeyi dönme, kendi hayatını kurtarma çabalarını da doğurur. Dolayısıyla proleter devrimci insan kendisinin değil, emekçi sınıfların çıkarlarını herzaman öne alır. Basıt küçük burjuva çıkarlar için, toplumun çıkarlarını feda etmez. Başkaları onu yapıyor diye, tepkici davranamaz. Kendi inandığı dava doğrultusunda emin adımlarla yürür. Bütün bunlardan sonra önyargıcı olmak, bizimle birlikte olan herkese şüpheci gözle yaklaşmak gerekir mi? Hayır bu da bir küçük burjuva hastalığıdır. Kendinden başkasına güvenmeme, kendindeki hastalıklara herkesi ortak etmeye çabalama vs.. bireyi çürümeye sürükler. Bu konuda en doğru yöntem, herkesin kendisini sorgulaması, kendi hatalarını ortaya koyup aşmaya çalışmasıdır. Başkalarının hata ve eksikliklerini sürekli öne süren kişi, kendisinin hatalarını gizlemek istiyor. Ama bu alışkanlık giderek bir günah keçisi yaratır ve asıl hastalık sahiplerini gizler. Bu durum içimizdeki düşmanı besleyip büyütür.

Önyargıcı, insanlara önceden sonucu belli olan anlayışlarla gidilemez. Önce onların fikirleri, durumları, konumları bilinmelidir. Bu anlayış kalıplaşmış ve zor değişebilir düşünce silsilesinden kaynaklanıyor. Kişi kendini değiştirmeyi istemiyorsa, yenilenen ve değişen herşeye karşı çıkar. Kendisi gibi düşünmeyen, herşeyi ve hekesi hor görür. Kendisinden olmayan düşüncve ve öneriler gelince hiddetlenir. Oysa bu durum, tarihi geriye çevirmeye hizmet eder. Evrende herşey bir diyalektik gelişme seyri izler. Hiçbir şey yerinde saymaz, bu yüzden yeniliklereyeni düşüncelere karşı çıkılmamalı, ona saygı duyulmalıdır. Burjuvazi ancak gelişmeye karşı çıkar, art niyetle birbirleri hakkında şüphecilik-önyargı ve güvensizlik yaratır. Bizler bu konuda da kendimizi burjuvaziden ayırmasını bilmeliyiz".

Önyargı-şüphe, bilmeden eleştiri
Konuşmadan anlamadan neden yorum
Kalıplaşmış düşünceler uğruna mı?
Gelişme ve değişmeye tepkimidir?

Senden olmayana da yer açmalısın
Darkapıcı olma, içi dar hiç olma
Türlü düşüncelere ve çiçeklere
Toprağı bir olan herşeye açık ol.

Kiraz çiçeğine gölge etme, onu sev
Yasemini'in tomurcuklarını ezme sakın
Vazgeç senin gibi olmayanı silmeye
Senin gibi düşünmeyeni hor görmeye.

H.HALİS

Umut yaşlı adamın biten çayını doldurduğunda, o çayını karıştırmaya başladı. Anlatılan sorunlar üzerine bir fikir teatisi ve sorular bölümüne geçilmişti. **Diren;** *"Hocam, bu anlattıklarını çok olumlu ve geliştirici olarak görüyorum. Ama insanların egoizmi oldukça çoktur, bunu çok zor yok edebiliriz. Örneğin çalıştığım işyerinde kendine devrimciyim diyen kadınlar bile, tam bir burjuva kafasıyla çalışıyorlar. onların yerini kapmak için, arkadaşlarını işverene şikayet ediyorlar. Yeni işçiler üzerinde baskı kuruyorlar, onların işyerine alışmalarına engel olmak istiyorlar, Fazla çalışıp rekabet ediyorlar vs. ".*

Barış, defterine tuttuğu notlardan başını yavaş yavaş kaldırarak; *"Evet benimde söyleyeceğim bazı şeylerim vardır arkadaşlar.Gerçekten de eğitimimizin konusu çok önemlidir. Kendini değiştirmeyen bir birey, toplumu hiç değiştiremez. Benim sorum da isimlerimizi seçerken amaçlarımıza uygun davranmışız herhalde."* (gülüşmeler, laf atmalar).

Eylem: *"yine saçmaalıyorsun Barış".*

Yaşlı adam: *"Eylem arkadaşına karşı*

saygılı ol. Sen de konumuza dön Barış ,zamanımız kısıtlıdır, herşeyi bugün burada çözemeyiz".

Eylem: *"Özür dilerim. Barış lütfen konumuzu dağıtma.*

Barış: Başını yeniden defterinden kaldırarak;" *Evet arkadaşlar neredeydik. (yeniden gülüşmeler), ben ciddiyim arkadaşlar hocamızın isimlerimizi özenerek seçtiğine inanıyorum. Bir umudumuz vardır, bunun için eyleme geçmeli ve gerçek barış için direnmeliyiz. Bu doğrumudur hocam?"*

Eylem, çekirdek yemekten vazgeçti. Gülmesi de bitmişti. *"Biz Barış'a gülüyoruz da, galiba. Barış haklıdır arkadaşlar".* (Bu defa da Barış'ın yüksek kahkahalarıyla karışık toplu gülüşmeler) *Neyse gülmek sağlıklıdır, ama eğitimimizi kaynatmayalım. Barış haklıdır. Çünkü kavramlardan eğitime başlamalıyız. Aklımıza takılan herşeyi konumuza bağlı olarak sorup öğrenmeliyiz. zira bize de dışarıda soruyorlar, cevap veremeyince kötü oluyor. İkinci olarak kalıplaşmış düşüncelerden bahsedildi. Bir insanın etrafı duvarlarla örülmüşse, kimseyi bu dünyasına yaklaştırmıyorsa, işine gelmeyen şeylere ve insanlara "Tu kaka" diyorsa bu insanlara bizler nasıl yaklaşabiliriz? Yani, bazen insan cesaret edip böyleleriyle konuşamıyor. Ben şahsen cesaret edemiyorum".*

Son konuşmayı Umut yaptı. *"Benim için anlatılanların hepsi çok yeni. Aslında hepsini yaşıyoruz, ama şimdiye kadar hiç te kafa yormadım. Bunun yanlışlığını şimdi görüyorum. Anladığım kadarıyla kendini sürekli olarak yenileyen, eskiye ait olan tüm yanlış alışkanlıkları sorgulayan, somut koşullara kendilerini sürekli uyduranlara devrimci denir. Böylesi insanlarda çevrede çok azdır, biz onların değerini bilmeliyiz. Öte yandan geçenlerde ilkelerden taviz vermemeyi ve somut durum adına revizyonistlerin sosyalizmin eskidiğinden bahsedilmişti. Burada biraz kafam karışıyor"* dedi. Bu konuşmadan sonra yaşlı adam yeniden konuşmaya başladı. Böylelikle eğitimin ikinci bölümüne geçildi.

"Zaman oldukça ilerledi gençler, şimdi konumuzu toparlamaya ve sorunlarımızı çözmeye başlayalım. Eğitim konusuna bağlı olarak, güncel sorunlara da tavır takınmak zorundayız. Yani biz eğitimi günlük genel sorunları çözmek, ona yol göstermek, kısaca somut için yapıyoruz. Ama bir günde her sorunu çözemeyiz. Bu yüzden şimdi sırasıyla, konumuzla bağ içinde bilmek istediğimiz sorunlara geçelim. Bu bir başlangıç olmalı, reçete gibi kavranmamalı. Herkes genel doğruları, kendi somut koşullarına kendisi uygulamalı. Kendi tecrübelerini eklemeli, yeni yeni fikirler geliştirmelidir vs.

İşyerinde, üretim sürecinde bir devrimci işçinin tavır ve davranışlarının ne olması gerektiği ile işe başlayalım. İşyerleri kapitalist ile işçi sınıfını karşı karşıya getiren üretim alanlarıdır. Kapitalist, yani burjuva burada üretim araçlarının-işyerinin mülkiyetini elinde bulundurur, üretime katılmaz. İşçiler, yani proletarya ise üretime başından sonuna kadar katılan, emeğinden başka hiçbir sermayesi olmayan ve yaşamak için işgücünü satmak zorunda kalan, toplumun en devrimci sınıfıdır. Patron, işçinin emeğinin bir kısmını, onun yeniden yaşayıp-çoğalıp-çalışabilmesi için işçiye öder. Biz buna, işgücü, ya da asgari ücret diyoruz. Geriye kalan en büyük payı, billurlaşmış metaya dönüşmüş payı kapitalist elkoyar. Buna da ödenmemiş emek veya sömürü payı diyoruz.

Tepenin doruğunda çam olamazsan eğer,
Ol da fundalık ol, bir koyakta kal;
Çay kenarında funda ol ki övgüye değer,
Ağaç olamazsan sen de çalı ol.

Çalı olamıyorsan, oluver biraz çimen,
Anayol üzerinde onu şenlendirerek;
Misk geyiği olmazsan, tavşak oluver hemen,
Ama göllerdeki en kıvrak tavşak.

Hep kaptan olamayız, tayfamız da olmalı,
Hepimize yapacak bir şeyler var burada;
Büyük iş yapılacak küçüğü de yapılmalı,
Zorunlu işimiz hemen şurada.

Anayol olamazsan, o zaman ol patika,
Yıldız oluver, güneş olamıyorsan eğer;
Yengin ya da yenilgin ölçülemez bununla,
Ne verebilirsen iyisini ver!

Douglas Malloch

Bir işyerinde yapılan tüm işler kapitalistin çıkarınadır. Eğer bir işçi, hele bu işçi devrimci olduğunu da iddia ediyorsa, işverene çalışma dışında hizmet edemez. Onun karının çoğalması için kendi küçük hesaplarını düşünemez. Bir işyerinde mesayi yapmak genelde yanlıştır. Eğer ücretiniz yetmiyorsa, saat ücretlerinin yükselmesi için çalışılmalı. 50 kişinin çalıştığı bir işyerinde kapitalist birer saat mesayi yaptırarak, 6 tane işçinin işe alınmasını önler. Ama onunla da bitmez, hergün işleri ve mesayileri sıklaştırarak kendi işçilerini de giderek azaltır. Bu yüzden meesayi için çalışmak, hele de işverenin temsilcisi olan ustalara yağcılık yapmak, kapitaliste yapılan bilinçli veya bilinçsiz bir gönüllü uşaklıktır.

Bir işçinin kendi yerini sağlama almak ve bir mesayi fazla yapmak için arkadaşlarını şikayet etmesi, tamamen karşı devrimci bir olaydır. Böyleleri tecrit ve teşhir edilmeli, burjuva çıkar hesapları ortaya konulmalıdır. Arkadaşlarıyla iyi geçinmeyen, onunla rekabet eden, ona yardımcı olacağı

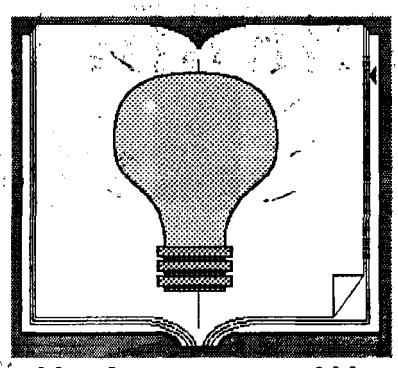
yerde yenidir diye engellemek isteyenleri de uyarmak gerekiyor. Bütün bunlar için ilk önce ikna, sonra da teşhir metodu uygulanmalıdır. Bu gibi davranışlar içinde olan insanlar, kapitaliste karşı sürekli susarlar. Eğer bunlar sendika yönetimlerinede gelirlerse tam bir sendika bürokratı ve işveren uşağı haline gelirler. Bu nedenle, devrimci proletarya bu burjuva ahlak ve alışkanlıklara karşı başından itibaren hiç uzlaşmadan ve vakit geçirmeden ideolojik mücadele yürütür.

Barış'ın isimler konusunda söylediği şeyler doğrudur. O, genellikle böylesi ince şeyleri inceleyip nedenlerini buluyor. (gülüşmeler-doğrudur hocam bayağı merakçıdır.) Yanlış yargılar peşindeyiz gençler. Barış'ın merak ettiği örgütsel-kişisel ve yanlış bir konu değildir. O bir araştırmacı, siyasi konulara kafa yoran bir proleter aydının çekirdeğidir. Onun bu yönünü bilin ve sizler de uygulayın. Ama onun da bir yanlışlığı vardır. Onu da mutlaka aşması gerekmektedir. Olaylara, sorunlara kısa yoldan tavır takınacağı yerde dolaylı ve üstü kapalı yollarla ima etmesi gereksizdir. Eğer sıradan bir insana anlatıyorsa bir konu etraflı ve basit kavramlarla yapılmalı. Ama bilen insanlara ajitasyon çekmek kafa şişirmeye ve dinleyicileri dinlememeye, isyana sürükler.

Eylem'in kalıplaşmış insan hakkındaki görüşleri, bir yanıyla doğrudur. Yani böylesi insanları değiştirmek ve hatta yaklaşmak ta çok zordur. Ama önemli olan zorlukları aşabilmektir, kolayları devrimci olmayanda başarabilir. Bir kere hep aynı yapan ve aynı düşünen insan olamaz. Diyalektiğe göre herşey değişir, gelişir. Evren'de yerinde sayan birşey olamaz. Böylesi insanlara da bir şans tanınmalı, ilk önce hoşgörülü olmalı ve engin davranmalıyız. Farklı kişilik, düşünce ve yapılanmalara enbaşta kendimizi hazırlamalıyız. Değişik fikirlere, önerilere, uygulamalara açık olmalıyız. İnsanları oldukları gibi ele almalıyız.

Bunu başarabilmek için insanları sevebilmeli, onlarla dost olabilmeliyiz. İnsanlarla birlikte yaşamasını ve birşeyleri paylaşmasını hedefleyemezsek, en başta kendimizi belirli kalıplara hapsederiz. Bir ideolojik hedefe varabilmek için burjuvazi ile müacadele, dost sınıf ve tabakalardan insanlarla uzlaşma ve birlik olmalıdır. Ama bu, onların küçük burjuva alışkanlıklarıyla ideolojik bir uzlaşma olamaz. Birkere herkes herkesi sevemez. Çünkü herkesin değişik özellik ve hareketleri vardır, varolacaktır. Benim sevmediğim bir huy-hareket bir başkasının hoşuna pekala gidebilir. Kafalarda ideal insan tipi yaratılmamalıdır, ideal insan sınıfsız toplum mücadelesinin bir ürünü olacaktır. Ama bugünden o topluma gidecek insanlar, öncü proleterler yetiştirilmelidir.

Proletaryanın sınıf çıkarı için çok fedakarlıklar ve çok yönlü mücadeleler gerekiyor. Bu mücadelede karşımıza çıkan bazı inatçı ve değişmez insanlar yüzünden, bizler de değişik küçük burjuva hatalarına giremeyiz. Örneğin duygusal davranıp tamamen soğumak, ya da daha ileri giderek kin ve hatta intikam gütmek gibi. Oysa bizler insanları af edici, olgun ve kazanclı olmalıyız. Böylesi ilişkilerde karşı tarafı sürekli olarak bize ve topluma karşı yaptıkları hata ve saygısızlıklara karşı özeleştiri yapmaya zorlamalıyız. unun yapılmamış olduğu biryerde kişilerin birbirlerine güvenleri olamaz.

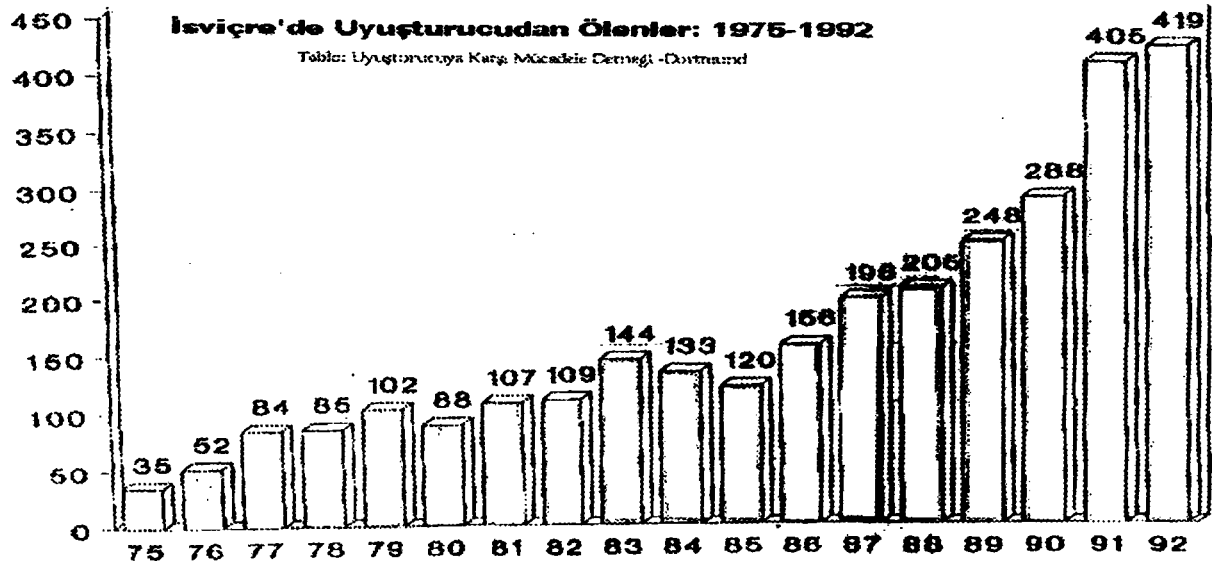
Tek başına bireysel kurtuluşunu hedeflemeyen, toplumsal bir sorumluluk ve mücadele gereği duyan insanlar yaptıkları tüm hatalarında özeleştirici olurlar. Başka insanların açıklarıyla değil, ilk önce kendi hata ve zaaflarıyla uğraşırlar. Kendini gizleyen, başkalarının hatalarını öne çıkaran insan da egoisttir. Çünkü, o kendini yükseltmek gayesiyle başkalarını kurban etmeeyi tasarlar. O, toplumun devrimci çıkarlarını değil, kendisinin kişisel ego'sunu tatmin etmek için uğraşır. Böylesi insan ve alışkanlıklara karşı ideolojik ve siyasi mücadele yürütülmelidir. devrimci çalışmalara kendilerini vermeyip kişisel sorunlarla uğraşan, kendilerini sürekli pür'ü-pak gösteren insanlara hiç bir zaman güvenilemez. Bunlar ilk önce alçak gönüllü olmayı, ondan sonra da sınıfın çıkarlarını öne almayı öğrenmelidirler.

Bugün tartışma konularını yeniden toparlarsak, önemli bazı sonuçlara varabiliriz sanırım. Herşeeyi tam anlamı ile birgünde halledemeyiz. Bir ipin ucundan tuttuk, gidecek çok yolumuz var daha. Bundan bıkmamalı, usanmamalı, hep yürümeliyiz. burada öğrendiklerimizi pratiğe uygulamalıyız. İlk önce kendimizi yeniden kalıba dökmeli, sonra çevremizdeki emekçileri değiştirmek için çabalamalıyız. Ancak bunlardan sonra özgürlük-kardeşlik-eşitlik gibi yüce idealler için güçlü bir savaşım verebiliriz, mücadelemizden başarılar elde edebiliriz. Tarafsızlık, siyasi bağımsızlık, bireycilik, egoizm, küçük çıkarlar uğruna işverene yağcılık ve uzlaşmak vs. gibi burjuva hastalıklarını öğrendik. Kendi hatalarını sinsice gizleyip, sürekli başkalarını hedef gösteren kalıpçı ve çifte standartçıları gördük. Şimdi hiçkimseye kin gütmeden, çevremizdeki insanların bu alışkanlıklarını kararlı ideolojik mücadeleler ile aşmaya çalışmalıyız. Sorun dünyayı değiştirme sorunuysa, basit hesapları ve çıkarları bugünden terk edelim. Geleceğin tohunlarını sınıf mücadelesiyle birlikte ekelim. Bugünlük bu kadar, gelecek eğitimde aldığımız yerden devam ederiz".

❐❐❐

ZARARLI ALIŞKANLIKLAR KÜLTÜRÜ -II-

A. KULOĞLU

Bir önceki sayımızda "Zararlı alışkanlıklar ve bunun bir aracı olan uyuşturucunun nasıl dağıtımının yapıldığı, kimler tarafından üretildiği" üzerine durmuştuk. Bu sayımızda ise "İnsan Sağlığına ve Topluma Verdiği Zararlar" üzerinde duracağız..

Takriben yüz elli yıl önceleri Alman labaratuarlarında **KOKO** bitkisinden kimyasal yöntemlerle Kokain'in bulunması, kullanılan insanlarda belli bir süre yorgunluk, açlık hislerini gideriyor olması kokoin'e olan ilginin çoğalmasına neden oldu.

Kısa bir süre içerisinde koko bitkisinden ABD'den Avusturalya'ya, oradan Fransız ve Almanlar eliyle Afrika'da yoğunlaşmıştır. Bindokuzyüzün hemen başında Alman kimya tekeli olan Firma **Bayer** tarafından eroin isimli bir uyuşturucu geliştirildi. Bin dokuzyüz otuzlu yıllara kadar eroin **Bayer** tarafından üretilen birçok ilaçta kullanıldı. Daha sonraları **İGfarben** Alman firması tarafından üretilen eroin tutarı iki ton civarındaydı. **Mkerc** firması tarafından **Ecstasy** adlı sentetik uyuşturucu madde üretilmiştir. Alman emperyalistlerinin bizzat üretimini ve dağıtımını yaptığı eroin, kokoin ve sentetik uyuşturucu maddelere karşı halktan gelen tepki üzerine sahte yasaklamalar getirerek Amerikan emperyalistleriyle birlikte üretimi Latin Amerika ülkelerine kaydırılmıştır.

Peru, Bolivya, Kolombiya, Ekvator ve Breziyla'da **kokain, eroin** ve diğer uyuşturucu maddelerin çoğu üretilmiştir. (%55 Peru'da, %30 Bolivya'da, %15 civarında da diğer saydığımız devletlerde üretilmektedir.) Emperyalistler halka karşı ne kadar yasakladık derse desinler, kurmuş oldukları mafya ve şebekeler üzerinden halkı zehirleyip lumpenleştirmeye devam etmektedirler.

Zararlı alışkanlıklara neden olan maddelerin, insan vücuduna yaptığı tahribatlara gelince;

Sigara: (Nikotin) Sigara yasak olmamasına rağmen içildiğinde insan sağlığına verdiği zararlar başlıca şunlardır: Mide ve bağırsak hastalıkları, solunum yolu, akciğer kanseri, gırtlak kanseri, damar tıkanıkları ve kalp kirizlerine yol açmaktadır. Ayrı-

ca halka açık yerlerde kullanılırsa diğer içmeyenlerde aynı içenler kadar etkileniyor.

Alkol: Alkol alındığında mide, bağkırsak, kan dolaşımı, ağır karaciğer ve siroz hastalıklarına sebebiyet veriyor.

Sentetik uyuşturucular: Baş dönmesine, uyumama hastalığına, ağır karaciğer hastalığına, sinir sistemi bozukluğuna ve kemik erimesine sebep oluyor.

Afyon: Sigarayla birlikte içilir. İnsanda büyük deprasyona neden olur. İçen insanı toplumdan tamamen koparır. Beyin ve damar hastalığı yapar. Suya karşı büyük alerjisi olduğu için vucutta büyük su kaybına neden olur.

Kokain: Kokain koko yapraklarının toz halindeki biçimidir. Buruna çekilerek, yada iğne ile kullanılmaktadır. Kokoin kullanımı pisikolojik bağımlılık, sinirlilik, zorbalık vb. yan atkileri birliktei geririr. Sürekli kullanımı derin deprasyonlara ve vucüt parçalanmasına varan zayıflıklara yol açmaktadır. En kötü kullanım şekli Eroin ve metodonla birlikte kullanılmasıdır. Sinir bozukluğuna ve ağır karaciğer hastalıklarına neden olur.

Crack: Crack kokoin'in kimyasal bir çeşididir. Kül rengine benzer. Pipoyla veya sigarayla sarılarak içilir. Kullanıldıktan birkaç saniye sonra delilik, dengesizlik ve konuşmama gibi rahatsızlıklara yol açarak krizlere neden olur. Aynı zamanda nefes darlığı ve kalp krizi görülür.

Canabis Ürünleri: Bir hint bitkisidir. Değişik uyuşturucularla üretilir. Bu uyuşturucu tütünle karıştırılarak veya sigara şeklinde sarılarak içilir. Geçlerde deprasyon, ilgisizlik ve vucutta gelişme eksiklikleri yaratmaktadır. Ayrıca kriz dönemleri daha etkili bir uyuşturucu kullanma arzusunu doğurur.

Opiata: Bu uyuşturucu çeşidi kendi arasında üçe ayrılır.

A-Morfin: Opium çeşitlerinden olup tıpda ağrı kesici olarak kullanılır. Uyuşturucu niyetine kullanıldığı taktirde eroindeki sorunlara yol açar.

B-Eroin: Morfin'in yasadışı yollardan elde edilmiş şeklidir. Burundan veyahut iğneyle çekilerek kullanılır. Kronik eroin kullanımı kişilik değişikliklerine ve sağlık açısından diğer uyuşturuculardan daha kötü sonuçlara yol açar, ölüme neden olur.

C-Metadon: Kimyasal olarak üretilmiş bir opiat çeşididir.Doktor kontrolü altında Eroin bağımlılarına verilir.

Birkaç haftalık kısa bir araştırmada olsa bilgi bakımından yararlı olduğu inancı içerisindeyiz. Bilgi alma için başvurduğumuz kurum ve kuruluşlar genellikle geniş bilgi vermekten kaçındılar. Bilhassa uyuşturucuyla mücadele büroları ancak uyuşturucu bağımlılarının kendilerine baş vurduğu takdirde kısmi de olsa tedavi ettirme imkanlarının olduğunu, bu hususta daha fazla yapabilecekleri birşeylerin olmadığını söylediler. Bu işin çözümünü burjuva devletlerden ve onun yan kuruluşlarından beklemek devrimciler açısından yanlış olur. İvedilikle sosyalist halk devrimine ihtiyaç vardır. İşçiler kendi iktidarlarını kurduğunda, insanlığa zararlı olan tüm kötü alışkanlıkların nedenlerini de zamanla söküp atacaktır.

❐❐❐

'Zimanê Çiya'

Dağların Dili

DUİSBURG- Fondaki ses bir anda bütün salonu etkisi altına alıyor. Tank, uçak, motor vb. sesleri birbirine karışmış; hepsinin sesi birden çıkıyor, soğuk, mekanik. Ardından insan çığlıkları ile rüzgar sesi, bir de köpek havlaması. Ani bir sessizlik çöküyor salondaki seyirci üzerine, felaketin habercisi gibi bir sessizlik; fırtına öncesi sessizliğidir bu. Megafondan tek tek çağrılan isimler sessizliği yırtıyor. Fondaki ağıtlar öyle ki en zalim yaratığı dahi duygulandırır... Artık hiç şüphe yok, dünyada hiçbir benzeri dahi olmayan bir ülkedir sözügeçen; Kürdistan! Bu Kürdistan'da bir an dahi bulunmuş olsa, İngiliz yazar Harold Pinter'in gözünden de kaçmıyor.

yukarıda bahsi geçen, İngiliz yazar Harold Pinter'in 1985'te Kuzey Kürdistan'a yaptığı kısa geaziden sonra tuttuğu notlardan Kürtler üzerine kaleme aldığı "Dağların Dili" adlı tiyatro yapıtıdır. Oyun İngiliz Devlet Tiyatrosu ve başka ülkelerde de sahnelenmiş. Sözkonusu olan bir tiyatro eseriyse, yazmak tek başına birşey ifade etmiyor; onu bir de yoğurup seyircisine aktarma sorunu var ki, bunu da genç bir tiyatro gurubu olan "Tiyatro Botan" yapıyor. Tamamiyle özveri ve iyi bir kollektiviteye bağlı bu gurup, yeterince oyuncu ve gereç kapasitesine sahip olmadığı da göz önüne alındığında, gerçekten de iyi bir yorumla, başarılı bir oyun çıkartmış.

Oyun en son 13 Eylül 1993'te Almanya'nın Duisburg şehrindeki Clauberg-Halle'de sahneye aktarıldı. Bir cezaevinin nizamiyesinde başlayıp biten eser dört perdelik ve bir saatin biraz üstünde. Oyunun yedi kişilik kadrosu şöyle: Ana: Zera Feqi, yabancı kadın: Serpil, zabit: Şahin Doğan, çavuş: Kurmane, nöbetçi: Caner Mirkan, tutuklular: Hasan Mak, Serdar Güntaş. Yönetmen ise aynı zamanda yazar ve oyuncu olan Ferhadê Feqi. Sahne dekoru bir büst ve arasıra gelip giden sandalyelerden ibaret. Oyun; oğlu hapiste olan bir Kürt ana ile, yine kocası ayni hapiste olan yabancı uyruklu bir kadının üç nizamiye görevlisi ile aralarında geçen "traji-komik" ilişkisinin bir anlatımı. Perdeler arasına serpiştirilmiş güldürü unsurları, konuya uygun "kara mizah" türünden.

Konusu kısaca şöyle: Daha sonra nizamiye görevlilerinin densizliğine karşın kişiliğine sahip çıkacak yabancı kadın tecavüze uğrarken, Kürt ana ise oğluyla görüştürülse dahi, onunla dili yasak olduğundan konuşamayacak, aşağılanıp horlanacak. Kocası gözleri bağlı bir şekilde tecavüze uğramış yabancı kadının önüne atıldığında artık o da ana gibi dilsizdir. Söyleyecek kelime bulamaz. Ancak söylemek istediği fondaki hoparlörden içli bir şekilde yumuşakça salona yayılır. Bu türkçe bilmeyip saatlerce oğluna bakmakla yetinmek zorunda kalan ana da böyledir; düşünceleri Kürtçe ve aynı yöntemle fondan yayılır.... Bu seyirciyi kadere boğan anlamlı anlardandır.

Oyun Kürdistan'da askerlik yapanların pisikolojik ve çarpık ilişkilerini de irdeliyor. Daha sonra içine kapanan nöbetçinin Kürt olduğu anlaşılırken, çavuş ise intihara kalkışacaktır. Kürt askerin batı müziği önünde Türkçe dansı ise yozlaşmanın doruk noktasıdır. Oyunun bitiminde salondaki seyirciyle oyuncular birbirini alkışlarken, bu arada askerleri oynayanların da yuhlandığı gözlendi.

Hiç mi hata yoktu? Tabii vardı. Örneğin birinci sahnedeki genç kadının uyruğu tam olarak anlaşılamazken, fondaki müzik ise uzatıldıkça uzatılıyor. Yine birinci sahnede giyimiyle Kürt olduğu belli olan kadının ana olduğu ikinci perdede anlaşılıyor. Anayı genç bir hanım canlandırsa da, *"imkan yokluğu"* deyip geçiyoruz. Sahneler arasındaki ilişkilerde bir takım kopukluklar var. Fakat sahne teknikleri Hayrettin Özdemir'in oyundan sonra seyircilerden eleştirilerini aktarmasını istemesi, gelecek oyunların daha kusursuz olacağının müjdecisi gibi. Bir de birileri çıkıp bu yetenekli oyunculara Kürdistan gerçeğini kendi gözlemleriyle sunsa, Kürt tiyatrosu daha da coşkulu ve güçlü olacaktır...

❑❑❑

ROJHİLAT

Gabar ÇİYAN

1. Perde

Sorgu odasına benzer bir yer... yerde falaka ve sopalar. Bir köşede yırtık kanlı bir gömlek ve hemen yanında ağız üstü bir mekap ayakkabı. Yerde ucu jenaratöre benzer bir şeye bağlanmış uzunca bir çıplak kablo ve odanın tavanından aşağıya doğru inen bir şerit... Diğer bir köşede ufak bir masa ve önünde bir sandalye. Odanın ortasında boş bir sandalye daha...

Dışarıdan şarjör ve bağırışlar, odaya ellerinde makinalı silahlar ile tim ve komandolar dolar. Daha sonra kapıdan gerisine gerisine gelen, ellerindeki silahları kapıya doğrultmuş iki komando eri daha girer. İteklene iteklene elbiseleri kanlı ve yırtılmış, elleri arkasına zincir ile bağlanmış bir genç köylü getirilir.

Yapılan bir işkence seansından sonra, yarı baygın bir halde ortada duran sandalyeye oturturulur. Komando ve timlerin başında bulunan amir, sonuç alamayınca sinirli bir şekilde odada birkaç tur attıktan sonra masaya doğru gider. Çekmecelerinden kağıtları alıp okuyacağı sırada içeriye bir askeri amir daha girer. Daha önce içeride bulunan amir ona doğru giderken, içeridekiler esas duruşa geçerler.

1. Komutan: (sinirleri gergindir). *Elde edilen yeni bir şey var mı?!*

2. Komutan: *(he*m sinirli hem de şaşkın) *Maalesef komutanım... Beş gündür tum uygulamalara rağmen konuşturamadık.*

1. Komutan: (Küplere biner) *Yıllardır uğramadığımız dağlara nasıl ki jandarma korkusu hakim kılındı ise, bu sefer de sindirme korkusu kılınmalı!* (2. komutana, sinirli birşekilde) *Uygulayın bu köpeğe de aynısını! Ayrıca araştırın ve bulun onun ailesini!*

2. Komutan: (korku ile) *Emredersiniz komutanım!*

İçerdekiler bir yandan dışardan su alıp getirir, yere dökerken, diğer yandan da genç dövülerek soyulur. İşkenceye yeniden başlanır, cereyan verilir.

Salonu dolduran sadistçe gülüşler, işkence sesi, bağırmaları Cigerxwîn'in şiirinin vurgusu bastırır:

Top û lekên Kurd ketin zinaran
Li hawîr bûmba, tim gulebaran
Êrîş dibin ser komên neyaran
De rabe ser xwe kurê mi rabe.

Bavê te çû şer, şerê li meydan
Êriş dibin ser Îran û Tûran
Destên xwe dan hev Mûkrî û Loran
De rabe ser xwe kurê mi rabe.

Keç û kurên Kurd hemî şiyar bin
Ji bo serbestî hemi li kar bin
Ji hevre dost bin dijî neyar bin
De rabe ser xwe kurê mi rabe.

Dijware dijmin; Tûran û Firs e
Gernas û mêr be, ji wan metris e
Sibê şiyar bû li min nepirse
De rabe ser xwe kurê mi rabe.

Dibê bavê te di şer de bimrî
Zihnar kurê min nebî ti bigrî
Em têne kuştin ji bo ti nemrî
De rabe ser xwe kurê mi rabe.

Şiirin bitmesi ile dışardan iki tim gelir. Birisinin elinde balyoz, birisinde satır. Yerde baygın düşmüş gencin cesedi üzerinde dururlar. Bakışır ve gülerler.

Işıklar yavaş yavaş sönerken, bir el kalkar bisiri iner. Genç'ten sadece bir bağırış duyulur:

Yaşasın halkımızın ulusal kurtuluş müc...

Her yer yeniden aydınlanır. Sadece içerde bir komando eri kalmıştır. O da yerdeki kemik parçalarını vb. şeyleri genç köylünün parçalanmış elbise parçası ile çuvalın içerisine doldurur. Bez çuval kandan kıpkırmızı olmuştur.

Er, işini bitirir, çuvalı tekmeler ve dışarı çıkar. Sahne karanlığa gömülür.

2. Perde

1. komutanın makam odasıdır. Masada oturmakta, birşeyler yazmaktadır. Baş ucunda M.Kemal'in fotoğrafı, hemen yanında askeri birliğin flaması vardır. Masasının önünde oturmak için, iki koltuk vardır.

Kapı tıklaması ile bir komando eri içeri girer, selam verir;

K.Eri: *Komutanım öldürülen gerillanın köy ünün muhtarı geldi..*

Komutan: *Alın İçeri!*

Şalvarlı, kepli ve ayağında cizlavud ayakkabısı ile korkak bir köylü görünümündeki kişiyi gözleri ile süzen komutan, sakince ayağa kalkar ve kendisine yanaşır, yüzüne bakmadan ere bağırır;

Komutan: *Oğlum!*

Er: (koşarak gelir, selam verir) *Emret komutanım!*

Komutan: Getir bakalım o cesedi(muhtarı yeniden süzerek, alaylı ve sakince) Bakalım bu tip kahramanlar, bu muhtarın köyünden mi çıkıyor.

Muhtar korkuludur. Er dışarı fırlar. Elinde kana boyanmış kıpkırmızı bir çuval vardır. Kan damlacıkları akmaktadır. Çuvalın içeri girmesi ile komutan burnunu kapatır. Er de bir eliyle zaten burnunu kapatmıştır. Çuvalı muhtarın önüne bırakır. Muhtar elini korku ile çuvalın içine sokar ve kesilmiş bir kol parçasını ellerinde görünce, tekrar çuvala sokar. Komutan dayanamaz ve ere bağırır.

Komutan: *Çabuk götürün bu cesedi buradan! Bu pis kokuya dayanamıyorum. (Muhtara döner ve sinirlice) Tam üç aydır burada bekliyor, neredesiniz ulan? Yoksa bu sizin köyünüzden değil mi? Çabuk söyle ulan!...*

Muhtar: (Korkulu ve sapsarı kesilmiştir) *Evet bizim köyde... adı Rojhilat'tır. Babası Ehmed'tir. Ehmet Serhad. Şimdi dışardadır babası (yalvarırca bir tavır ile) Vileh komutanım bizim aile ilişkisi yoktur...*

Komutan: (sinirlidir) *Defol ulan! Çabuk babasını gönder içeri!*

Yamalı ceketli, kasketli ve şalvarlı adamı süzen komutan, dışardaki ere bağırır:

Komutan: *Çabuk o cesedi getir!*

Er: *Emredersiniz komutanım!*

Çuvalı ve kanı gören baba korkar. Bunu fırsat bilen komutan yanaşır ve duvarın köşesine bakarak;

Komutan: *Ehmed oğlu Rojhilat Serhed... Ne zamandan beridir oğlunu görmedin?* (sinirlice) *Söyle ulan! En son ne zaman eve gelmişti? Bir şeyden bahsetmişmiiydi sana, isim falan vermişmiydi?*

Ehmed: (korkuludur, çuvalı da onutmuştur) *Devlet çok büyüktür. Birkaç eşkiya Türk devletine karşı bir şey yapamaz! Oğlum eşkiya olmuş, haydut olmuş.* (sesini kaldırarak ve adeta oğluna saldırırcasına) *Devlete silah çeken kişi benim oğlum olamaz! Böyle bir evladı zaten redetmiştim. Allah devlete millete zeval vermesin!*

Komutan: (bir yandan burnunu kapatır ve kokuyu almak istemez, öte yandan bir baba sevgisi ile Ehmed'e yanaşır) *İşte baba ve vatan evladı dediğin böyle olur! Haydi cesedi al ve yolun açık olsun. (Baba cesedi alır ve tam çıkacağı sırada, komutan onu durdurur.) Ha unutma, burada söylediklerini köyde de köylülere aynen anlat. Olur mu?*

Kan damlacıkları çuvalın dibinden yere düşer. Komutan, bu çuval gibi adamın ardından sırıtır.....

3. Perde

(sahnenin yarısı karanlıktır, diğer yarısı aydınlanır) Uzaktan bir dağ, yanından akan bir nehir gözükmektedir. Ehmed başı önünde, bazen elindeki çuvala bakarak yürür. Yorulur ve dinlenmek için bir taşın üzerine oturur. Gözleri sürekli elindeki kanlı çuvaldadır. Çuvalın ağzını açar. Korku ile titreyen ellerini çuvalın içerisine sokar. Kesilmiş bir kol, oğlunun kolu çıkar. Kırık kol, kesik kolu gören babanın gözlerinden yaşlar akar. Baba kesik kolu göğsüne bastırır ve gözleri dağların dorukları arasında dalar.

(Sahnenin bu bölümü yavaş yavaş karanlığa gömülür)

(sahnenin diğer yarası aydınlanır) Ehmed henüz genceciktir. Genç karısı ile oturur sohbet eder. Hamiledir karısı. Karısının karnı üzerinde ellerini gezdiren Ehmed, dayanamaz;

Ehmed: *Eğer kız olursa adını "Gulê" koyalım.*

Karısı: *Ehmedo, biliyorum ki sen tıpkı keklik gibi kendi soyuna dost değilsin. Layık değilsin, ancak yine de sana bir oğlan vereceğim.(gülerek) Adını da Rojhilat koyarız.*

(beraber gülerler ve sahnenin bu yanı karanlığa gömülür)

(Diğer yanı aydınlanır) Ehmedo'nun gözleri hala uzaklardadır ve hayallerden uyanmamıştır. Gözlerinden kontrolsuz yaşlar akmaktadır. Salonu aniden dışardan gelen eko'lu bir ses doldurur:

- Eğer kız olursa adını 'Gulê, gulê, gulê, gulê," koyalım oyalım yalım yalım...

- Ehmedo medo medo medo, biliyorum ki sen tıpkı keklik gibi kendi soyuna dost değilsin, değilsin, değilsin, değilsin... Layık değilsin, ancak yine de sana bir oğlan vereceğim. Adını da Rojhilat, Rojhilat, Rojhilat, Rojhilat, koyarız yarız yarız...

Ehmedo bu sesler karşısında şaşkına uğrar. Göğsündeki kesik el ile ayağa kalkar, etrafına bakar, birşey göremez. Yine oturur. Elini korku ile çuvala sokar. Bu sefer Gerilla'nın ikinci kesik eli çıkmıştır. Ağlar, çöker, kesik elleri gösüne bastırır,

sarılmak ister, gözyaşları ve sessizlik takip eder bu olayı.

Yine ekolu değişik sesler salonu doldurur;

- Ehmet oğlu Rojhilat serhed Serhed Serhed... Ne zamandan beridir oğlunu görmedin? Söyle ulan ulan ulan ulan! En son ne zaman eve gelmişti gelmişti gelmişti?! Bir şeyden bahsetmişmiydi sana, isim falan vermişmiydi mişmiydi mişmiydi!?.

- Devlet çok büyüktür büyüktür büyüktür... Birkaç eşkiya Türk devletine karşı bir şey yapamaz! Oğlum eşkiya olmuş, haydut olmuş haydut olmuş haydut olmuş haydut olmuş haydut olmuş. Devlete silah çeken kişi benim oğlum olamaz olamaz olamaz olamaz! Böyle bir evladı zaten reddetmiştim, reddetmiştim, reddetmiştim. Allah devlete millete zeval vermesin vermesin vermesin!!!

- İşte baba ve vatan evladı dediğin böyle olur, böyle olur, böyle olur, böyle olur! Haydi cesedi al ve yolun açık olsun, olsun, olsun... Ha unutma, burada söylediklerini köyde de köylülere aynen anlat. Olur mu, olur mu, olur mu?

Ehmedo yine ayağa kalkar bir şey göremez. Utanır, yüzünü tırmalar, kendi kendine mırıldanır ***"ben keklik gibiyim, layık değilim..."***... Yere oturan Ehmed, göğsündeki kemikleri bir bebek gibi göğsü ile birlikte salar. Gözleri dalar yine hayallere, dağların arasında kaybolur. (Sahnenin bu tarafı karanlığa gömülür).

(Diğer tarafı aydınlanır) Ehmedo'nun yaşı biraz ilerlemiştir. Hanımı ile birlikte evde oturmaktadır. 14 yaşında bir genç içeri girer, bir elinde okul karnesi vb. şeyler, diğerinde bir kitap vardır. Anası ayağa kalkar oğlunu kucaklar. Ehmedo merakla:

Ehmedo: *Nedir o elindeki Rojhilat?*

Rojhilat: *Okul karnem ve takdirnamem.*

Anası sevincinden birkez daha oğlunu kucaklar. Bu arada elindeki kitap düşer. Baba kitaba uzanır ve okumaya çalışır...

Ehmedo: *Brînn nna Reş, Reş... Mus Musa An...ter (oğluna döner ve kitabı yere atar ve sinirlice) Bu ne biçim kitaptır ulan! (sigarasını yakar ve odada gidip gelir, anası kitaba uzanır ve Rojhilata uzatır).*

Anası: *(yumuşak bir sesle) Bu kitap neyin nesidir oğlum?*

Rojhilat: *Kürtçe bir kitaptır ana. Musa Amca'nın yazdığı Brîna Reş'tir.*

Ana: *(merakla) Neden bahseder oğlum?*

Rojhilat: *Biz Kürtlerin derin yarasından, kara yara'dan bahseder.*

Ana: *(güler ve oğluna yanaşır) Büyüyünce ne olmak istiyorsun, doktor mu?*

Rojhilat: *Evet ana! Ben çağdaş bir doktor alacağım. Kara yara'ları iyileştirecek bir doktor. (Rojhilat dışarı çıkar ve sahnenin bu tarafı karanlığa gömülür)*

(sahnenin diğer yanı aydınlanır) Ehmedo hala hayallerinden sıyrılmamıştır. Dışardan gelen ekolu bir ses o'nu uyandırır:

- Nedir o elinndeki Rojhilat, Rojhilat, Rojhilat, Rojhilat?

- Okul karnem ve takdirnamem, takdirnamem, takdirnamem, takdirnamem.

Brînn nna Reş, Reş... Musa Musa An..ter... Brînn nna Reş, Reş... Musa Musa An..ter... Bu ne biçim kitaptır ulan, ulan, ulan!

Bu kitap neyin nesidir oğlum, oğlum, oğlum?...

- Kürtçe bir kitaptır ana, ana, ana. Musa Amca'nın yazdığı Brîna Reş'tir, Brîna Reş'tir, Brîîna Reş'tir...

- Neder bahseder oğlum, oğlum, oğlum?

- Biz Kürtlerin derin yarasından, kara yara'dan, yara yara, kara yara'dan bahseder.

- Büyüyünce ne olmak istiyorsun, doktor mu, doktor mu?

- Evet ana! Ben çağdaş bir doktor olacağım. Kara yara'ları iyileştirecek bir doktor. Kara yara'ları iyileştirecek bir doktor. Kara yara'ları iyileştirecek bir doktor..

Yaşlı bir göz ile kanlı çuvalı olduğu gibi bağrına basan Ehmedo, ayağa kalkar ve deliler gibi koşar, kendi kendine konuşur "Kurban olduğum, çağdaş doktorum, layık olamadım sana"...

4. Perde

Ehmedo gibi yaşlanmış bir kadın evdeki divanda oturmuş, elindeki örgü ile meşgül olmaktadır. Ehmedo, elindeki kanlı çuval ile aniden içeri girer, ancak kendini ayakta tutamaz, yere düşer. Kadın şaşırmıştır. Olay karşısında, bir çığlık ile kocasına doğru koşar, su getirir, ayılmasına yardımcı olmak ister.Onu ayağa kaldırmak ister, ancak Ehmedo ayakta duramaz, ayakları tutmamaktadır. Onun kolu altına girerek sürükleye sürükleye divana yatırır.

Ehmedo yarı baygın bir halde konuşmak ister;

Ehmedo: (Gözleri ile çuvalı işaret etmek ister: *Rojhil... Rojhilat... gitti.* (gözlerindeki yaşlar, onun konuşmasını engeller ve elleri ile çuvalı işaret eder, baygın düşer).

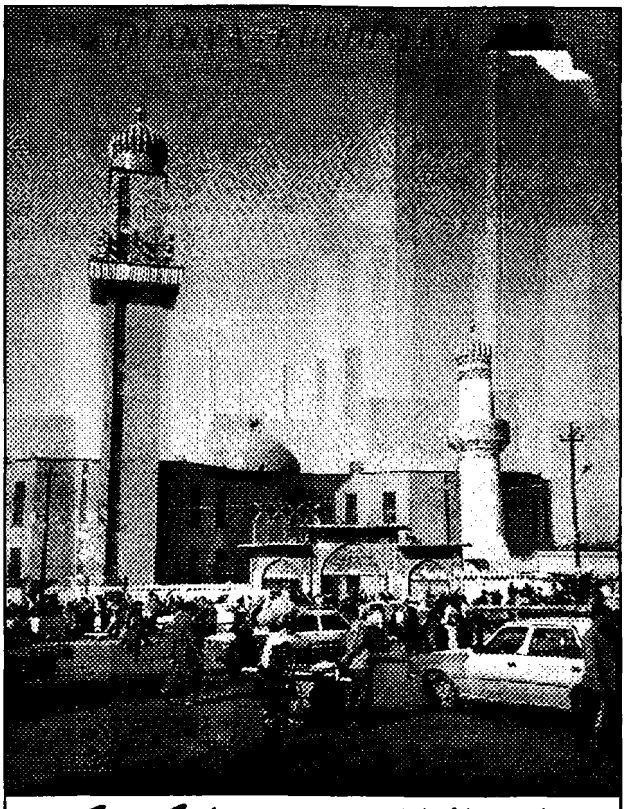
Karısının gözü kanlı çuvala ilişince ilkin korkar. Çuvala doğru gider. Ağzını açar ve kolunu sokar. Titrek elleri dışarıya çıkınca, gözleri kesik kola ve parmağındaki yüzüğe ilişir. Çığlığı gözyaşları takip eder, bir türkü salonu doldurur.

Ez xortê Kurd im, pir bi nav û tifeng
Va min hilgitî ye, bombe û tifeng
Ez diherim şer, ez diherim ceng
Ger ne Zîvirîm, dayê tu megrî

Ji vir heta Çîn, nav û dengê min
Cîhan tevde bihîst, şan û rengê min
Tu temaşeke, li şer û cengê min
Ku ez şehîd bûm, dayê tû megrî

Odanın her yeri Kesk, sor û zer ışıkları ile rengarenktir. Ana, çuvalı almış göğsünde taşımaktadır, donuktur. İçeriye giren bir grup silahla donatılmış, şal û şepikli gençleri görmemiştir.

İçerdeki gerillalardan bir kişi anaya doğru

Yeni Yılınızı en iyi dileklerimle kutlar, selam ve sevgilerimi iletir, başarılı çalışmalar dilerim.

Dostlukla... Gabar Çiyan /20.12.1993

yanaşırken, gözcü dışarıya bakmaktadır. Ananın omuzlarına elini koyan gerillaya gözü yaşlı ana bakar ve diğer gençleri de görür. Gerilla, anaya bir gül uzatır. Sarılır ana onlara, tek tek koklar onları.

Başlarındaki gerilla komutanı kanlı çuvala doğru gider. Bir gül oraya da bırakır. Ardından bayan arkadaşına bakar. Bayan arkadaşı Al Renkli bayrağı alır ve kanlı çuvala örter.

Saygı dırışına geçilir ve bir türkü sesi ile her yer karanlığa gömülür.

Min go; em ê brîndarê xwe
derman kin û şehîdê xwe veşêrin
Em ê sund bixwin, bi Qadî Mihmed û Şêx Seîd,
Min go; Xewka me nayê
Hu ev kul ji dilê me dernayê
Heta em ala rengîn nebînin
li serê zozazeên Kurdistanê Hildayê,
dil bi kulo...

Not: *Bu oyun Sosyolog Dr. İsmail Beşikçi'nin "PKK üzerine düşünceler, Melsa yay. Sf.69-70" çalışmasında bahsettiği olaydan esinlenerek tiyatroya uyarlandı ve kısa bir süre önce Musa Anter'in ölüm yıldönümü dolayısıyla Kürtçe olarak çıkan Gabar Çiyan'ın Êşa Zirav" adlı kitabından, yazar tarafından Türkçe'ye çevrildi.*

KÖLN 3. SİNAMA GÜNLERİ

H.HALİS

Bu yıl "Sinema Günleri"nin 3. sü 22-26 Ekim tarihleri arasında yeniden Köln'de yapıldı. Hergün ortalama 500-600 dolayında sinemaseverin izlediği film günlerinde, Türkiye'de ödül kazanmış veya iddiali filimler yer alıyordu.

22 Ekim Cuma günü "Sinema Günleri"nin açılışını; Köln Belediye Başkanı, Türkiye Kültür Bakanlığının bir temsilcisi, Köln SPD İl Başkanı ve ÇASOD başkanı, film sanatçısı Halil Ergün birer konuşma ile yaptılar. Betin Güneş'in yönetiminde "Bayer Senfoni Orkestrası"nın bir müzik gösterisinden sonra 1992 Sinan Çetin yapımı, ingilizce altyazılı "Berlin in Berlin" filmi oynatıldı. Bu filmi izlemeye çok sayıda Almanların da katıldığı gözlemlendi.

"Berlin in Berlin" filmi, Berlin'in Kreuzberg denen yabancıların ağırlıkta oturduğu ve giderek "getto"laşmış bir semtinde inşaatta çalışan bir Türkiye'li işçi ailesinin dramını anlatıyor. Bir münakaşa esnasında kaza sonucu ölen inşaat işçisinin ailesi ile, onun ölümüne neden olan Alman mühendisin aşırı bir fantazi ve tesadüfler zinciri gibi ilişkisini dile getiriyor. Film, tamamen birbirinden kopuk kişilik ve amaçları bir araya toplamış. Filmin konusu da, birbiriyle diyalektik bir bağı olmayan karmaşık olaylardan oluşuyor. Görsel değerlere ve ticari kaygılara değer veren, seyirciye olumlu bir mesaj veremiyen bir film kısaca.

Düzenli bir organizenin, iyi bir planlamanın uygulandığı Sinema Günlerini, birçok gazeteci ve sanatçı da izledi. Kitap-kaset ve film sergisini de "Yılmaz Güney Vakfı Destek Derneği" yine oluşturmuştu.

23 Ekim Cumartesi günü Yavuz Tuğrul'un yönetmenliğini yaptığı 1992 yapımı İngilizce alt yazılı "Gölge Oyunu" filmi ile başladı. Şener Şen, Mehmet Altuğ ve Larissa Liticheyskaya'nın başrolünü oynadığı filmin konusu; İstanbul'da artık nesilleri tükenen iki pavyon komedyeninin yaşamıdır. Film bu iki komedyenin birgün tesadüfen sağır ve dilsiz bir kadınla tanışmaları sonucu, bu kadının yaşantısını ve kendi yaşantılarını sorgulayan ve bilme gidişatını anlatıyor kısaca. Bu maceralı gidişat sonucu yaşamdan, bilinemeyen ve bilinmeyen birçok gölgenin olduğu, bunun hayatı önemli oranda etkilediği anlatılıyor.

Ögleden sonra Bilge Olgaç'ın yönettiği, 1992 yapımı "Kurşun Adres Sormaz" adlı film oynadı. Filmin başrolünü Halil Ergün, Aytaç Arman ve Şerif Sezer oynuyorlar. Bu filme ilgi oldukça fazla idi. "Kurşun Adres Sormaz" Kuzey Kürdistan'ın bir dağının tepesinde küçük bir oğluyla sakin ve yalnız yaşayan bir ailenin evine, kan davasından kaçan bir adamın sığınması ve ondan sonra ortaya çıkan kanlı olayları anlatıyor. Film bir toplumsal gerçeklik olan kan davalarını anlatirken, bunun karşısına doğru alternatifleri oturtamıyor. Herzamanki gibi Kürt insanının dilini değil, onun bozuk Türkçe şivesini esas malzeme yapıyor.

Bu film'den sonra "Çağdaş Sinema Oyuncuları Derneği" başkanı ve bu filmde baş rolü alan sinema oyuncusu Halil Elrgün ile bir söyleşi yapıldı. Bir saatlik söyleşide gelen soru ve eleştiriler üzerine Halil Ergün bu film üzerine kısaca şu görüşleri dile getirdi:

"Bu film Kürt veya Türk filmi değildir, biz buna Türkiye Sineması diyoruz. Kürtçe bilmediğimizden ve henüz serbest olmadığından o bölgenin insanlarının bozuk şivesiyle konuştuk. Bu film bir geleceği, yıkılması gereken geleneği anlatıyor. Ama biz

sanatçılar birçok baskı ile yüz yüzeyiz. Biz herşeye çözüm gösteremeyiz, onun hayatla çelişkisini dile getiririz. Kürtlerden bugün kan davasının bitip, ulusal kavganın verildiği söylendi. Bence bu henüz yanlıştır, bugünkü durum, ayrım gözetmeden insanların öldürülmesi de her iki taraf için de kan davasıdır. Türkiye Sinaması bir dizi sinemadan daha toplumsal ve kaliteli filimler üretiyor. Onun krizde olduğu ise, bazı film patronlarının oyunlarıdır.

Türkiye sineması artık önemli bir noktaya geldi, bazı toplumsal olayları artık seyirciye verebiliyor. Barışın, işçinin, emekçinin hakkını iyi anlamak için çocukların iyi eğitilmesi gerekiyor. Sanatçının insanı eğitmeye hizmet eden özgür yaratıcılığını yerine getirmesi için bugün ülkemizde bir demokrasiye ihtiyaç vardır. On yıldır sanatın gerçek anlamı unutturulmaya çalışıldı bize. Biz bazı gelişmelere reaksiyon olarak böylesi toplumsal filmleri yapıyoruz. Daha başka, seksolojik sapkın filmleri vs. çevirsek daha fazla para kazanabiliriz; buna rağmen onu istemiyoruz. Biz para için sanat yapmıyoruz...

Sanatçı herzaman topluma çözüm yollarını göstermez, onun önünü açabilir. Toplumsal dönüşüm ve çözümler geniş siyasi organizasyonlar gibidir. Çözümcü bir sinema anlayışı, bir işlev yerine getirmez. İnsan olma süreci, çok temel bir kültür sanat dünyasıdır. Bize geçmişi yalnızca tarih değil, destanlar-heykeller sanatsal buluntular verir. Bu yüzden herşeyden önce insanlaşma, insancıllaşma gerekiyor.

Türkiye sinemasının kötü bir konumda olduğu söyleniyor. Bence bu çok yanlıştır. Amerika ve ünlü Fransız sineması bizden çok mu ileridedeler bugün? Onların aydınları bizimkilerinden daha çok mu ileridirler? sanata değil, içreriksel işlevlere ihtiyaç vardır. Sanatçıya burada önemli görevler düşüyor. İşte bütün dünyada bu sancılar çekiliyor. Herşeyin mükemmel bir şekilde yansıması bekleniyor. Sinemanın "herşeyle hesaplaşması" bekleniyor. Biz daha toplum olarak, kendimizle hesaplaşamadık ki, 12 Mart'la, 12 Eylül'le hesaplaşmamışız, bunu sen gel sinemadan bekle, böyle olmaz...

Bugün Kürt sorununda askeri bir yaklaşım esas alınıyor, ama karşı tarafta duranlar da öyle yaklaşıyor. Kürtlerin kan davasını bıraktıkları, filmde bunun aşırı abartılmış olduğu belirtildi. Ama bugün Kürt hareketinin üstüne oturup sürdürdüğü yöntem de bu kültürden gelmiyor mu? Biz aydınlar hem devletten, hem sizden çekiyoruz. Türkiyede yaşıyor ve diyalektiği hayatın pratiğinde görüyoruz. Bizden yapamayacağımız şeyleri bekliyorsunuz. Sinemamızda bir Yılmaz Güney boşluğu vardır.

"Yol" filminin galasında 7-8 bin kişi vardı. Bu galaya çıktığım zaman, Fatoş Güney her zamanki yanlış yöntemiyle "Yol" filmini yine "Kan festivali ödülü almış bir film" olarak tanıttı. Bu film Türkiye ve doğu insanını en iyi anlatan bir gerçek sinema sanatı ürünüdür. Kan ödülünü alması bundan sonra gelir ve siyasal nedenlerden dolayı değil sanatsal değerinden dolayı bunu hak etmiştir. İşte bunlar öne alınmalıydı. Yılmaz Güney'in sinemasını yeniden Türkiye'ye taşınmasının önemi belirtilip öne alınmalıydı.

Bütün bu nedenlerden dolayı; filimleri salt bir Kürt sorunu ile sınırlamak çok yönlü değerlendirmeyi red etmek anlamına gelir. Bir sinemacı devrimciliği solculuğu meta haline getirmemelidir. Bu oportonizmdir, bundan tüm Türkiye toplumu ve devrimcileri çok şeyler öğrendi. Eskiden onbinleri yürütenler bugün nerededir? Çünkü kendi küçük burjuva istemlerini topluma adapte etmeye çalıştılar, bu da tutmadı. Medya vasıtasıyla şövenizm gittikçe körükleniyor, sanatçılar bugün birliklerini kuramıyor. Barış için bir seneryo yarışması açtık henüz sonuçlanmadı. Heryerde bir engel, bir baskı görüyoruz. Ama her şart ve zorluklar karşısında ezilmeyip, ona karşı birşey yapılmasının gerektiğine inanıyoruz..."

Akşam Vakti 1992 yapımı, Yavuz Özkan'nın yönetmenliğini yaptığı ve baş rollerini Zuhal Olcay ile Seray Aksoy'un oynadığı "İki Kadın" adlı film oynadı. "İki Kadın" filmi gerçek bir hayat hikayesinden yola çıkarak bir fahişe ile bir bakanın arasında çıkan olayları konu ediniyor. Bir bakanın çağırdığı fahişe ile çıkan çelişki sonucu, bakanın fahişeyi dövüp zorla tecavüz etmesi nedeniyle; fahişenin bakanı mahkemeye vermesini anlatıyor. Olayın günlük dedikodu gazetelerinde manşete çıkması, bakanın resmi eşinin harekete geçmesine neden olur vs.

Toplumsal bir sorun ve çürümenin anatomisini veriyor bu film. Bazı soyut, aşırı yorumlamalara ve sanatsal yetersizliklerine rağmen, çok önemli bir konuyu işlemiş, Oyuncular rollerini bilinçli ve gönüllü oynuyorlar. Yapmacık davranışlar ve zorlama etkilemeler fazla yoktur. Kısaca ileriye dönük çağdaş sorunlara parmak basan bir film. Bu filmden sonra başrol oyuncularından Serap Aksoy'un katıldığı bir söyleşi yapıldı ve arkasından 1992 Atıf Yılmaz yapımı "Düş Gezginleri" filmi gösterildi. Bu ikisini izleme fırsatını maalesef bulamadık.

24 Ekim Pazar günü 1992 Tunç Okan yapımı, başrollerini İlyas Salman ve Valerie Lemoine'nın oynadığı "Firminin İnce Gülü" adlı film ile devam etti. Bu film, bir tesadüf sonucu Almanya'ya gelip çalışan ve kazandığı para ile bir mercedes araba alıp Türkiyeye izine giden bir genç adamın hikayesini anlatıyor. Köyüne dönüp sevdiği kızla evlenip tekrar Almanya'ya dönmeyi isteyen genç adamı Kapıkule"den itibaren birdizi zorluklar ve tesadüfi olaylar zinciri karşılar. Yurt dışında çalışan işçilerin izin döneminde karşılaştıkları bir dizi gerçek olayı anlatın bu film. ilginç ve ye-

ni bir tema ile işlenmiş.

Daha sonra 1992 yapımı Memduh Ün'ün yenettiği ve 1993 Antalya altın portakal ödülünü alan, başrollerini **Menderes Samancılar, Günay Girik** ve Emre Akyıldız'ın oynadığı "**Zıkkımın Kökü**" adlı film oynadı. İngilizce alt yazılı oynayan bu film, en çok ilgi toplayan filmlerden biri idi. Adana'da yoksul bir ailenin yaşantısını konu edinen film, özellikle Muzo'nun şahsında gerçekçi bir oyun karekteri sergiliyor. Muzo'nun hayalindeki balon ve kırmızı çizmeler. Daha sonra film parçalarını birleştirip meydana getirdiği ve çocuklara gösterdiği filme dönüşür. Gecekondudaki yaşamları, kömür tozu yaparak, nalın'dan papuç üreterek ve bulgur yiyerek geçer. Yılmaz Güney'in fimmlerindeki temalara bir benzerlik veya benzetme sözkonusudur. Kısaca olumluya ilerleyen iyi şeyler vaadeden biir film.

Aynı günün akşamı izleyemediğimiz yine 1992 yapımı olan İrfan Tözüm'ün yönettiği "**Cazibe Hanımın Gündüz Düşleri**" ile **Yavuz Turgul**'un yönettiği "**Gölge Oyunu**" adlı filmler oynadı. Hale Soygazi'nin gelmemesi sonucu, o gün planlanan söyleşi yapılamadı. 25 Ekim Pazartesi günü 1992 Orhan Oğuz yapımı "**Dönersen Islık Çal**" filmi ile Sinema Günleri devam etti. Akşama Almanca olarak seslendirilen 1988 Enis Günay, **Rasim Kaynar** yapımı "**Vatan Yolu**" filmi oynadı. 26 Ekim Salı günü "**Berlin in Berlin**" ve "**İki Kadın**" filmlerinin yenidein gösterilmesinden sonra 1992 Mustafa Altıoklar yapımı "**Denize Hançer Düştü**" adlı filmin gösteriimi ile Sinema Günleri bu yıl son buldu.

Sinema Günleri gurbet olarak algıladığımız, ama aslında ikinci bir vatanamız olan Almanya'nın tam orta yerine Türkiye sinemasını taşıyan, buradaki insanlarımızı beyaz perdeye yaklaştıran ender sanatsal çalışmalardan bir tanesidir. Sanatçılarla-sanat severleri yanyana getiren bu çalışma önemli uzlaşıcı ve reformist yanlarına rağmen, sanat ve kültür ile ilgilenin çoksayıda entellektüel insanların ilgi odağı haline gelmeyi başardı..

Böylesi sanatsal etkinliklere el atılıp uğraşılmadığı koşullarda,kurulu düzenler bunları da yozlaştırmak için ellerinden geleni yapacaklardır. Bu bir araçtır, bu aracı kim kullanırsa ona hizmet edecektir. Bu yüzden çevremizde olup biten tün sanatsal faaliyetlere karşı duyarlı olmak, alternatifler yaratmak gerekiyor. Proletaryanın devrimci sanatı, hayatın pratiğinde doğup gelişecektir. sanatsal çalışmalara öteden beri proletarya hardeketi içinde bir ilgisizlik sözkonusudur. Sanata karşı ilgisizlik, onu kullanmayı öğrenmenin önünde en büyük engel olmuştur.

***Proletaryanın Devrimci Sanatını Yaşatmak, Sanatı Proletaryaya Mal Etmek İçin Görev Başına!**

❐❐❐

SİNEMANIN BİR DAHİSİ GÖÇTÜ

MAESTRO FELLİNİ

50 Yıllık Evlilik: Federico Fellini, Giulietta Masina

İtalyanların dünyaca ünlü sinema yönetmenlerinden Federiko Maesto Fellini 17 Ekim 93'te 73 yaşında geçirdiği ikinci kalp krizinden sonra komaya girerek, Bimini- Grand Hotel'de hayata gözlerini yumdu.

Fellini 50 yıllık sinema hayatında; siyah-beyaz sessiz filimlerden tutun, günümüze kadar en modern ve çağdaş filmleri yönetti. Hayal gücü yüksek, hayat dolu bu yönetmen dünyanın en ünlü oyuncularıyla birlikte çok önemli filimler üretti.

Federico Fellini 50 yıllık sanat yaşantısının yanı sıra 50 yıllık Giulietta Masiha ile evliliğiyle de ün kazanan bir yönetmendir. Aile yaşamındaki bu tutarlı birliği, sanatsal başarısı için belirleyici görüyordu o.

Federiko Fellini hukuk öğrenimi görürken, bir yerde tesadüfen yönetmen oldu. Henüz 20 yaşlarında iken basit senaryolar yazıyor, karikatürler çiziyordu. "Romantik, amaçsız, uzun saçlı ve kirli gömleğimle birgün rejisör oldum" diyordu kendisi.

❐❐❐

AĞIT

Y. ve S.: Yılmaz Güney/ G.y.: Gani Turanlı/M.: Arif Erkin/O.: Yılmaz Güney, Hayati Hamzaoğlu, Selmin Hürmeniç, Bilal İnci, Atilla Olgaç, Yusuf Koç, Şahin Dilbaz, Nizam Ergüder/1971 yılında çekilmiş bir Güney Film (Yılmaz Güney) yapımı)R.

ÖYKÜSÜ: Çobanoğlu (Yılmaz Güney), saçları eşek traşlı, yanık yüzlü, suskun bir kaçakçıdır. o yörede "beyaz donlular" adıyla anılan kaçakçı çetesinin reisidir. Elinde mavzer, dört adamıyla birlikte dağlarda, mağaralarda yaşar. Sürekli jandarma takibinde kaçak bir yaşam süren Çobanoğlu, yörenin hatırı sayılır tüccarlarından Nizamettin Bey'le bir mal teslimi için anlaşırlar. İncesu bölgesine dört teneke afyon götürülecektir. Bu işe karşılık olarak da adam başı ikiyüz lira, bir külot pantalon, çizgili bir mintan, iki kilo sabun ve on paket tütün alacaklardır. Çobanoğlu adamlarıyla yola çıktığında Sarı Veli adlı biri yöredekii başka bir kaçakçı çetesine durumu haber verir. Çobanoğlu ve adamları tuzağa düşürülür; Çobanoğlu, baskıncıları geriye püskürtür, ama bu çatışmada böğründen bir kurşun yarası almıştır. Bu nedenle sürekli kan kaybeder. Adamları, yakın köylerden bir kadın doktoru (Selmin Hürmeniç) kaçırırlar. Doktor kadın, dağlık yörede kurşunu çıkarırken Çobanoğlu'nun acılı sesi duyulmasın diye hep birlikte türkü söyler adamları. Çobanoğlu iyileşir ve ayağa kalktıktan sonra da ihbarcı, kancık Sarı Veli'den öcünü alır. Bu kez bir başka ihbarcı çıkar ortaya. Ve ihbarcı Ramazan'ın peşine düşüp iz sürer Çobanoğlu. Uzun bir takipten sonra Ramazan'ın bir mağaranın kovuğunda kıstırır. Ancak mağaranın içi karanlıktır. Çobanoğlu dışarıdan tuttuğu aynayla güneş ışığını mağaraya yansıtır. Ecel terleri döken Ramazan'ı gören Çobanoğlu, silahını ateşler. Öcünü almıştır...

Çobanoğlu çatışmalardan birinde son iki adamını da yitirince tek başına kalmıştır dağlarda. Artık dağlar haramdır ona... Birden doktor hanımı anımsayan Çobanoğlu, köye öner. Doktor hanımı bulur. "Kusura bakma, veda etmeye geldim. Bizi yanlış anlama. Sana düşkünlüğümüz kara kaşın, kara gözün için değil. Biz ilk defa insan kıymetini bilen birini görmüşüz" der ve gider. Beyaz donlu "son eşkiya", gözün alabildiğine uzayan boş düzlükte yürürken bir silah sesiyle irkilir. Sonra düşer... Sürünerek kaçmaya uğraşır... Bir kurşun daha... Ve Çobanoğlu'nun sonudur bu.

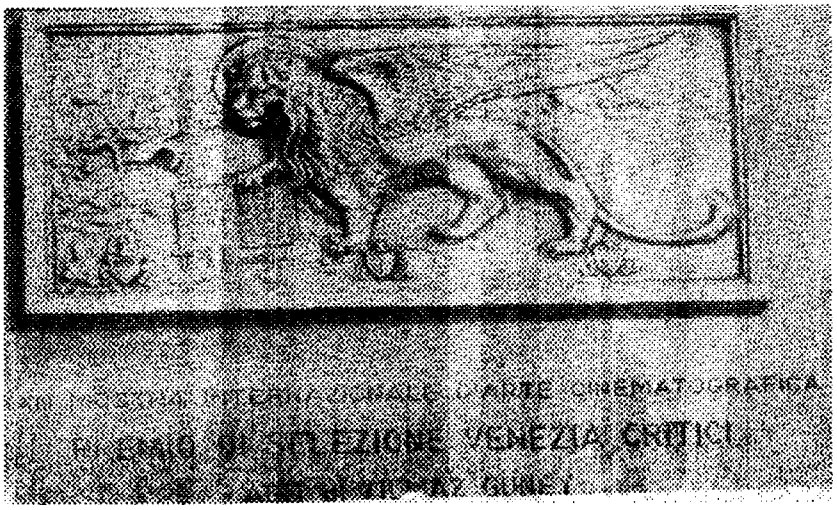
KAZANDIĞI ÖDÜLLER:

3. Adana Filim Şenliği'nde (1971) Ağıt, "En Başarılı Film" seçildi. Yılmaz Güney "En Başarılı Yönetmen" ve "En Başarılı Senarist" ve "En Başarılı Erkek Oyuncu" ödülü kazandı. Ayrıca Gani Turanlı, "En Başarılı Görüntü Yönetmeni" seçildi; Venedik Film Şenliğinde (1972) ilk on film arasına girdi; Türk Sinema Derneğinin, sinema yazarları arasında düzenlediği 1971-72 yılının en iyi on film soruşturmasında "En İyi Film" seçildi; Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği açık oturumda Ağıt'ın özellikle Venedik Film Şenliğinde elemeyi kazanıp ilk on film arasına girmesi nedeniyle Yılmaz Güney yılın sanatçısı seçildi (Bkz.: Milliyet Sanat, s.14, 5 Ocak 1973); Yedinci Sanat Dergisi'nin düzenlediği "Konusuyla, Anlatımıyla, Oyun Düzeniyle Ulusal Nitelikler Taşıyan Bütün Zamanların (1914-1972) En İyi On Türk Filmi" soruşturmasında 7. oldu.

BASIN DOSYASI:

Bkz.: Attila Dorsay, "Bir Sinemacının Yükselişi: Ağıt", Cumhuriyet, 14.1.1972; Burçak Evren, Yeni Ortam, 31 Mayıs 1972; Kami Suveren, Son Havadis, 19 Ocak 1972; Refik Sönmezsoy, Tercüman, Ocak 1972; Ses, Ocak 1972; Agah özgüç, Türk Sineması Sansürk Dosyası, sh. 35-36, Koza Yayınları 1976; Ağıt, Senaryo Dizisi 6, Güney Yayınları 1976; Mehmet Ergün, Bir Sinemacı ve Anlatıcı Olarak Yılmaz Güney, sh. 133-137 Doğrultu Yayınları 1978.

"AĞIT" VENEDİK ŞENLİĞİ'NDE

Yılmaz Güney'in "Ağıt" filmiyle Türk Sineması 1972 yılında ilk kez Venedik Film Şenliği'ne katılma olanağı bulmuştur. Şenliğe yollanan Güney'in öbür iki filmi "Baba" ile "Umutsuzları" ise ilgi çekici bulunmuş ve şenlik dışı gösterilmiştir.Bu konuda basın organlarında da haberler yayınlanmıştır. 26.8.1972 günü "Cumhuriyet" Gazetesinde "Ağıt Venedik Şenliği'nde" başlıklı haberde şöyle deniliyor:

33. Venedik Film Şenliği, geçtiğimiz Pazartesi günü Bob Fosse'un yarışma dışı gösterilen "Cabaret" adlı müzikaliyle başlamış bulunmaktadır. Ckannes Şenliği ile birlikte Dünyanın en önemli şenliği sayılan, son yıllarda ise ağırbaşlılığı ve politik yanının ağır basmasıyla, bir açıdan Cannes'dan bile çok önem kazanan bu ünlü şenliğe bu yıl 30 ülkeden gelen 86 film katılmaktadır. Bunların içinde Fransa, aralarında Jean - Luc Godrad'ın "Her şey Yakında - Tout Va Blen", Marguerite Duras'ın "Nathalie Grangier", Barbet Schroeder'in "Vadi - La Vallée", Henry Chapier'nin "Selâm Kudüs - Salut Jérusalem"inin de bulunduğu altı film: Amerika, Larry Peerce'in "Ayrı Bir Parça - A Separate Peace", Frank Perry'nin "Play it as lays", Michael Ritchie'nin "Aday - The Candidate" ile birlikte beş film, İngitere, Kubrick'in **"Otomatik Portakal"**, Ken Ruessel'in "Savage Messiah", John Mckenzie'nin "Made" filmleriyle katılmaktadır. İtalya, Carmelo Bene, Japonya N. Oshima, Yugoslavya Alexander Petroviç'in son filmleriyle iddialıdır. Şenliğe bu yıl, Türkiye ilk kez katılmaktadır. Şenlik genel sekreteri S. Rondi, Türkiye adına gönderilen Yılmaz Güney'in üç filmi "Ağıt", "Baba" ve "Umutsuzlar"ı ilgi çekici bulmuş, aralarında Visconti, Zafirelli, De Sica gibi isimlerin bulunduğu seçme komitesi ise, bunlardan "Ağıt"ın Türkiye'yi temsil etmesine karar vermişlerdir. "Ağıt" böylece Türkiye'nin resmi seçimi olarak şenlikte yer alacak, öbür iki film de şenlik dışı olarak gösterilecektir. Tkürkiye böylece 1964'ten beri ilk kez önemli bir Avrupa şenliğine resmen katılmış olmaktadır. "Ağıt" Venedik'te 27 Ağustos günü gösterilecektir. Venedik Şenliği'nde son yıllarda ödüllendirme kaldırılmış olduğundan, filmlerin derece alması söz konusu olmayacaktır. Yılmaz Gküney'in "Ağıt" filminin afişi, geçenlerde Paris'te açılan Sinema Müzesinin bir köşesine konulmuştur. Bu köşe Güney'in sanatını beğenen ve Fransa'da tanıtmayı üzerine alan Fransız Sinematek'i kurucusu ve yöneticisi Henri Langlois tarafından özel olarak Güney'e ayrılmış bulunmaktadır.

(Kaynak: Bütün Filmleriyle Yılmaz Güney, Dünya Basınında Yılmaz Güney)

Oğluma Hikayeler

Küçük Rahatsızlıklar Birikir Büyük Hastalıklar Olur.

Yılmaz GÜNEY

Çocuk dedi ki: *"Ben doktora gitmem."*

"Niye?" dedi babası.

"İğneden korkuyorum" dedi çocuk.

Annesi kızdı ona. *"İğneden korkarsan hastalıktan da kurtulamazsın...."* dedi. *"Ben doktora gitmem"* dedi çocuk.

Babası dedi ki: *"Bak güzel oğlum. Beni can kulağıyla dinle. Sen hastasın. Hastalıktan kurtulman için doktorun sana bakması, hastalığını bilmesi gerek. Bize yol göstermesi gerek. İlaç yazması gerek."*

"Ben ilaç içmem" dedi çocuk. *"İlaç acı."*

"Öyleyse geber" dedi annesi.

Baba devam etti. *"Bazı insanlar vardır oğlum; kocaman adamdırlar. Onlar da doktora gitmekten korkarlar. Tıpkı senin gibi. Onlar, hasta olduklarını bilirler, fakat doktorun hastalığın adını söylemesinden korkarlar. Hastalıkla bir arada yaşamaktan korkmazlar, hastalığın adından, hastalıklarının adını bilmekten korkarlar. Oysa korkmamız gereken doktor değil, iğne değil, ilacın acısı değil, hastalığın adı değil, hastalığın kendisidir oğlum. Hastalığı bilmezsek hastalık bizi yer bitirir, hastalığı bilirsek biz onu yer bitiririz."*

"Ben hastalığı yiyip bitiremem" dedi çocuk.

Babası güldü. *"Hastalığı yeneriz"* dedi.

"Ben ilaç içmem" dedi çocuk. *"İğne de istemem. Hastalığı da yenmek istemem."*

Babası avucunu çocuğun alnına bastırdı. *"Ateşler içindesin"* dedi.

"İlaç içmem" dedi çocuk.

"Dert iç" dedi annesi.

"Bak güzel oğlum" dedi baba. *"İnat etme. İnatçılık kötü bir şeydir. Doktora gitmezsek hastalığın ilerler, önünü almakta geciikirsek ölürsün. Hastalığın şimdi önemsiz görülebilir, ama her büyük şey başlangıcında küçüktür, günden güne büyür gelişir. Küçük dereler çaylar olmazsa büyük ırmaklar olmaz, büyük ırmaklar olmazsa büyük denizler olmaz... küçük çocuklar büyür büyük adam olurlar.. küçük rahatsızlıklar büyük hastalıklar olur... küçük yalanlar birikir büyük yalanlara yol açar... küçük hatalar birikir büyük hatalar doğurur..."*

"Ben doktora gitmem. Ben erik isterim."

"Bu kış günü erik olur mu oğlum?"

"Doktora gidersen sana erik alırız" dedi anne.

"Erik de istemem... doktora da gitmem..." dedi çocuk.

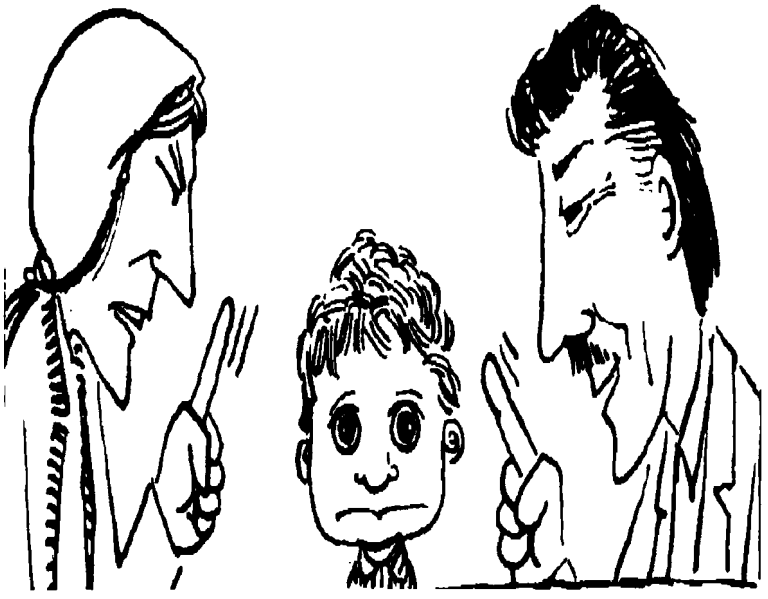
Baba dedi ki: *"İğnenin acısı, ilacın acısı geçicidir oğlum. Bir anlık acıları göze almazsak sürekli acılardan kurtulamayız. Cesur olmalıyız... iğneden korkmak, hastalıktan yana olmaktır. İlaçtan korkmak hastalıktan yana olmaktır. İğne yemeyi göze alırsak korkuyu yeneriz. Korkuyu yenince hastalığı yeneriz... Söyle şimdi güzel oğlum, sen kendinden yana mısın, hastalıktan yana mısın?"*

"Ben erikten yanayım" dedi çocuk.

Anne kızdı.

"Kabahat senin... şımartıyorsun çocuğu..." dedi. *"Çene çalacağına, al kucağına götürelim. Ağlarsa ağlasın..."*

Çocuk ağlamaya başladı.

"Ben doktora gitmem" dedi.

Baba dedi ki:

"Sus ağlama. Beni dinle. Sen küçük bir çocuksun. Annen ve ben büyüğüz. İstersek seni iki yandan tutup doktora götürebiliriz. Direnmeye gücün yetmez. Senin yararına olan her şeyi sana zorla yaptırmak hoş olmaz, değil mi? İsteğim o ki, sen bize inanasın... doktora gitmenin yararına inanasın ve kendi dileğinle doktora birlikte gidelim."

"Gitmem" dedi çocuk.

Baba gülmekten kendini alamadı.

"Niye gülüyorsun?" dedi çocuk.

Baba dedi ki: *"Bazı insanlar vardır, onlar da senin doktordan korktuğun gibi devrimden korkarlar... yoksulluktan, baskıdan, zulümden inim inim inlerler, yine de kendilerini kurtaracak devrimden korkarlar... ona gülüyorum."*

"Devrim nedir?" dedi çocuk.

Baba kısaca düşündü. *"Seni doktordan korkmamaya inandırabilirsem, seni doktora götürmeyi başarabilirsem, bu senin için devrimdir."*

Çocuk yüksek sesle ağlamaya başladı.

"Ben devrim istemem.. ben erik isterim..." diyordu...

YIKILMAYIN ÇOCUKLAR

ey şafak güllerimiz
ey dünya çocukları
bülbül dala konmuyorsa
artık dal kırık
anlayın ki
su başında devler var
yalancıdır masallar

pınarda kuğular yüzdüğü
perili mut bir açmaz
güneş yolundan şaşmaz
altın ışıklarını ama
cömertçe saçmalı herkese
kardeşliği gövermeli
hoşgörü
yaşanası gül ömrü
çarmıh'a germemeli

dağlar kırallığındayız
çerimiz yoktur
isyanın kabardıkça
kendinden kaçmak başlar
ağaçlara bez bağlanır
ululara yalvarılır
yitikliğini vurgular
düşünde sevi kenti
der ki köy öğretmeni:
"orda okumak başlar!"

geceyi yorgan gibi
sürüyen kanat kimin?
yorgun sabahlar içre
ayakta bir düş başlar,
bozkırı çiğner geçer
üç teker -bir arçelik-
ve kan kıvılcımlanır
Ankara'ya yol başlar
başlar eylemlerde
yiğit yaşamak.

Abdullah ŞAHAN

DERSA ZIMANÊ KURDÎ

Faik TİMUR

Dersa Pêncemîn

Cemo û Şêro

Cemo û Şêro şeş mehin zewicînc. Li bajarê Köln'ê dijîn. Cemo di fabrîka Ford'ê da sekretere. Rojê heyşt sehetan dixbite. Karê wê sehet heyştê sibê dest pê dike. Sêro rojê qedera deh sehetan li montajê dixebite; berî sehet pêncan venagere mal.

Îro bîst û yekê Adar'ê ye - Newroz'e. Herdan jî destûr girtine, neçûne kar. Sehet dehê sibê ye, rabûne qewaltî dikin. Sehet dudîyên piştî nîvro xûşk û zavayê Şêro yên ji bajarê Duisburg'ê bên û ewê tevayî biçin şênaya Newroz'ê.

Bi Kurdî Navê Mehan*

1 - Çile	5 - Gulan	9 - Îlon
2 - Sibat	6 - Hezîran	10 - Cotmeh
3 - Adar	7 - Tîrmeh	11 - Teşrîn
4 - Nîsan	8 - Tebax	12 - Qanun

* Di navbera rêxistinên Kurdan da, hetanî naka li ser navên mehan yekîtîk çênebû. Boy vê yekê, min ev navên mehên, ji alîyê pranîya rêxistinên Kurdan da tên xebatê, dan.

Şirovek Li Ser Kişandina Sehetan

Sehet çende?

Sehet yeke
Sehet duduye
Sehet sisêye
Sehet çare
Sehet pênce
Sehet şeşe

Sehet yeka (î) deh derbas dibe
Sehet duduya pênc derbas dibe
Sehet duduya sê derbas dibe
Sehet pênca panzdeh derbas dibe
Sehet pênca çarik derbas dibe

Bi tehreki din

Sehet duduya panzdeh deqe derbas dibe

Sehet yeka (î) ra deh heye
Sehet duduya ra pênc heye
Sehet sisîya ra panzdeh heye
Sehet sisîya ra çarik heye

Bi tehreki din

Sehet duduya ra pênc deqe heye

Kingê?

Sehet heftê sibê - taştê tê xarin
Sehet danzdê nîvro - navroj tê xarin
Sehet çarê esrê - nanê esrê tê xarin
Sehet heftê êvarê - şîv tê xarin
Sehet dehê şevê - çîrok û meselok tên gotin
Sehet yekê nîvê şevê - paşîve

Rojek bist û çar sehete; sehetek şêst deqeye; deqek şêst sanîyeye

Baykuş Pepük

Can OZAN'dan Lider Fıkraları

Hazırlayanlar: Duvar /Ash

BANKO: Konseydeki arkadaşları bir gün Evren'i doldurușa getirerek, *"Yahu"* demişler, *"sen maşallah her şeyi biliyorsun. Şu Banko'ya katılsana..."*

Olur mu olmaz mı derken, sonunda Evren'in de aklına yatmış. Ve katılmış.

Bülent Özveren, ilk soruyu sormuş: *"1 Kopek kaç TL'dır?"* Evren yanıt vermiş: *"Valla köpeğine bağlı. Kangal köpeği ise epey para eder. Ama adi sokak köpeği falansa beş para etmez!"*

DEVRİM: Özal'a sormuşlar: *"Doğrusu msizin döneminizde özellikle ithal işlerine çok önem verildi. Çikita muzdan,La Vache quirit peynirlerine, Lipton Yellow Label çaylarından, Amerikan Carmen pirinçlerine kadar pek çok şey sizin zamanınızda yurda girdi. Sahi çok istediğiniz halde tam olarak ithal edemediğiniz* bir şey kaldı mı?"

"Kaldı" demiş.

"Neymiş o?"

"İran İslam Devrimi!"

YEMEK: SHP içindeki sağ sosyal demokratlarla sol sosyal demokratlar, bir gün İnönü'nün başkanlığında bir lokantaya yemeğe gitmişler.

Garson, masaya gelerek,

"Ne emredersiniz efendim?" diye sormuş.

İnönü,*"Hiçbir şey"* demiş.

Ve eklemiş:*Biz birbiribizi yiyeceğiz!"*

BİRLEŞME: Bir grup sosyal demokrat, bir gün Ecevit'i ziyaret ederek;

"Ocağına düştük... Gel etme eyleme... Şu inadı bırak da, SHP'yle birleş. Yoksa hayatta iktidar olamayız" diye yalvarmışlar.

Ecevit,"Diyelim ki birleştik ve de iktidar olduk" demiş. *"Sonra ne olacak?"*

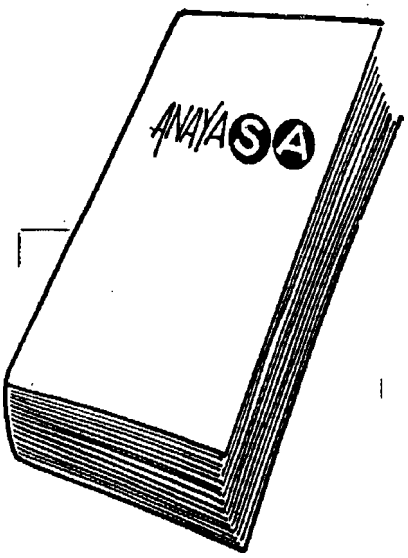
"Daha ne olsun?" demişler sosyal demokratlar. *"İnönü ile ikinizden biri cumhurbaşkanı, diğeri de başbakan olur."*

Ecevit, acı acı gülmüş.*"Deniz Baykal'da katil olur!"* demiş.

NAMAZ: Erbakan'a*Hocam, sizin için 'Sırf oy toplamak için tam 5 yerde öğle namazı kılar' diyorlar, doğru mu?"* diye sormuşlar.

"Yanlış" demiş, Erbakan.

Ve devam etmiş:*Çünkü ben oy toplamak için 5 yerde değil, icabında tam 10 yerde öğle namazı kılarım!"*

SUDAN UCUZ

Akbulut, bir İstanbul gezisinden sonra; *"Sudan'a gideceğim"* diye tutturmuş.

Karısı, *"Delirdin mi sen Yıldırım? Sudan'da ne işin var senin?"* diye sormuş.

Akbulut; "Dün" demiş, *"Mahmutpaşa'yı dolaştım da..."*

"Eee?..."

"Anlasana hanım... Orda herkes; 'Sudan ucuz' diye bağırıyordu!'

ÇILGIN GRAFİTTİ

Sermayenin hakim olduğu yerde,

- Ekmeğin değeri ile insanın değeri ters orantılıdır.

○●◇

Duvarlar yıkılmalı, sınırlar kalkmalı,

- Sınırsız sömürünün yolu açılmalı.

○●◇

Kambersiz doğün olmaz derler.

- Gelin-damat olmasa da olur belki.

○●◇

En erken nasıl ünlü olunur, bizim ülkede?

- Ya Salman Rüştü gibi küfürlü roman yazacaksın.
- Ya Çiller gibi arsa spekülasyonunları yapacaksın.

○●◇

YÖK nedir, Özerk Üniversite nedir?

- Birisi üniversideki sivil Milli Güvenlik Kurulu,
- Diğeri de ayağı arkadan bağlı özerk politikacı.

○●◇

Açlığı yenin, işsizliği yok edin.

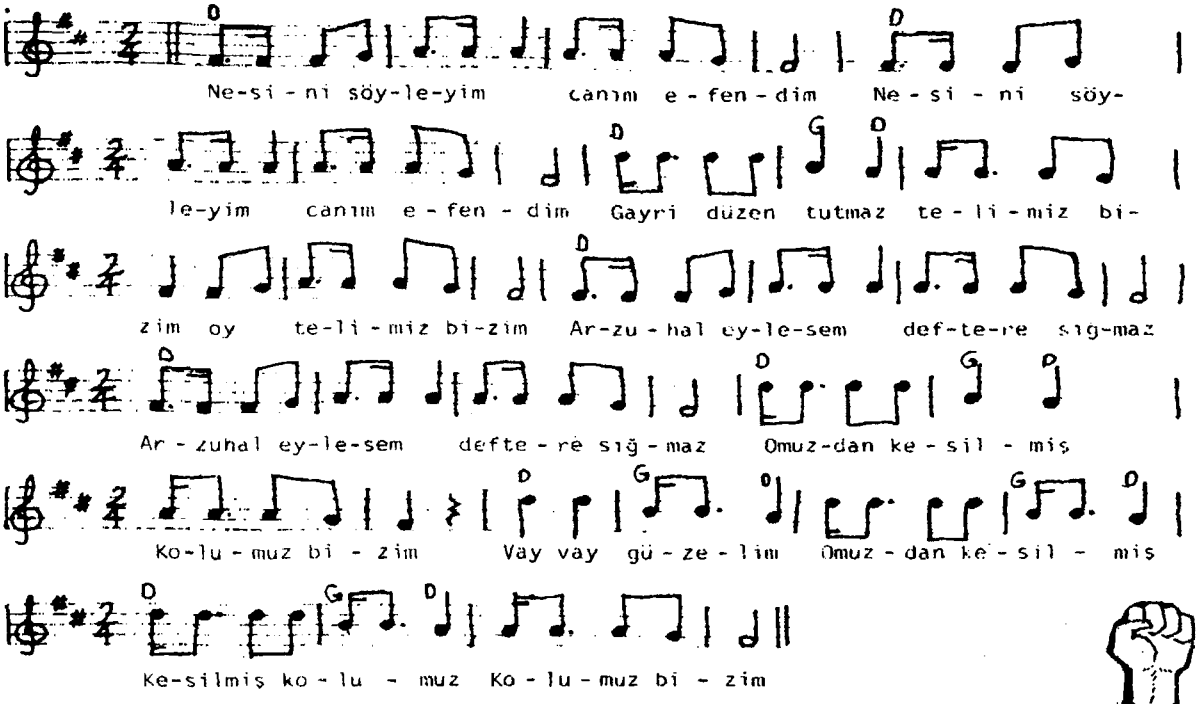
- O zaman asıl belayı bulursunuz.

○●◇

Vesikalı sermaye nedir evladım?

- Babaların birçift değişik ayakkabısıdır hocam.

nesini söyleyim

●Nesini söyleyim canım efendim
Gayri düzen tutmaz telimiz bizim
Arzuhal eylesem deftere sığmaz
Omuzdan kesilmiş kolumuz bizim

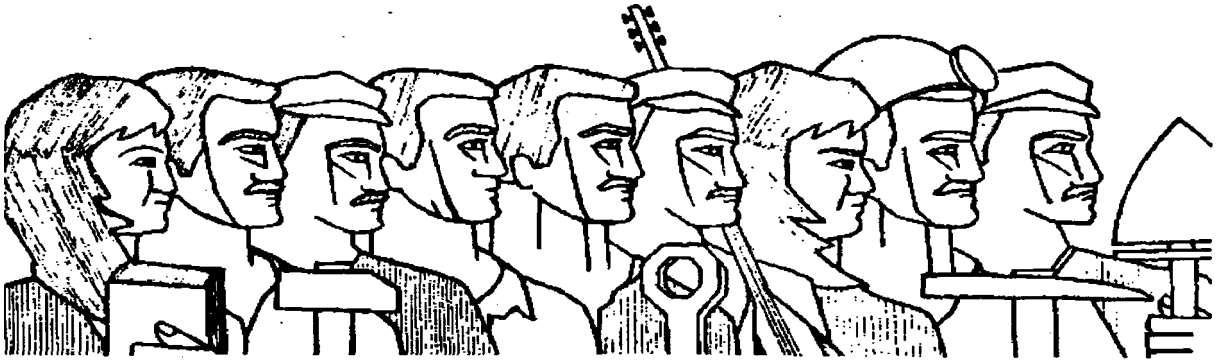
●Benim bu gidişe aklım ermiyor
Fukara halini kimşe sormuyor
Padişah sikkesi selam vermiyor
Kefensiz kalacak ölümüz bizim

●Sefil irençberin yüzü soğuktur
Yıl pehrizi tutmuş içi koğuktur
İneği davarı iki tavuktur
Yoktur bundan gayri malımız bizim

●Serdari halimiz böyle n'olacak
Kısa çöp uzundan hakkın alacak
Mamurlar yıkılıp viran olacak
Elbette alınır öcümüz bizim

yaşasın devrimci halk kültürü

Duvarlarda Çiçek Açar

Sevgili dostlar,

Yeni yılın işçi sınıfı ve emekçi halkın mücadelesinde yenilenecek dünyaya varmamızda bir mevzi olacağı inancıyla, yeni yılınızı kutlar, çalışma ve mücadelenizde başarılar dileriz.

Devrimci dostlukla...

Aydın Tan ve arkadaşları
Malatya E Tipi Ceza Evi

YEDI YIL SONRA

Almanya'ya gitti
Gitti de
Ne aradı, ne sordu
Ne de izine geldi
Aradan tam
Yedi yıl geçti
Birgün
Çıktı geldi köyüne
Çaldı evinin kapısını
Çaldı Ne kapı açıldı
Ne de bir ses geldi
Bağırdı, çağırdı
Yalvardı, yakardı
Seslendi...
Ne kapı açıldı
Ne de bir ses geldi
Oturdu... bekledi
Sabaha dek ağladı
Ağladı ağladı ağladı
En sonunda
Çekti gitti...

Erol Arslausburg

SELAM OLSUN

...

Selam olsun!

Sevinç çığlıklarını toplayıp,
Kapımıza gelen güne...
Çiğ tanesini henüz havaya salmamış,
Taze çiçeğe...
Yeryüzündekilere gücenip;
Kendini bulutun arkasına saklayan güneşe... Gülmenin en üst doruğunda
Niteliğini değiştirip gözyaşı akıtan buluta...

Selam olsun!
Emeğini bir soğuk katık için satan işçiye...
Yumuk yumuk sıkılı avuçları;
Uykusunda gülümseyen bebeğe...
Tarlada, sırtında yavrusu
Kazma sallayan anneye
Selam olsun!...

KİRAZ/Malatya

Güney Dergisine

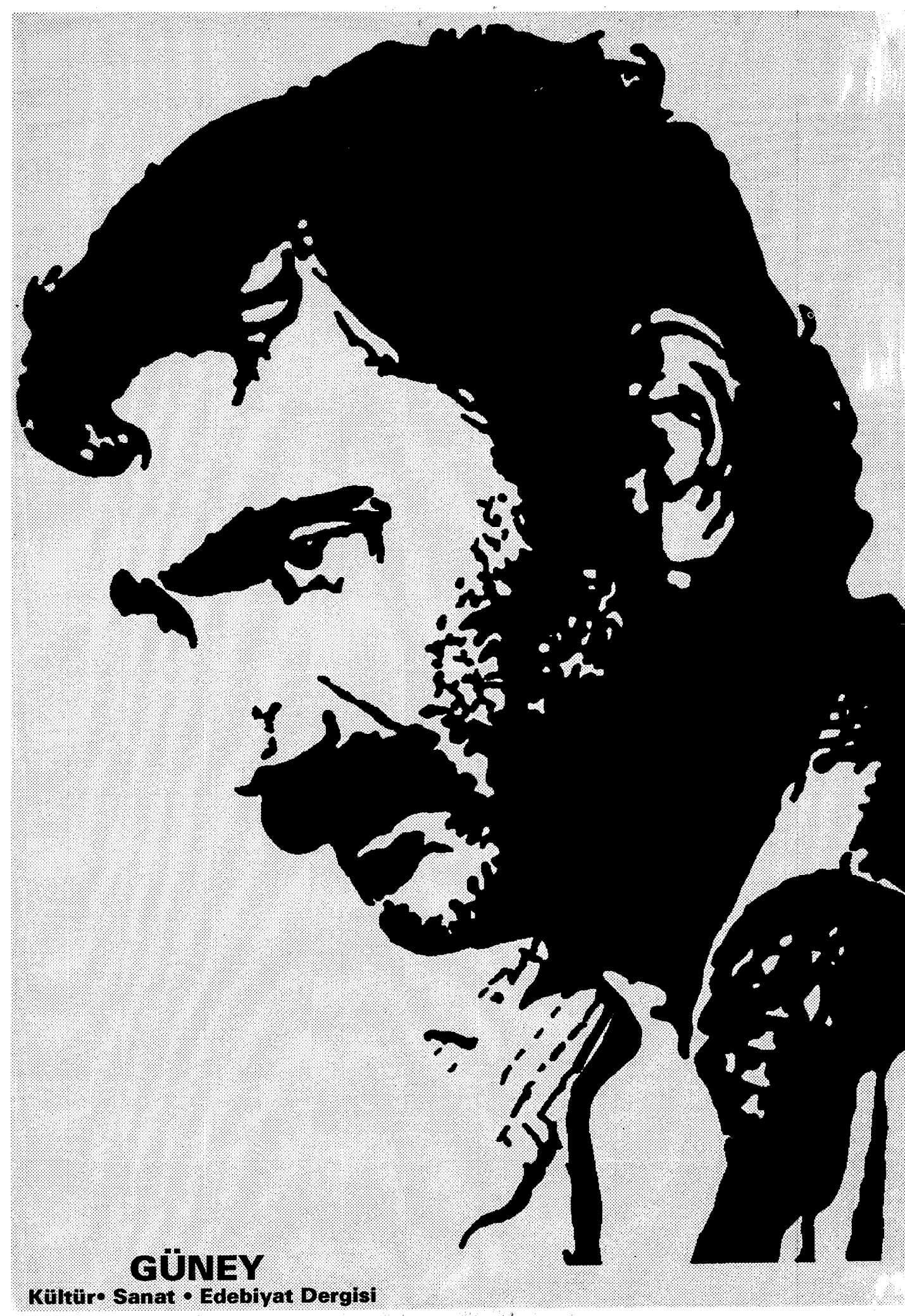
Ben Derginizin okuyucularındanım, Derginizi beğeniyor ve destekliyorum. Zaman zaman Derginize yazı ve şiir göndermek istiyorum. Bütün Dergi çalışanlarının Yeni yıllarını kutlar, üstün başarılar dilerim.

Birgün karlar erir, bizim ovada
Garbi yeli esip vurduğu zaman
Biter zemherisi, kışı, ayazı
Baharın şafağı söktüğü zaman.

Uyan artık dostum, bu ne zamandır
Bize zulüm değil, dostluk yaraşır
Gayret ha yoldaşlar zafer bizimdir
Yolumuz menzile erdiği zaman.

Kederiyim, sabrımı taşırdı bunlar
Şu beyinlere zincirleri vuranlar
İnsanlığı değil, zulmü sevenler
Hesap verir günü geldiği zaman.

C.Yeşil/Botrop

GÜNEY

Kültür• Sanat • Edebiyat Dergisi